

12c 016460

a. B.

NORSK HØIFJELD

THEODOR CASPARI

NORSK HØIFJELD

STEMNINGER OG SKILDRINGER

MED ILLUSTRATIONER

AF

A. BLOCH, TH. HOLMBOE, TH. KITTELSEN, EIV. NIELSEN

OG KARL UCHERMANN

FJERDE UDGAVE

4083.

KRISTIANIA

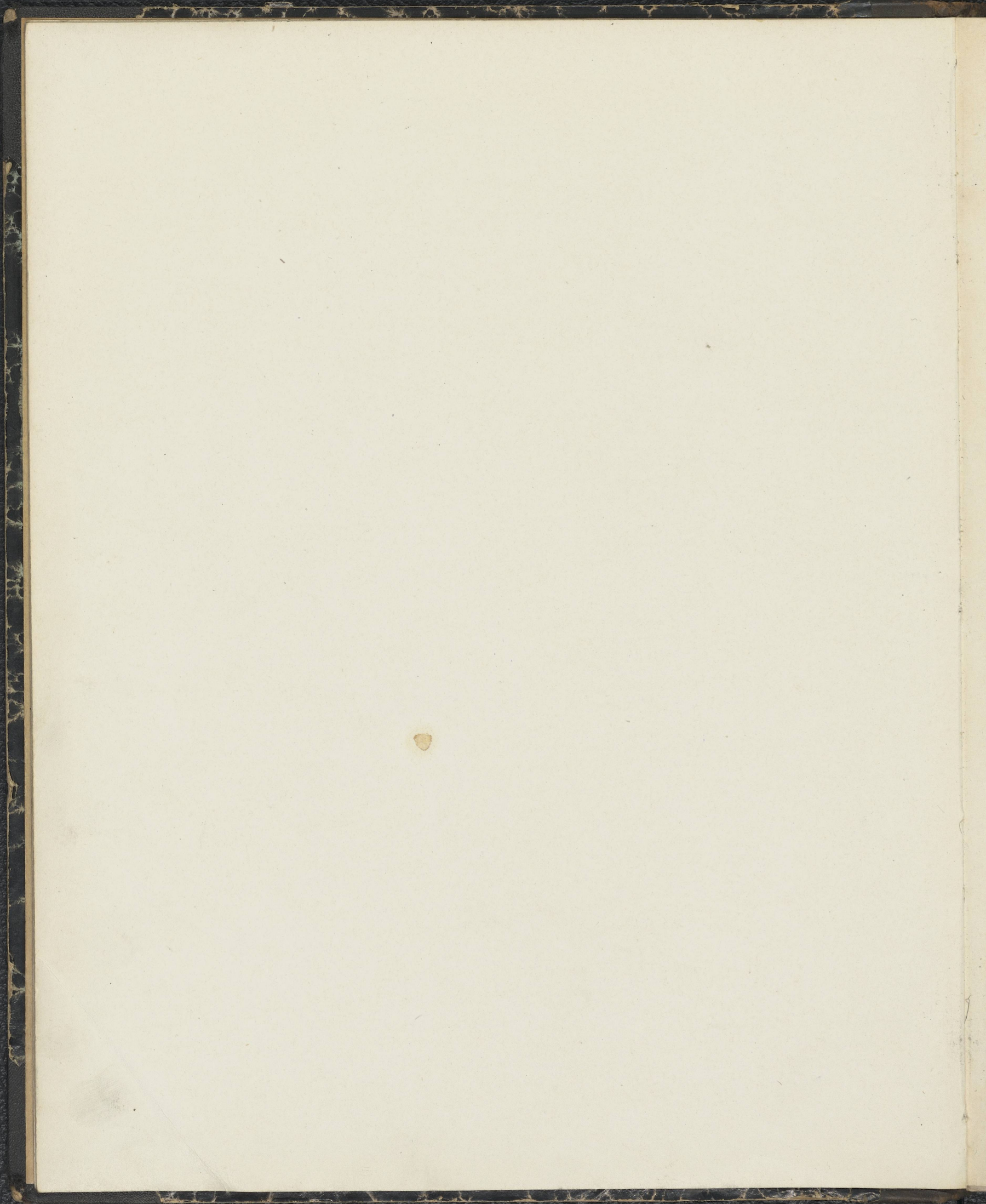
FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)

1911

C 270 n
4

INDHOLD

	Side
Præludium	1
„Jeg elsker dig“	14
„Nu klær Vaaren sig paa“	16
Blaaveis	18
Serenade	19
Opper mod Høifjeldet	21
Opbrud	23
Ruskal og Raila	26
Gran og Bjerk	31
Furuskog	35
Ved Maalet	41
Skogsus	47
To Søstre	48
Min Bregne	51
Høststemning	52
Skogens Kirkegaard	55
Vidden	57
„Jeg slæbte min Kvide til Viddens Vang“	69
Det Dødes Rige	71
Sommernat paa Bræen	78
Renblom	79
Gloria in Exelsis	80
Høifjeldstyper	81
Høst paa Høifjeldet	97
Høst paa Høifjeldet	99
Vinterliv	117
„Der staar en lystig Herrefærd“	119
Orreleg	120
Halvor Kletten	121
Vinterdrømme	123
Nytaarsløier:	
„Jeg stod i Skogen en Vinterkveld“	125
Gangar	126
Jubilate	127
Kongesang	127
Haredans	130
Huskomhei	132
Ugleskrig	133
Norge, mit Norge	136

Til

Johan Sebastian Welhavens

Minde

*Der fløi en Fugl over Granehei,
saa vide som Skogen gynger,
der fører en Sti saa langt afvei
til Holtet, hvor Skalden synger.
Men har du vundet derind ved Kveld
og hører den klare Stemme,
da aabner sig Tjern og Kildevæld,
da er du i Norge hjemme.*

*Da har du fundet den lune Vraa,
hvor Alferne er tilhuse,
da hører du Skogens Hjerte slaa
og Midtsommerdagen suse.
Og var du aldrig saa haard og vrang,
du maatte din Art forandre,
din Sjæl maatte bæve som Aspens Hang
for Sangerens Toner tandre.*

Med „Vidjekvisten“ i Haand han drog,
og Længselens skjulte Kilde
og Vemodets Væld i Mark og Skog
de aabnet sig blødt og stille.
Saa trylled han frem, den Viddets Mand,
som førte saa hvast et Væрге,
saa trylled han frem et Alfeland
imellem de barske Bjerge.

Af gjæve Skalde, aa Fædreland,
du eier vel mange, mange;
men faa har vugget dit Savn som han,
der synger „forglemte Sange“.
Og faa har sluttet al Dagens Døn
med Toner saa rene, bløde
som han, der nynnede „en Sangerbøn“
i Aftenens dunkle Røde.

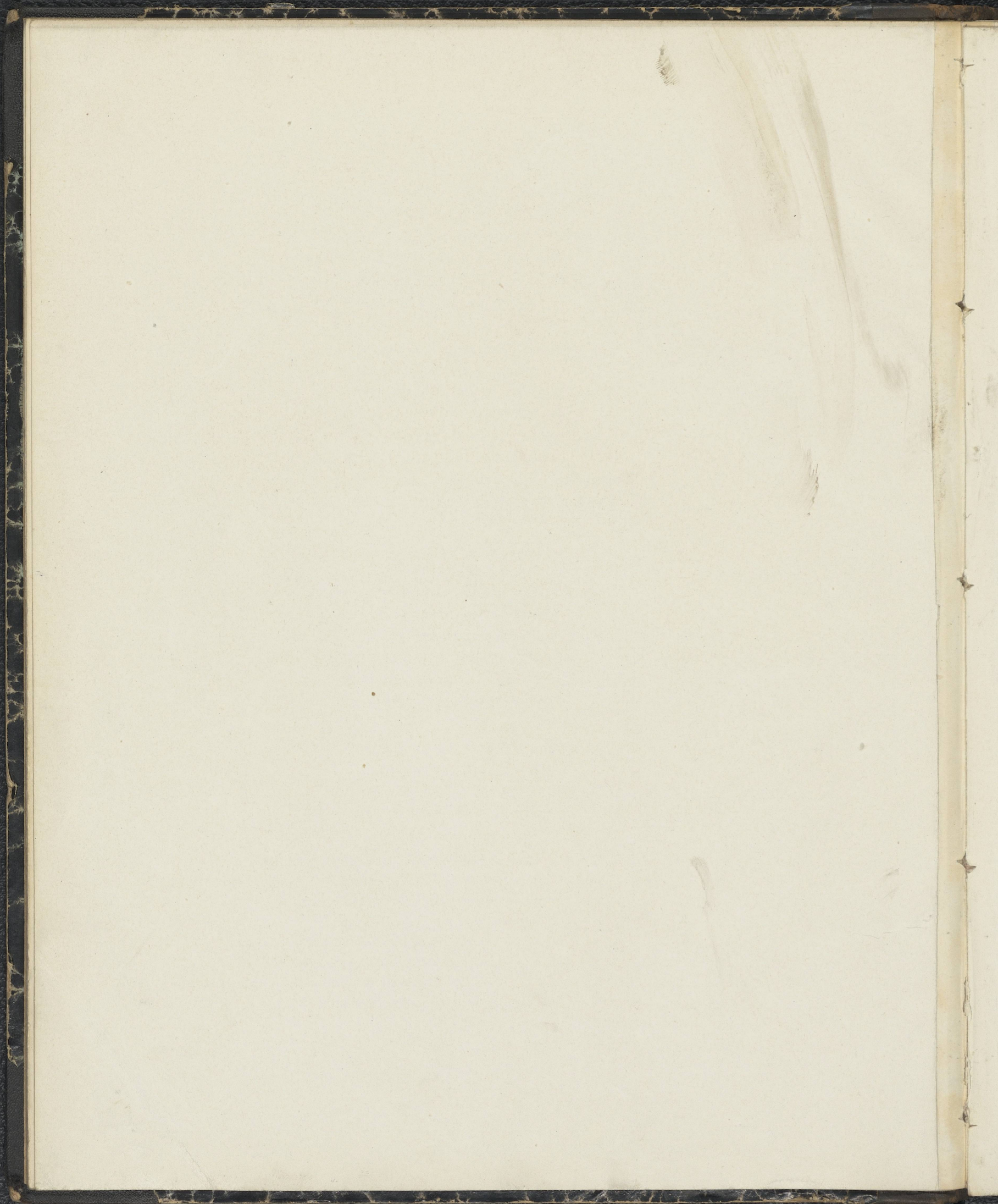
Ja, da han slynged i Livets Kveld
„sin Sangerkrans hen i Støvet“,
da reiste han sig en Støtte selv,
af Evighedsblomst omløvet.
Og var hans Daad ikke mer end den
i Digtningens Tempelhaller, —
den Bautasten skulde staa igjen,
naar stoltere Støtter falder.

Men du, hans elskede Fædreland,
den duftende Krans du tage,
den Krans han ofred paa Glemsels Strand,
og giv ham den, du, tilbage! —
Og bærer Stien end langt afvei,
det er dine egne Skove,
din egen Digter, som sang for dig
sit deilige „Tirliltove“. —

PRÆLUDIUM

Der svæver et Land i det skinnende Blaa;
ei stoltere ved jeg at nævne.
Men vil du didop over Dalene naa,
to stridige Ting maa du evne.

Thi først maa du *seile* med Ørnen afsted
høit, høit over Jorden og Kavet,
og saa — maa du vide at sænke dig ned
og *krybe* med Moserne lave.

Høifjeld! —

Vid og vældig, baaren af Fjeldets Søiler, fyldt af Himlens Sol og af Stormens Aande stiger Naturens Høisal frem for Tanken.

Alle vante Øiemaal og gjængse Holdepunkter forrykkes. Det stolteste Bygverk synker sammen. Det tusindfoldige Livsbehov, Mennesket har laget sig af Naturen, hvirvler væk. Hverdagslivets store, urolig skiftende Farvemylder driver af.

Tilbage blir Naturen selv i sine faa mægtige Grunddele: Vidden, Vandet, Fjeldet, Bræen og Himlen; i sine faa rolige Grundfarver: Vidden og Fjeldets brune og sorte Drag, Bræens hvide og Himlens blaa Hvælv. —

Høifjeld! —

Det tusindstemmige dumpe Sus fra Verdenslivet dybt nedenunder stilner af og dør. Det evige Kredsløb af stakkede graa Døgnstemninger stanser op.

Evighedens Aande fylder det vældige Rum, og tilbage blir kun to store Grundstemninger: *Livets* og *Dødens*.

Livets Stemning; — thi hvor og naar i Tilværet vælder Livet, selve Skabelsedagens vaagnende Liv, saa fint og rigt som en Sommerdag paa Høifjeldet!

En Krans af Snetinder svømmende i mørkeblaa Æther, blanke Fjeldsjø-

Øine, hvor du vender dig, rødbrune Lynglag indfældt i det lyse Moseteppe, vuggende Blaaklokker og Gjeiterams om alle Tuer og Snespurvekvidder og Bækkeskvalder rundt om.

Vaar og Sommer gaar her i et. Sommeren er i uafsladelig Vorden, slipper aldrig Vaargryets løftende Længsel og daarende Duft, faar aldrig Lov til at sovne af i Overmættelsens Ro.

Høifjeldets Gud blir aldrig ganske færdig med sit skabende Yrke. Aanden svæver altid over Vandene. Bækkenes Sang mister aldrig sin friske Tone, og den unge Jord, som dagstøt dukker frem af Sneens Tjeld, udgir uden Afladelse Urter og Blomster.

Som en klokkeklar Scherzo leger Høifjeldets Dagvise i det solfyldte Rum. Hver fredløs Tanke, hver stikkende Sorg feies bort af den jublende Livslyst. Freidig søger Øiet udover og se: Alt er saare godt!

*

Men naar Dagen helder, naar det sidste Solskjær streifer de tusind Toppe, naar det matte Dæmringslys viskes ut af de graa Lier, og selv de indsprængte lyse Mosepletter ikke længer orker at holde den flygtende Dag fast — da gaar den livsglade Scherzo over i *Nocturnen* en *Andante sostenuto* uendelig op-høiet, men ogsaa uendelig tungsindig som hin Beethovens: „*quasi una Fantasia*“.

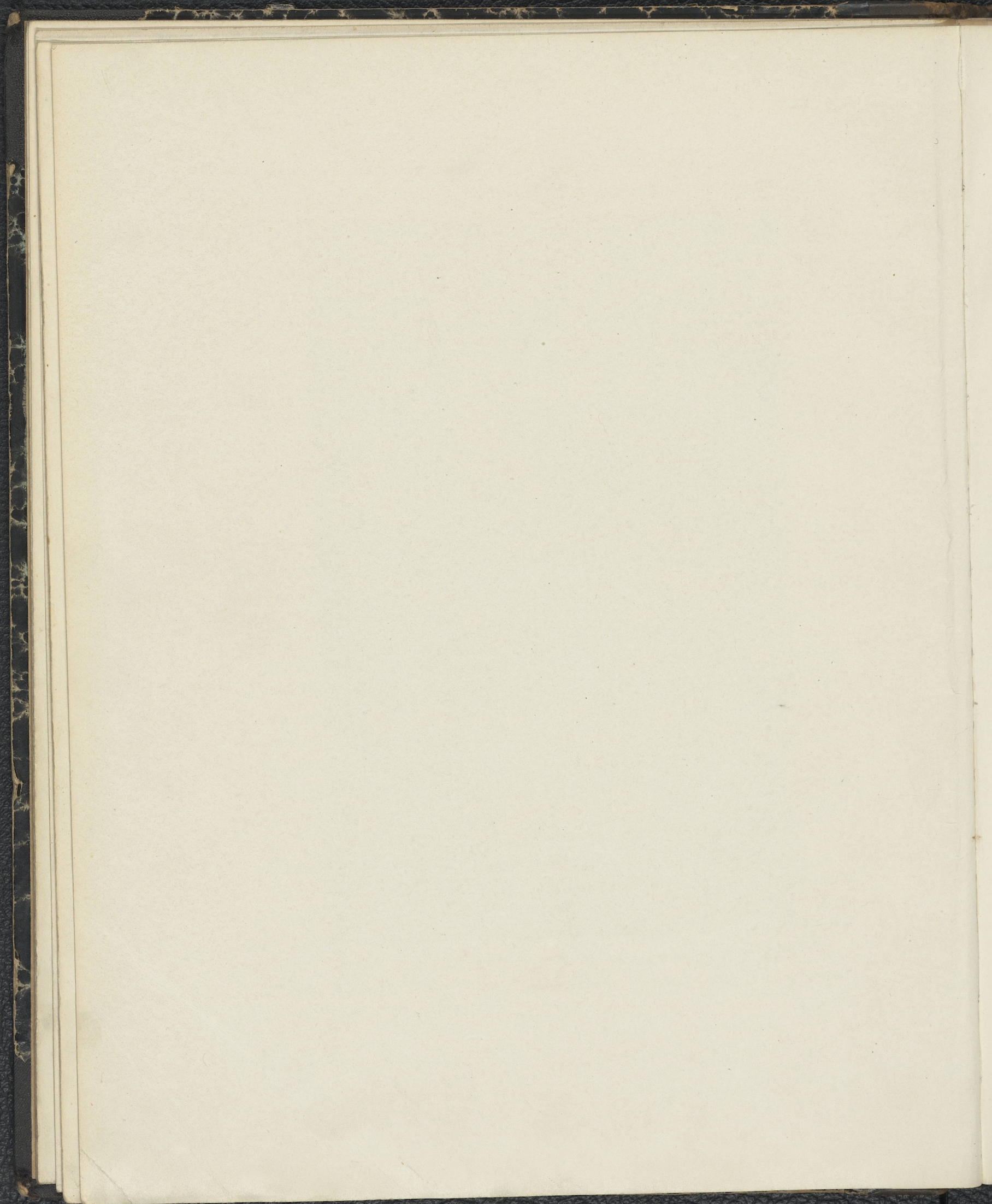
Da blegner det tindrende Luftslet; det blinkende Guld blir til Graasten, det lysende Haab til Luft. Tilværets dunkle Gaader rører sig i Sjøledybet, og tifold øget vender Tungsindet tilbage. Livet er øde og tomt, og Mørket ruger over Afgrunden som paa Jordens første Dag.

Livet og *Døden* — den jublende *Scherzo* og den tunge *Nocturne* — det er de to store, letfattede Grunddrag i Høifjeldsmusiken og Høifjeldsdigtet, letfattede; thi som alle virkelig geniale Digtere og Musikere er Høifjeldet enkelt og klart i sit Grundsyn og sin Grundtanke.

Men Menneskeaaanden er nu engang sammensat.

Saa inderlig den i Løftelsens Time higer mod det Store, Enkle, Uformidlede, — i Længden trives den dog kun i Formidlingens lune Dagligstue. Det idelige bratte Sprang i Stemningen fra jublende Livslyst til afmægtigt Tungsind trætter og sløver Følelsen. Den sterke, uformidlede Evighedskjendsel lammer Viljen. Høifjeldets mægtige Aande vil let virke ligesaa monotont paa Øret som dets enkle Grundfarver paa Øiet.

Høifjeldets Gud er for vældig, Viddens Tempel for høit for Mennesket.

Det er den gamle Historie om Faust og Jordaanden. Ved en mægtig Viljenspændelse har Faust manet Jordaanden frem, men kun for at styrtes i Støvet af dens haanlige Ord. Saa stunder ogsaa den trætte Kulturtræl efter Mødet med Høifjeldsaanden. Men ikke længe taaler han Samværet med den Vældige. Saa maa han ned igjen til sit kjære Nips og sine hyggelige Husguder.

Høifjeldshallen er ikke til Hverdagsbrug; men den skal da efter sin høie Herres Bestemmelse heller ikke være det.

*

Naar Sommerens korte Helg er over, og Herskeren vil være ene, da budsender han sin Husfoged. Og han kommer den barske gamle Vinter med sin Sværm af Undergivne. Da blir der Staak i Salen. Fra det blygraa Hvælv sænkes Sneens myke, perlestukne Tjeld udover. Tusind usynlige Hænder tar i, rusker og ryster, fylder og sprer. Tusind kaade Munde hujer og plystrer, hviner og ler.

Men indimellem slaar Gamlingens Røst med tunge Stød gennem Hallen. Øverst oppe paa Fjeldet har han reist sit Høisæde, jættestor og sterk. Mod Skyerne hvirvler det isgraa Haar, og Skjægfossen velter gennem Skaret, og han utstrækker sin Haand:

„Luk Vandene!“

Og Frostens isnende Aand puster paa alle Fjeldsjø-Øine. De bevrer og blunker, kan ikke staa imod, slukner og lukker sig alle.

Atter utstrækker han sin Haand:

„Stæng Bræen!“ —

Lynsnart styrter Stormens Vætter frem og velter den dybe Fonn over Indgangen. Saa stivner Livsens Strømme i de grønblaa Aarer, og Mulm fylder det vældige Jøkelbryst.

For tredje Gang løfter han sin Arm:

„Dæk Skogen!“ —

Da bryder Ragnarok frem. Hvislende og hvinende, i vetløst Raseri kaster Luftens Hærskarer sig paa Løvsbogen. Ryg ved Ryg velter de rygende Sne-skavler bortover. Brisk og Vier og alle Smaabusker huker sig ned, lukker Øinene, og Snehavet gaar over dem.

Bare Bjerken gir ikke tabt endda. Paa Knæ, med krøket Ryg og sænket Hode kjæmper den for Livet. Men dypt nedenunder ligger Ryperne i sine Snehuller. De sorte Øine skotter urolig ut i Natten: Hvor skal dette ende! —

Da — som Nøden er størst — drønner atter Herskerens Røst gennem Rummet:

„Stille!“ —

Og Skaveiret lægger sig.

Ut igjennem Skarene, ned ifra Stupene, bortefter Sjøerne styrter de vilde Vætter. Et sidste arrigt Stød ifra Eftertravet, et magtløst Hyl fra en stakkars Efternøler. Og saa blir det stille.

De tørre graa Sneskyer sopes unna, og den vældige Kuppel med de tusind tindrende Stjerner blaaner over Vidden.

*

Da reiser han sig, den graanede Husfoged, løfter sine Arme mod Hvælvet og tænder Nordlyset.

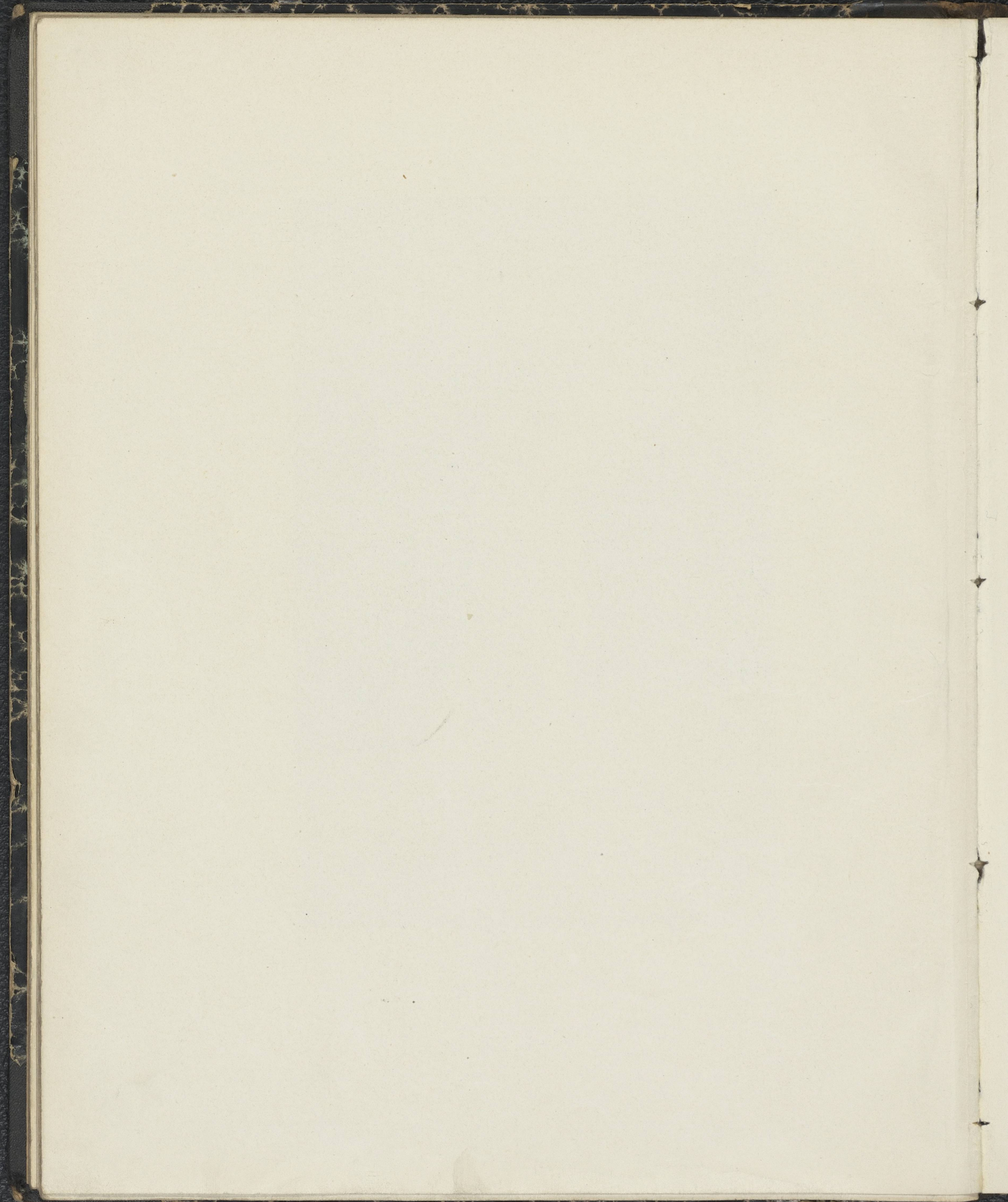
Over al Maade kunstig og vrang er hans Hænders Gjerning; ingen af hans Undergivne magter det, ingen faar det til uden han:

Ei skal det flamme som Solen, den ødsle,
vække og varme til Jorddagens Daad,
ei som de høie, de hellige Stjerner
blinke og vinke mod evige Haab,
skal ikke bruse som Livets Orkester,
skal ikke tone som Sfarernes Kor,
skal bare flagre og blagre og lege
let som et Nyn mellem Himmel og Jord.

Fint og skjært, over al Maade sælsomt er det, og intet i Verden kan lignedes med det:

Et Glimt i Nattens Øie,
i Luftens Bølger blaa,
et Morilddrys af *Stemning*,
som Tanken ei kan naa.

En *Længsel*, som luer og lyner og fylder
de luftige Haller med Sang uden Ord,
et Mylder af *Drømme*, som stiger og hyller
i skiftende Farver den sovende Jord.

Et Glimt i Nattens Øie,
som ei til Dagen naar,
et Morilddrys af Stemning,
som funkler og forgaar.

Vanskelig over al Maade er det. Digter og Maler maa han være, Tonernes Kunst maa han forstaa, han, som skal faa det til. Men Kunstner er den gamle Husfoged større end nogen paa Jord. Let flyver Farvernes Drys fra hans Haand, den klingende Sang fra hans Læber. Høifjeldsfaklerne slaar høit i Veiret.

*

Da stiger han ned fra sit Sæde, samler om sig den sølvstukne Kaabe og vandrer gennem Hallen at prøve sine Tjeneres Verk.

Om Urens Loftslugger forsvarlig er stængt; om Frosten har ødslet med Sølv og Rav og staset med Søljer i Gjelene. Om Stormen har indsat Væggene rigt med Perlemor, og Fonnens fyrstelige Divaner — om de er dybe og bløde nok.

Og han samler den sølvstukne Kaabe om sig og vandrer over Vidden i blaablank Nat med Nordlydsdiademmet om sin Pande. Alt, hvad hans Undergivne har virket, mønstrer han med prøvende Blik, og se! — det finder Naade for hans Øine.

Da træder han ud i det mægtige Portal, bøier sig syv Gange til Jorden, og Høifjeldets Aand suser ind igjennem Rummet. —

Har du hørt Vinternattens Symfoni? — Krystallernes legende Æolsharper, Nordlysets Giger og Ætherens Klarinetter, Høifjeldets Orgel i dæmpet Døn? — En Hymne til Renheden, en Klarhedens Høisang, en *Andanta quasi una Fantasia* men løst ifra Sommernattens Tungsind! —

Kjender du Vinterdagens Scherzo? —

Lystig med Klokkespiltoner begynder den,
Solstraalevals over Sølv og Rubin.
Ind jager Vindene, fanger den, nynner den,
slynger den høit imod Fjeldenes Lin.

^ Vildren, Vildren i kaade Hop
tar den op i en let Galop.
Ryper i snehvide Perlebaand
fletter den blødt om Fonn.

*

Nede i Menneskenes Verden har Vaaren tat Styret. Sjøen sprænger Lænkerne og kaster sig stormende til Jordens Bryst.

Men høit deroppe svæver Høifjeldet i urørt Pragt, ved ikke af Tronskifte, kjender ikke Forandring eller Skygge af Omskiftelse.

Bjerken grønnes, og Dagen lang gir Stæren sine Regler tilbedste; men fremdeles er det tyst deroppe; intet Grønt uden Isens Pillarer.

Djærvere og djærvere gaar Vaaren paa. Aasene blaaner, og Heggen og Syrenen strør Sne. I Ungdommens Overmod trækker Maidagen i Vinterens Klær.

Da endelig tør Høifjeldets Herre ikke drøie længer. Den gamle Husfoged faar Afsked, og Skaberverket begynder.

Men først sender han Skodden utover, dækker fra øverst til nederst sit Rige med Mulm. Intet Øie skal se Fødselstimens Løndom.

Men Elvene bær Bud. I svære graa Hvirvler velter de nedover i Mairatten og melder dunkelt om store Slag og mægtige Omveltninger. Og var dit Øre fuldkommen lydhørt, du vilde i denne Stund fornemme en Brusen som paa Jordens tredje Dag, en Storm af underlige Lyder, af Suk og Støn og Brag og Smeld af sigende Fonner og styrtende Fjeld.

Men nede i Lavlandet flyver Trækfuglene urolig om og stunder som Syndflodsduen efter, at det Tørre skal sees deroppe. Kjørene brøler af Længsel efter Fjeldet, og Mennesket, ogsaa *han* opløfter sine Øine mod Bjergene.

Og langt om længe, naar Heiloen længst har tat Tuen, og Kvæget de solfyldte Lier i Eie, da stiger ogsaa Skabningens Herre over Vidden, stanser ved den grønklare Bræelv og kaster al Døgnets Ank i dens Vand.

*

Dog, frydfuldt som det er at slænge sig ned, slippe Tankerne og drømme, har Høifjeldet ikke mer at by dig, da vil du snart bli fornøiet. Sommerens korte Helg vil tykkes dig lang. Skal Tanken helt og fuldt hvile, da maa den ha noget at sysle med ogsaa i Sommerhelgen.

Men har da Høifjeldet et sligt Arbeide at gi? —

Ja om du har Øine at se med.

Saa stort, saa koldt og ensformigt det er, har du Vilje til at ta imod, da vil det visselig komme din Trang imøde, fint og nænsomt som en Kvinde gi dig, hvad du behøver, — ikke for meget, ikke for lidet — tyst og stilfærdig, uden at trænge sig paa.

Til dig selv staar det, om Høifjeldet bare skal være den store, glimrende, men kolde Festsal, eller om det ogsaa skal kunne by dig *noget* af Hjemmets Lunhed og Hygge.

Luk dine Øine op, og se udover! — Langsomt, umerkelig, som af sig selv vil det Ensformige brydes, det Nakne klædes, det Kolde ta Glød. Luk Øret helt op! og Høifjeldets monotone Sus vil smaat om senn løse sig op i Melodier, en efter anden, et perlende Væld af yndefulde Stubber.

Du vil faa Tag i Hundrede vakre vindende Smaating paa Vidden og Bræen, ja i nakne Fjelduren. Kun, at de ikke stikker sig frem. Selv maa du lede dem op.

Det vil gaa op for dig, at det Smaa, det Ringe og Uanseelige intetsteds i Verden staar i Agt og Ære som her oppe i det vældige Høifjeld, hvor Heiloen er Forsanger paa Vidden, den krybende Dvergbirk Urens Kjælebarn, og Sne-spurven Bræens Sjæl.

Og da vil Høifjeldets Aand ikke længer knuge dig til Jorden i sin Vælde. Du har seet Kjærligheden lyse i de klare Øine; den kolde Beundring vil vende sig til Kjærlighed i din Sjæl.

Og naar den kommer den uafvendelige Stund, naar Sol gaar ned, og det tindrende Luftslet blegner, — det blir dog ikke til Graasten *alt* Guldets for dig. Tusind fagre Smaa vil dukke frem i din Erindring og vare sit Værd for din Tanke.

Den tunge Nocturne vil ikke længer fylde dig med Haabløshed; thi du er ikke *alene*.

Tusind fattige Liv rundt om dig drar sagte Veiret i den dunkle Nat.

„Jeg elsker dig.“

Jeg elsker dig, naar Svalens Røst dig vækker,
og naar du kaster Sneens hvide Lin,
med blanke Øine ser dig om og strækker
de spæde Arme mod Konvallen fin.
Naar Natten sænker sig, og Dæmring dækker
med florlet Brudeslør dit unge Bryst.
Jeg elsker dig, naar Rugden stille trækker,
og du -- du skjælver i din Elskovs Lyst.

Jeg elsker dig, naar du din Rigdom tømmer
med milde Hænder over Vang og Væng,
naar dine Læbers sunde Aande flømmer
fra Lyng og Birkeli og Kløvereng.

Naar i den lune Sommerkveld du drømmer
med Skogens tusind Spæde ved din Barm.
Jeg elsker dig, naar Gjøkens Toner strømmer
fra Aas til Aas i Julinatten varm.

Jeg elsker dig, naar lønlig du bereder
dig til den store stille Afskedskveld
naar klædt i Guld og Silkeskrud du træder
den høie Herredans med Døden selv.
Og naar du villig kaster Festens Klæder,
og naar du segner i den tause Lund —
jeg elsker dig, naar Aftensolen breder
det sidste Gjenskin om din blege Mund.

„Nu klær Vaaren
sig paa.“

Nu klær Vaaren sig paa. —
De bølge Skoddegardiner er nede,
det drysser fra Grene, det drypper fra Straa,
og Fuglene smaa
de sidder og bøder sin Rede.

Tys! nu klær hun sig paa. —
Nu vil hun ha Fred for de frittende Blikke.
Inat maa de komme, Fiolerne smaa,
dem venter hun paa,
dem vil hun i Knaphullet stikke.

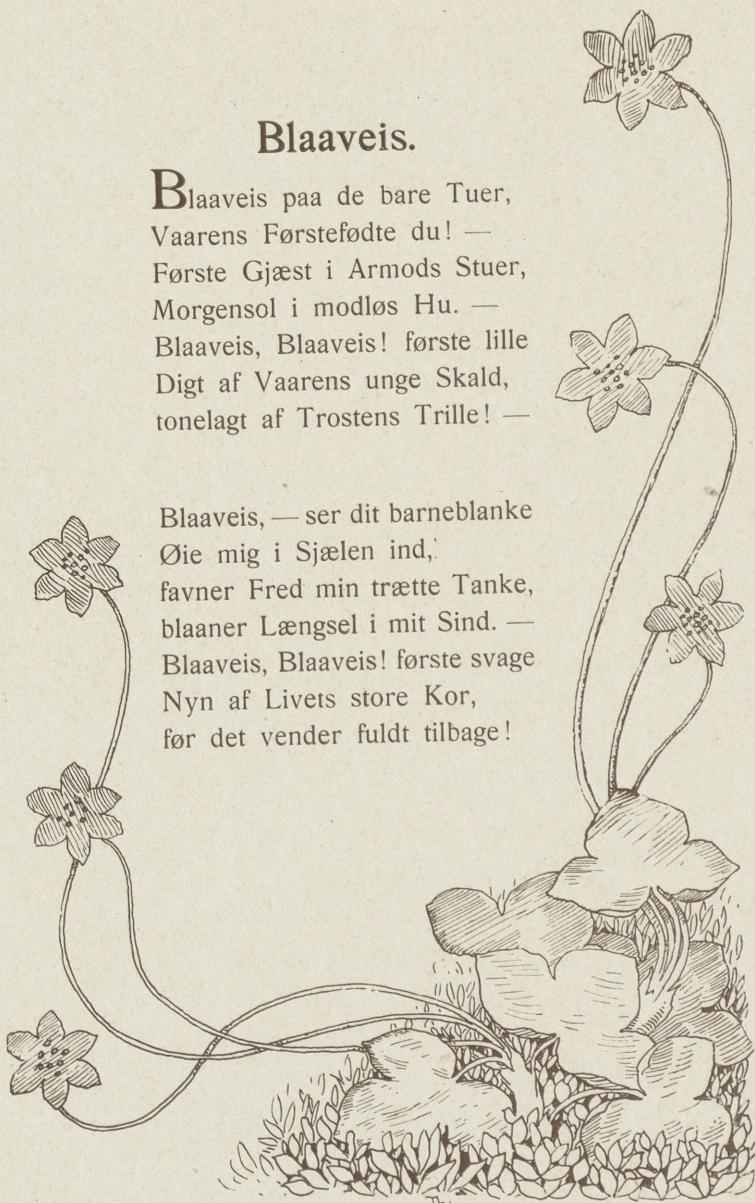
Men imorgen — — ja da! —
Naar Skogene vaagner, og Svalerne hviner,
naar Vindene kysser hvert spirende Blad,
da trækker hun fra
de bølgede hvide Gardiner.

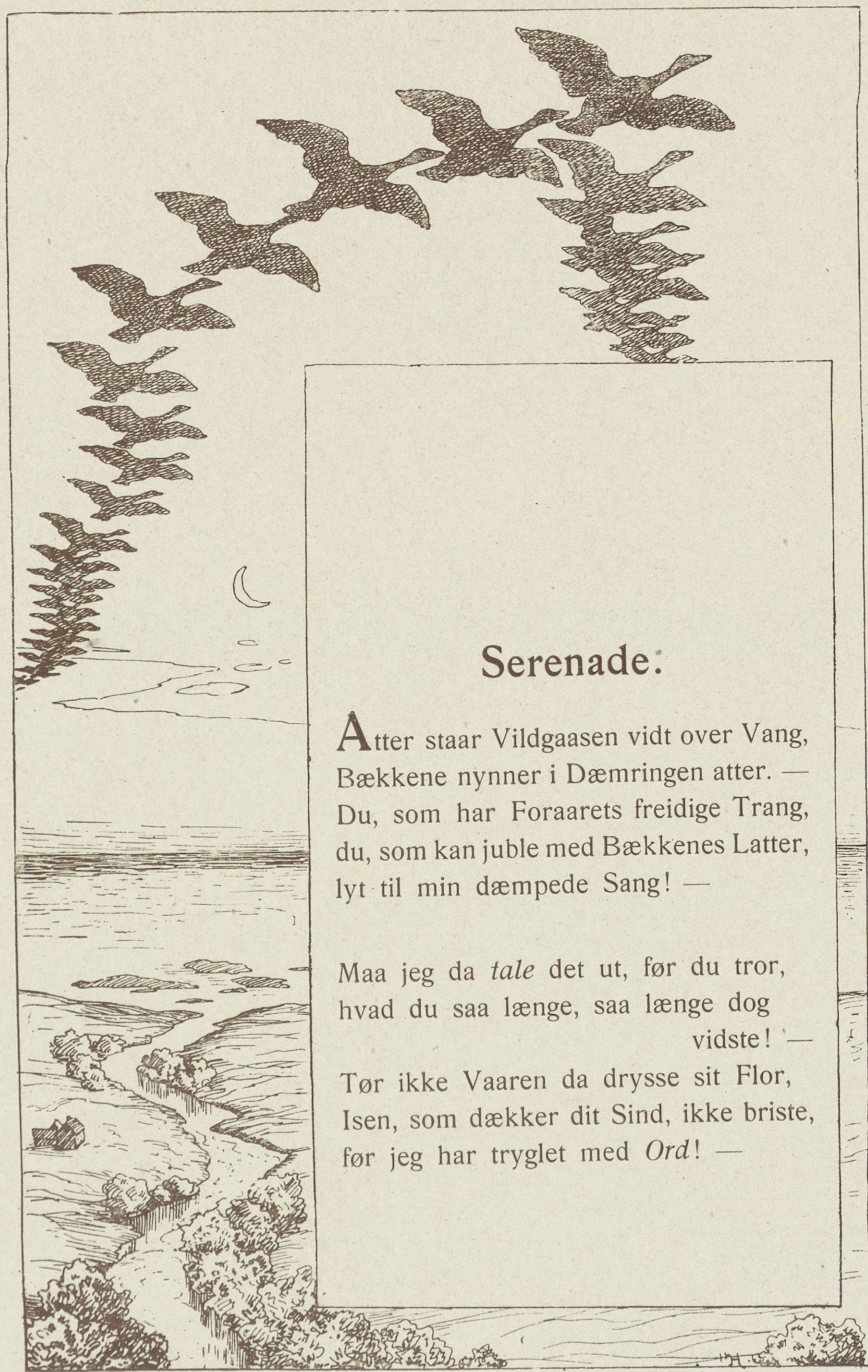
Og forklaret hun staar —
med Ætherens tindrende Guld om sin Pande,
Fiolernes smilende Haab i sit Haar,
den deilige Vaar,
og ler til de hviskende Vande.

Blaaveis.

Blaaveis paa de bare Tuer,
Vaarens Førstefødte du! —
Første Gjest i Armod's Stuer,
Morgensol i modløs Hu. —
Blaaveis, Blaaveis! første lille
Digt af Vaarens unge Skald,
tonelagt af Trostens Trille! —

Blaaveis, — ser dit barneblanke
Øie mig i Sjælen ind,
favner Fred min trætte Tanke,
blaaner Længsel i mit Sind. —
Blaaveis, Blaaveis! første svage
Nyn af Livets store Kor,
før det vender fuldt tilbage!

Serenade:

Atter staar Vildgaasen vidt over Vang,
Bækkene nynner i Dæmringen atter. —
Du, som har Foraarets freidige Trang,
du, som kan juble med Bækkenes Latter,
lyt til min dæmpede Sang! —

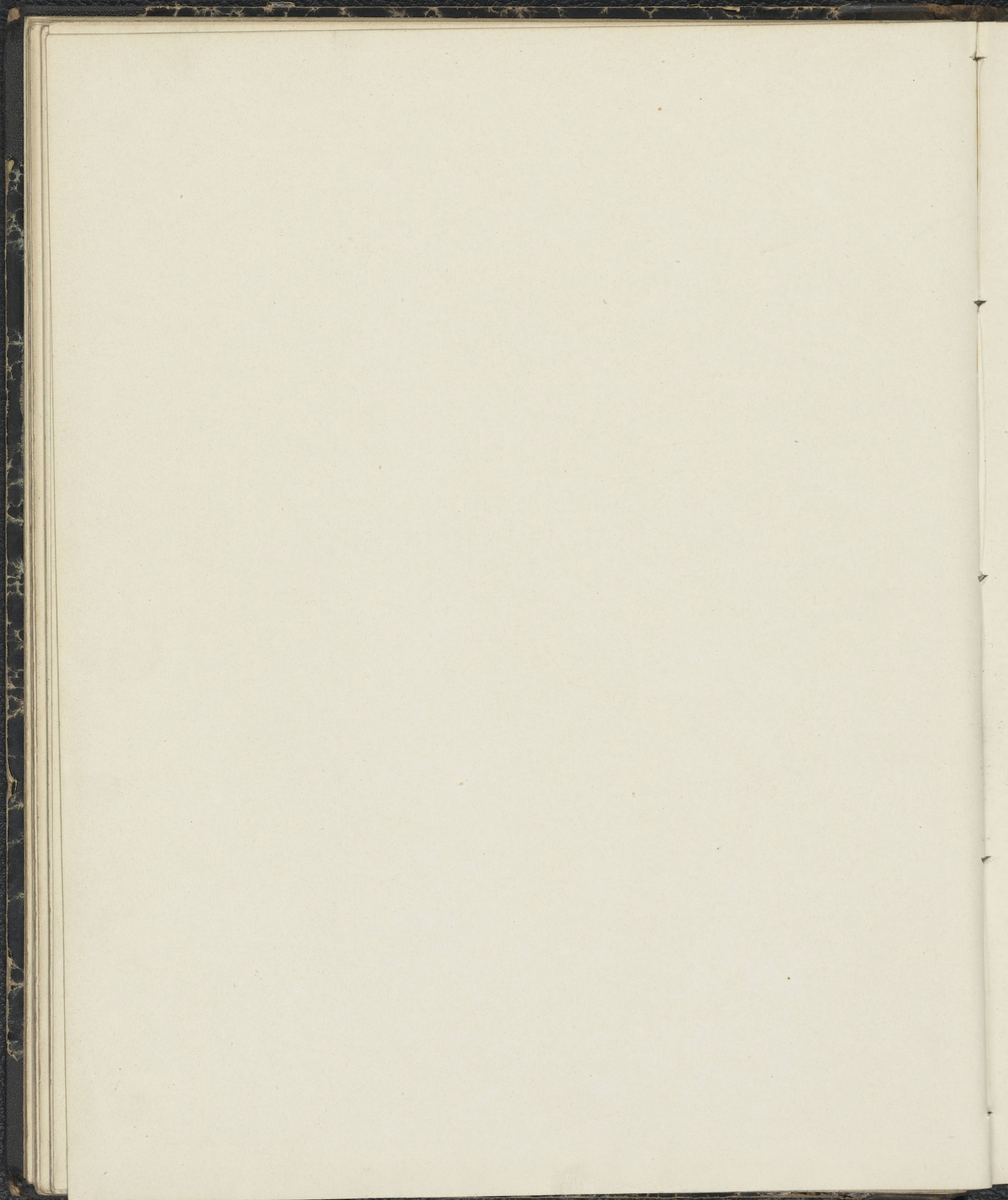
Maa jeg da *tale* det ut, før du tror,
hvad du saa længe, saa længe dog
vidste! —

Tør ikke Vaaren da drysse sit Flor,
Isen, som dækker dit Sind, ikke briste,
før jeg har tryglet med *Ord*! —

Maa jeg da tale, og *ved* du det ei!
Mere end Himmelens tindrende Hære,
mere end Skogenes Sus over Hei,
mere end Lyset og Livet, du kjære,
elsker, ja, elsker jeg — *dig*. —

Atter staar Vildgaasen vidt over Vang, —
du, som har Bækkenes Sang, lad den klinge! —
du, som har Trækfuglens freidige Trang,
reis dine Tanker, og løft nu din Vinge!
lad det bli Foraar engang! —

OPOVER MOD HØIFJELDET

Opbrud.

I gamle, gamle Dage var det, i den store Skogalder. Endnu havde Skogen ikke mødt sin Herre. Ikke Øksehug i Aasen, ikke Røg i Lien. Ingen Farvei i Dale uden Elvens.

Frit og uhindret raadde Skogen, og videnom laa den store Landefred over Jorden.

Uforment fik Liv røre sig, Skogduen kurre og Orren kutre, Gjøk gale og Maaltrost synge.

Skogen la sig ikke i det.

Kun naar Sol gik ned, naar de tusind Graner bøide sig, og Aftensalmen gik fra Dal til Dal, skulde al Uro tie.

Saa var Skogens Vilje, og alt Liv føide sig og blev stille.

Skogfald kom, og Skogfald gik, og saa tog det til at bli trangt om Plads i Aasene.

Margløse Overaaringer stod og luted i Lierne, Vindfald og anden Raaddenskab laa og fyldte op paa hver en Lei.

Skogen strævde og strævde, men den raadde ikke længer med al den Død og Styggedom.

Værre og værre blev det for Ungskogen at naa frem. Den vantrivdes og gav Ondt fra sig.

Høit opunder Bergvæggene, i Skarene, paa Knausene, flokked den sig, Bjerk, Asp og Or, Løn og Rogn, hvisked og tisked og sendte Slængord nedover.

Svære rake Malmfuruer rysted sine Hoder, snodde Skjægget og saa betænkte ud.

Ja, til og med Storfolket nede i Daldybet saa skjønte det, at noget var paafærde, og blev uroligt.

„Hvad staar paa, staar paa!“ — sang Elven, saa yr og glad den strøg nedover i Sommerkvelden:

„Staak og Styr om alle Skrænter.
Trangt om Pladsen! — ha, ha, ha!
Store Vidda staar og venter!
Blanke Tjern og blaae Snefjeld,
Solskin, der jeg kommer fra!“

„Blanke Tjern og blaae Snefjeld!“ — steg det i brusende Kor fra Ungskogen.

„Snefjeld!“ suste de rake Malmfuruerne.

„Snefjeld!“ hvisked det langt nede i Graneskogen.

„Snefjeld!“ mækred de visne Overaaringerne. „Snefjeld! — Ikke Sne nok lange Vinteren, kanske! Hvad mener du, kjære Hakkespet?“ —

„Pr! pr! Kli—æh! Kli—æh!
Nok af Sne, nok af Sne!“ —

dømte Hakkespetten. Og den underfundige „Rauskjoer“ vingled hid og did, la Hodet paa Snei og var af samme Mening.

Men da blev Maaltrøsten arg og opløfted sin Røst til en Nidvise om de tre, en Nidvise, saa det gnall i Skogen:

„Pyt! pyt! fryser du, Skrællingen! fryser du, Skrællingen! aa fy! aa fy!“ —

Det var til de gamle Overaaringerne.

„Knækker du Lus, Gamlemor! Knækker du Lus, Gamlemor! Finder du no', finder du no'!“ —

Det var til Hakkespetten.

„Pyt, Pyt! Stæl ikke naa, Larven! stæl ikke naa! Tjuvknegt! Tjuv
knegt! fy!“ —

Det var til Rauskjør.

Men da Maaltrosten slig havde lettet sig for Harmen, fløi den bort i det
høieste Grantræ, den kunde finde, og kvad af fuldt Bryst om de blanke Tjern
og blaa Snefjeld.

Vakrere havde den aldrig sunget. Alt Liv holdt Veiret og lydte. Og da
Sangen var slut, gik det som en Storm over Aasene: „Tilfjelds, tilfjelds!“ —

Skogen begyndte at vandre.

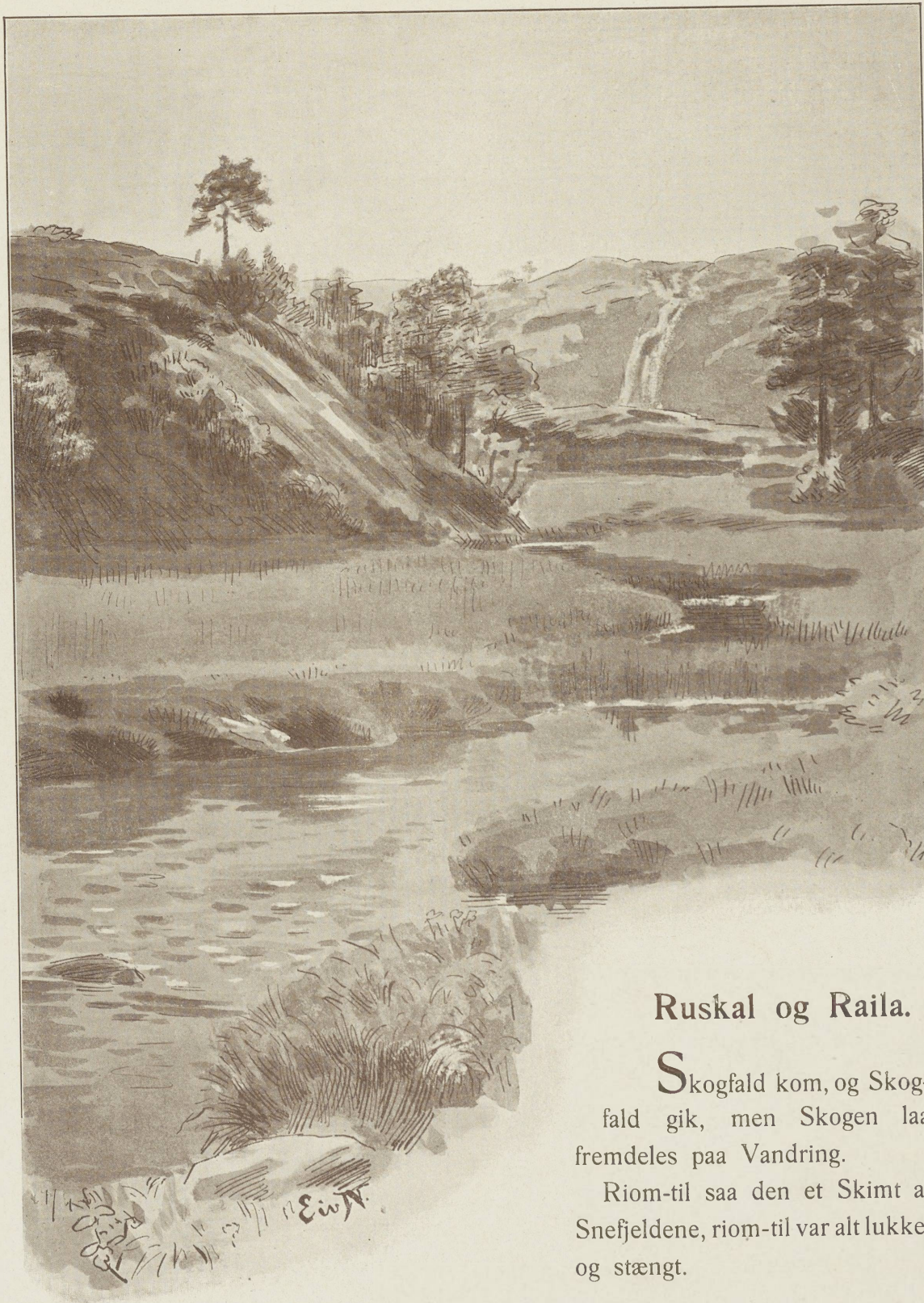
Øverst oppe Bjerken, lysegrøn og skjær, rysted de gyldne Lokker i Solen
og sang:

„Fremad, Brødre! fremad alle!
Lad vor Vandringsdag bli lang,
Læggen krøkes, Kvisten falde! —
Opad stormer vi med Sang!“ —

„Opad stormer vi med Sang!“ hauked Asp og Or.

„Lad vor Vandringsdag bli lang!“ — suste Malmfuruen.

„Bare vi naar frem engang“ — lød det hviskende fra Granskogen. —

Ruskal og Raila.

Skogfald kom, og Skogfald gik, men Skogen laa fremdeles paa Vandring.

Riom-til saa den et Skimt af Snefjeldene, riom-til var alt lukket og stængt.

Saa mødte den to Elver, *Ruskal* og *Raila*.

Langt inde paa Vidden laa *Ramsil*, det ensomme Fjeldvand. Hun var deres Ophav.

„Lov mig *et*, Barn,“ sa *Ramsil*, da de to skulde ut i Verden: „Skil aldrig Lag, hold altid sammen!“

Ja, det loved *Ruskal* og *Raila*, og jamsides strøg de nedover en Tid.

Men saa kom de til en brat Berghammer.

„Utenom!“ mente *Raila*. „Bent paa!“ sa *Ruskal*, og da ingen af dem vilde gi sig, saa for de hver til sin Kant.

Men ved det vesle blaa Tjernet nede i Dalsøkket skulde de træffes igjen, det loved de hverandre.

Men det Løfte holdt ingen af dem.

Da *Raila* først havde begyndt at gjøre Krok, maatte hun holde ved, og længer og længer bar det væk fra Tjernet.

Men *Ruskal*, der han satte hodestups utover, fik andet attænke paa end at kige efter *Raila* og alle *Smaatjern* i Fjeldet.

Fos i Fos for han nedover, saa Skummet røg, og det svimred for Synet paa'n.

I Førstningen likte han sig ikke rigtig; men snart blev det hans høieste Fryd at gaa paa Hode i de svarte Juvene.

Der laa han og staaked og styrte, saa det hørtes videnom. Selv *Fosekal* saa syntes 'n, det gik for vidt, og drog sig unna. Og vaaged til og fra en stakkars *Vier* eller *Enerbusk* sig derved, saa var det ikke Ende paa alle de *Haansord* og *Fantestreger*, den maatte døie.

Ja, saa fik han det da tilslut, som han vilde ha det.

Skyd af alle, ensom og alene, for han der i de svarte *Kulpene* og rendte Hodet mod *Bergvæggen*.

*

Endelig blev han træt af dette Liv. Længselen efter *Raila*, efter *Solskin* og blaa Himmel begyndte at røre sig i ham. Ut vilde han af disse skumle *Bergkløfter*, ut i den store vide Verden!

Havde han bare havt et Liv at fortro sig til!

Men ingen hørte hans Rop, ingen agted paa hans saare Hulken.

Raadløs løfted han Øiet mod Himmelstripen deroppe.

Men hvad saa han! — Yderst paa Bergskrænten, klædt i skinnende Hvidt, stod Bjerken og luted sig ned mod ham.

Gjennem det lette fine Løvverk smøg en Solstraale sig ned til den ensomme Elv. Et glitrende Regnbueskjær la sig for hans Øie, Haabets Straaleskjær, og hastig og aandeløst raabte han op:

„Hvem er du, Fremmede? Kom ned! Slaa dig til her! Snak med mig! Syn mig Veien!“

Og blødt og klangfuldt kom Svaret tilbage:

„Skogens yngste Datter er jeg.
Vaaren, Vaaren gav mig Navn.
Ind i hver en Afdal trær jeg,
Armod klær jeg, Solskin sprer jeg,
stiller Sjøens dunkle Savn.

Derfor lad din Vildskab fare,
stans, aa Elv, dit yre Jag!
Og med Blomster vil jeg klæ dig,
Veien te dig, syng med dig
i den sommerklare Dag!“

Da faldt Fred paa Fjeldelven. Den tunge Fængselsport aabned sig, og mild og tankefuld gled han ut i Dagen.

Flok i Flok satte Bjerken utover, slog sig ned paa Held og Hammer og reiste sine lyse Sale.

Tæt i Hælene paa den fulgte Brisk og Vier, Haand i Haand, la sig fore i Vikene og prated om Veir og Vind.

Over hver Revne reiste Bregnen sine grønne Tag, og om hver Rabbe spandt Guldskjæg sin Væv.

Men ved Fjeldelven hang alle Øine og alle Sind.

Og han, den blaaøiede Vildstyring, leved ikke længer sig selv alene, gav villig de unge Rødder af sit friske Vand, det grønne Løv af sit lyse Haab.

Sang for dem alle i Sommerkvelden, nynnede dem isøvn i den lange Vinternat.

Bare et la sig tungt paa hans Sind: Tanken paa Barndomsveninden, den stille Raila.

*

Vak og spak for hun imens om inde i Fjeldet og ledte efter den lempe-
ligste Farvei.

Men jo længer det led, des raadvildere blev hun, desmindre turde hun
slippe sig.

Tilslut gav hun det op og gav sig til at drømme i de store tunge Loner.

Langt om længe vaagned hun ved et underligt Sus i Luften. Da hun
slog Øinene op i den klare Vaarsol, stod Bjerken over hende og sang:

„Raila! Raila! — Aasene blaaner,
Skogene hvisker dit Navn.
Dalene trænges,
lytter og længes.
Vaagn dog, og stil deres Savn!“ —

Da kom der Liv i Elven. Modet vaagned; de matte Vande rørte sig og
trak Veiret efter den lange Søvn.

Med Sang paa Læben, Solguld over lette Krusninger gled Raila ut af Lonen.
Bjerken foran, allesteds paaferde for at styrke og støtte det unge Sind
Snart oppe paa en Berghammer, lys og luftig, vifted med det grønne Sløret
og sang, snart nede ved Stranden, la sig utover og hvisked.

Slig fulgtes de nedover mod den store Sjø *Almeran*.

En Skarp Sving utenom en Fjeldpynt, og det blanke Vandspeil laa foran dem.
Men hvad gik der af den blyge Raila! —

I et Nu — før Bjerken kunde sanse sig, satte hun med et høit Fryderop
utover og blev borte i et Fjeldskar.

Langt borte i Aasene paa hin Side Sjøen havde hun øinet et glitrende
Sølvbaand og ante, hvem det var.

Stryk i Stryk, saa Skummet drev, styrted de to Barndomsvenner mod
hinanden.

Et Byks ut i Fjeldsjøen, og jublende gled de over i hverandre og var et.
Men rundt om i Hei og Held laa Graneskogen og stelte til Bryllup.

De blaa Snefjeld langt ute i Synsringen løftet sine Hoder for at faa et
Glimt af Herligheden, og Maaltrosten glemte Forbudet og sang saalænge utover
Sommernatten, at Bjerken maatte tysse paa den:

„Oppe endda! er du oppe endda,
Maaltrost i Granetoppens Gyngel —
Skumringen vælder, og Vinden dør af,
Rugden har sænket sig i Lynget.
Sov! sov nu Sanger! sov sødt! —
Nu er det Natten, som skal synge.

Vaagnet er Afdagens sælsomme Flok,
rusler og tusler gennem Sale.
Natteravn dreier sin surrende Rok,
Flaggermus danser over Dale.
Sov! sov nu, Sanger! Sov sødt!
Elven vil vysse dig i Dvale.“

Gran og Bjerk.

Skogfald kom, og Skogfald gik, men endda laa Skogen og turte Bryllup rundt om i Aasene ved Almeran.

Langt om længe vaagned saa Bjerken, rysted Festrusen af sig og sang Opsangen:

Fremad, Brødre! Fremad alle!
Lad vor Vandringsdag bli lang,
Læggen krøkes, Grenen falde! —
Opad stiger vi med Sang! —

„Lad vor Vandringsdag bli lang!“ — hauked Asp og Or.

„Bare vi naar frem engang!“ — suste Malmfuruen.

Men langt nede i Tykningen laa Granen, stusled og stelte med sit og sa ingenting.

„Hei der, Gran! hvad tar du dig for?“ raabte Bjerken nedover.

„Lager Skog!“ steg det rolig fra Granelien.

„Lager Skog!“ storlo Bjerken. „Ikke gjort fra dig det Smaaplukket endda!“

„Hvad kalder du Skog?“ spurgte Granen rolig.

„Skog!“ sang Bjerken:

„Skog er der, hvor Lyng kan strække
sig i Solen let og frit,
Bækken tralle, Bogfink hække,
og Konvallen smile blidt.

Der, hvor bagom Stabben stille
Bregnen drømmer i sin Krog,
der, hvor Lærken slaar sin Trille,
der, min kjære Gran, er Skog!“ --

„Der er Skog! der er Skog!“ steg det i Kor fra Løvtrærne.

„Der er *din* Skog,“ svarte Granen stille. „men ikke *min*. Ikke kan jeg lægge mine Ord saa fint som du, men høre mig faar du nu likevel:

„Skog er der, hvor tusind Rødder skyder
brune Knoller over Mos og Muld.
lubben Granelæg til Tusindtallet
værner tryggelig om Tjernets Ro.
Hvor en graanet Toll, den Lynet slog,
staar, fordi den ei har Plads at *falde*, —
der er Skog!“ —

„Saa, *der* er Skog!“ gjønte Bjerken; men uforstyrrelig blev Granen ved:

„Skog er der, hvor Tiur trygt kan glemme
hele Verden i sin Elskovsrus,
Vildand vugger fredelig i Tjernet,
Myren samler uforment til Hus.
Der, hvor tyst i Sommernattens Sus
Elgen drømmer under Nattens Stjerne, —
der er Skog!“ —

Skog er der, hvor Vinterstormens Harmes
faafængt bryder sig mod sikker Slaa,
der, hvor evigunge Moderarme
trofast hegner om hver lønlig Vraa.
Hvor de hvile kan, de tusind Smaa,
vente tillidsfuldt paa Vaar og Varme, —
der er Skog!“ —

„Der er Skog! der er Skog!“ suste det borti Furulien; men Løvsbogen taug og rørte sig ikke.

Stille og tankefuld saa Bjerken utover i Aftenrøden.

„Kan være, du har Ret, Gran,“ sa den endelig. „Min Skog er, tør hælde, fattig mod din, og jeg bare en Stakkar mod dig. Men jeg kan ikke for det. Ser jeg ut over det store fattige Fjeldrige, da har jeg ikke Ro paa mig:

Kan jeg vel her i hver en Vraa
ødsle med Liv og Glæde! —
Ved jeg dog vist, at Vidden graa
bøder med Mos og usselt Straa
stille sit Armodsklæde.

Kan jeg da her den lyse Kveld
synges til Dans om Strande! —
Ser jeg dog hist det gamle Fjeld
trække det sorte Skoddetjeld
over sin tause Pande.

Kan jeg da her ved sorgløs Strand
speile min Fryd, fornøiet! —
Ved jeg dog hist et fattigt Vand,
drømmer saa tungt paa Viddens Rand,
ligger med Graad i Øiet.“

„Og jeg,“ sa Granen, „jeg spør ogsaa:

Kan jeg la Hus og Hygge staa,
alt hvad jeg har ihænde,
slippe de Tusind stakkars Smaa
og — for en Sorg, jeg aldrig saa, —
fare til Verdens Ende!“ —

„Verdens Ende!“ bruste Bjerken henført, og Solefaldet la sit gyldne Skjær
over det grønne Løv.

„Kunde jeg fare til Verdens Ende, svinge mig op paa den blaa Tind og
ind i den blanke Himmel!

Kunde min Længsel, lys og sterk,
stige paa Stormens Vinge!
svæve paa Hvælvets klare Bro,
sænke sig stilt og gaa til Ro
hist under Fjeldets Bringe!“

Det blev med et saa lydløst stille i Skogen. Bækkene tysned, og Ring-
duen stansed sin Tutren.

Maaltrøsten sad i sin Granetop og lydte, urørlig, som var den øverste
Knotten paa Træet.

Solen sank bag fjerne Fjeld, og mørke Skygger listed over Lien.

Da steg det mildt og vemodig fra Graneskogen:

„Ved du da vist, at Længslens Væld
stilner i Fjeldets Haller? —
Er ikke Længslen i Livet selv? —
lægger sig først den sidste Kveld,
da, naar din Stamme falder.

Ved du da vist, at Fjeldets Blaa
stanser din Længsels Klage? —
Har du ei mer at haabe paa,
da vil din Længsel stille gaa
hjem til de svundne Dage.

Her kan du høit mod Hvælvet le,
her kan du Tonen fange.
Vil ikke hist den kolde Sne
isne din Hu og bøie dit Knæ,
øde de unge Sange?“ —

„Kan hænde, kan hænde, Gran!“ lød det jublende fra Bjerken. — „Men
komme, hvad komme vil! jeg maa frem, frem! —

Fremad, Brødre! fremad alle!
Lad vor Vandringsdag bli lang,
Læggen krøkes, Grenen falde! —
Opad stiger vi med Sang!“ —

„Opad stiger vi med Sang!“ bruste det fra Aas til Aas i den lyse
Sommernat.

Skogen begyndte at vandre igjen.

Men *Granen* var ikke længer med. Taus og tankefuld stod den der tilbage
i Lierne ved Almeran.

Furuskog.

Saa laa da Skogen paa Vandring igjen.

I tætte Lag laa den opefter Knækkene og strævde, Furu og Løvtrær om hverandre. Et travarligt Arbeide var det, mest for Furuen, som saa længe havde været fra det.

Men ingenting sa den, bare stod og strøg sig over Skjægget nu og da og klemte saa paa igjen.

Smaat om senn naadde den frem til nogen milelange graa Moer.

Her skilte Løvsbogen sig ut. Den likte ikke længer det ensformige Flatlandet.

At gaa der og dra sig utover i den slette Uendelighed var ikke efter dens Sind. Nei, løfte paa Foden, kjende faste Berget under sig og ha Utsyn fremover, det var noget andet, det!

Og op i Fjeldlierne paa begge Sider af Moen stak den, det fortteste den kunde.

Men Furuen la bent utpaa Moen. Her var netop rette Lændet for *den*. Her kunde den spre sig utover Smaaholter eller staa for sig selv — ti og tolv i Flok — grunde og suse og suse og grunde, saa meget den lysted.

Fandtes ikke det som kunde uro den her.

Myg og jævn laa Renmosen utover til alle Sider. Ikke skulde Rauskjør volde Bryd, der han lydløs listed omkring i Høstkvelden, ikke Meisen uleilige med det stakkars stilfærdige: „Ti-ti-da!“, han kunde.

Bedst det var, kunde jo nok Svartspetten finde paa at slaa en Trommehvirvel,

saa det vak i Skogen. Men Stakkaren gjorde det jo ikke for Moro Skyld. At nægte'n den fattige Madbiten, han saa haardt maatte slide sig til, det gik jo ikke godt an.

Saa drog da Furuen sig smaat og godt fremover i sine egne stilfærdige Tanker, og naar Ølrøken skalv over Moseteppe, og Myggesværmen sang imellem Grenene, da syntes han, han aldrig havde havt saa gode Dage som nu.

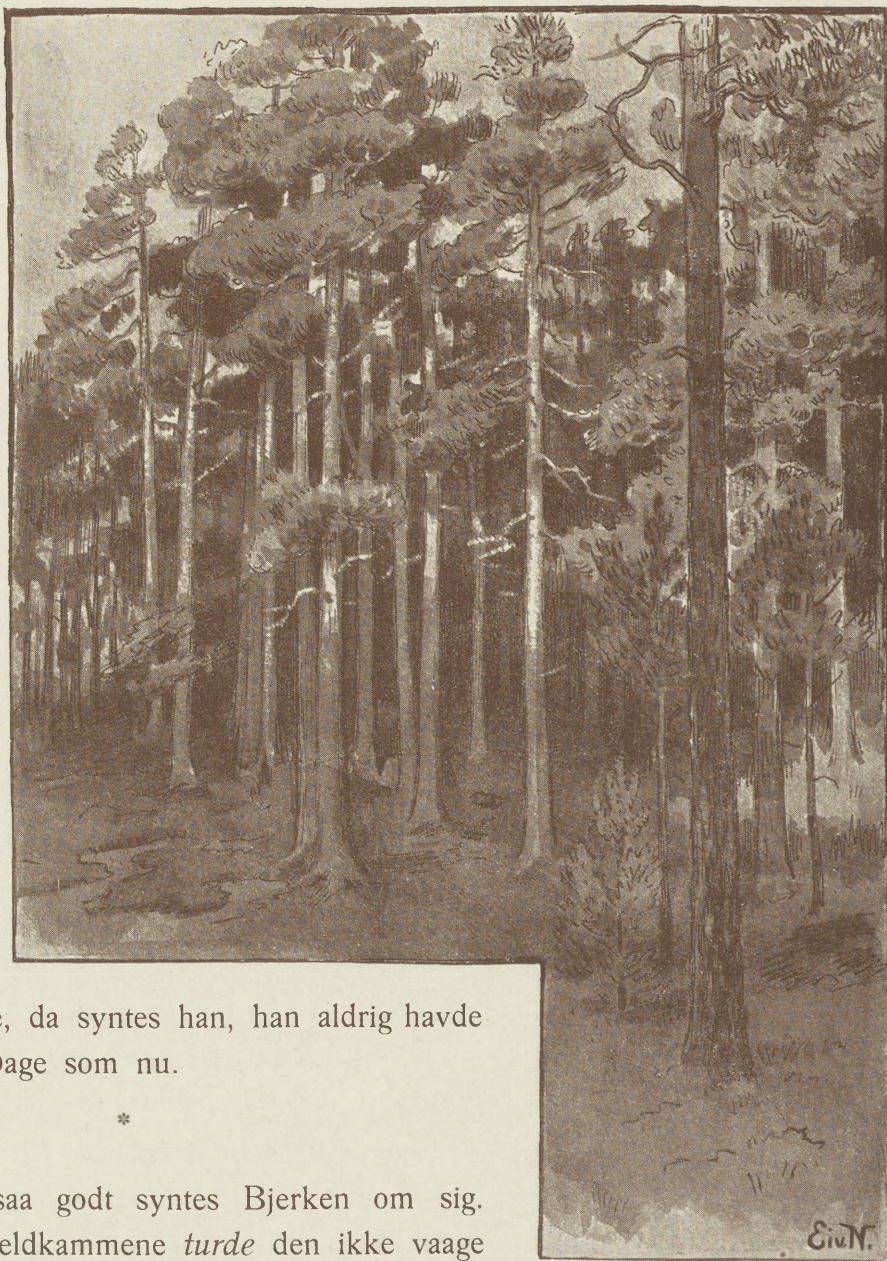
*

Ikke nær saa godt syntes Bjerken om sig. Helt op paa Fjeldkammene *turde* den ikke vaage sig længer. Vinterstormene tog for hart paa deroppe.

Ned paa Moen til den tunge faamælte Furuen *vilde* den ikke.

Det var ikke frit for, den kjendte sig lidt enslig, der den kløv og krøked sig deroppe i Lien.

Vilde den saa fra og til muntre sig med en lystig Vise, saa var det ligesom ikke rigtig Gjenlyd at faa. Moen var for svær og vid og Furuen for optat med sig selv og sine Tanker.

Og ganske smaat og stille tog Bjerken til at længes efter Granen.
Den varme, dybe Gran! der havde der dog været Gjenlyd at finde.
Sine gladeste, sine bedste Sange havde den dog sunget for den.
Ja, kanske de netop var blit saa vakre, fordi Granen stod dernede og lytted!
Og taus og tungsindt stod Bjerken der i sin gule Silke, saa utover i Høstkvelden og nynnede paa Granens vemodige Ord:

„Er ikke Længselen Livet selv? —
lægger sig først den sidste Kveld,
da, naar din Stamme falder.“

*

Snart skulde den dog faa større Grund til Klage.
De lange Moerne tog omsider Ende. Svære nakne Høer, den ene høiere end den anden, reiste sig og skjød Ryg. Skogen stansede op. Det tog til at bli ugreit med Veien.

Saa maatte Bjerken op i Høiden for at faa Utsyn og finde rette Leien.
Stod ikke længe paa, saa hauked den nedover, at den havde fundet en overlag fin, hyggelig Fjelddal, bad de andre følge efter og strøg afgaarde.

Snudde sig saa om lidt for at se efter dem.

Men hvor i al Verden var der blit af Furuen! —

Bjerken saa og saa nedover Dalsøkket, men ingen Furu at øine nogensteds.
Jo likevel! derborte kom der luntende en liden Flok! — og dernede paa Elvebakken stod ogsaa en tre-fire Karer og funderte. —

Og ikke rettere end Bjerken kunde se, laa der nogen og ræked opunder andre Dalsiden ogsaa.

Men Gud sig forbarme! som de Stakkarne saa ut! —

Smaa og naaslige, ganske svarte af Lav-Tavser og anden Styghed! Toppene ikke bent iveiret længer, men fladt utover til alle sider som Sauesop! —

Da faldt en stor Frygt paa Bjerken. Skulde Furuen ogsaa falde fra nu? —
Skulde den bli blottendes alene heroppe i svarte Fjeldet?

Og nedover satte den, alt den orked, for at prøve at holde paa Furuen.
I tætte Lag la den sig kringom hver Furulæg, den fandt.

Havde den ikke bryd sig om „at lage Skog“ før, saa kom den sagtens paa andre Tanker nu.

Stusle og stelle gjorde den Sommerdagen lang saa stille og omsynlig, som om den skulde være Granen selv.

Der var ikke Ende paa alt det, den fandt paa for at lune og hygge om Furuen. Og *lidt* fik den da ogsaa igjen for Strævet.

Furuen begyndte ligesom at kvikne til og faa et likere Utseende.

Ja, riom-til kunde der skyde op en Kjæmpekar, sterk og bredvoksen, saa det var en Fryd at se.

Sendte de fjeldfaste graa Rødderne videnom til alle Kanter, løfted den hundredgrenede Krone høit mod Sky og saa utover Dalen som en Konge.

Men nedenunder laa Bjerken lys og glad, solte sig i Kongepragten og sang, saa det ljomed.

Det var ikke frit for, den var lidt forfængelig af Fjeldkongen sin. Syntes ligesom, den havde lidt Andel i en Storhed.

*

Langt om længe naadde saa Skogen frem til Bunden af Dalen.

Her — under stupbratte Skar og forrevne Nuter — laa *Uranos*, det ensomme Fjeldvand.

Tungt satte Fjeldet sine Fødder i dets Grund, og Dønnet fra de evige Fosser drev og drev over Dybet.

Da kom Skogen listende, Furuen nærmest Stranden, la sig ut paa Odder og Næs, saa ned i det sorte Vand og lytted til Fossenes Tale.

Og Fossen fortrodde den sine underlige Tanker, og Sjøen fjætrede den med sit døde Øie, og den blev tausere, end den nogentid havde været.

Men stundom — i stille Høststunder — naar de svære guldrandede Skyer laa og ruged over Tind, og Sjøen tung og blaasort sukked under Multemyren, naar Myruld hang med Hodet, og Ørreten laa som død i Vandskorpen — da løstes dens Mæle.

Da oplod den sin Røst og suste og sang — dunkle Ord om Livets Lov og Evighedens Løndom.

Men rundt om i Lien laa Bjerken og vantrivdes i den store øde Stilhed. Den havde prøvet at synge; men Fossene slog Sangen ned.

Den havde listet sig ned mod Stranden for at bringe Lys og Liv; men den slap ikke frem for Furuen. Og om den slog sig igjennem her og der, saa havde Fjeldet været udi i Forveien og sænket sine mørke Skygger i Sjøens Øie.

Der kom ingen Lysning tilbage.

Da forstod Bjerken, at det var faafængt altsammen, altsammen! — Den havde for mange mod sig og ingen til Hjælp.

Skulde den berge sit *eget* Liv, skulde den ikke selv synke i Knæ og ligge under for det store Tungsind, saa maatte den skynde sig og bryde op.

Men *det* vidste den ogsaa, at naar den *denne* Gang sang Opsangen, da vilde den ikke faa Svar.

Furuen vilde bli igjen. Asp og Or vilde falde fra. Ikke Tiurspil længer i det blege Dagsskjær, naar Stjernene gik ut, ikke Orhaneleg i de lange, lyse Vaarmorgener.

Den vidste det, den vidste det, og dens Sind blev tungt ved Tanken, — selv Maaltrosten, den kjære modige Sanger vilde bli borte.

Alene, blottendes alene, vilde den komme til at vandre sin tunge Gang mod de evige Tinder.

Men vandre *maatte* den, og saa gled da Opsangen for sidste Gang, — blødt og skjælvende, ut over Dalen:

„Fremad, Brødre! fremad alle!
Lad vor Vandringsdag bli lang,
Læggen krøkes, Kvisten falde! —
Opad vandrer vi med Sang!“ —

Ved Maalet.

Saa laa den da der i Bratlændet og hoked sig og kløv og kløv og hoked sig, den sidste Rest af Skog.

Bjerk omtrent altsammen, men Smaalag af Asp og Or iblandt her og der.

Egentlig var de nok ikke ment paa at bli med hverken Asp eller Or. Men i sidste Liten havde de slaaet sig til likevel. „Det kunde jo staa sin Prøve. Gik det ikke, saa gik det ikke! Det var ikke værre med det.“

Men det gik, og det over Forventning.

Var det tungt at stige, saa kjendtes Luften til Vederlag des lettere.

De bratte Hamrene, saa stygge og vrange at klyve i, tog godt af for Nordenveiret, og paa Tilraab og skjæmtsomme Ord fra Bjerken skorted det ikke.

Allesteds var den paafærde for at jævne Veien for sit vankelmodige Skyldfolk.

Alt sit lyse Mod, sit glade Lynne havde den faaet igjen.

Det døde Uranos og den tungsindte Furuskogen laa dybt nedenunder, og de stormodige Fossene kunde ikke døve Sangen længer.

Og saa vidste den, at naar den nu straks naadde op paa Bandet, da vilde den for første Gang faa Indsyn i det mægtige Høifjeldsrige.

Og denne Tanke satte Fart i Bjerken. Der gaves ikke længer det, som kunde holde den igjen. Havde den bøiet unna for de værste Kampene før, saa satte den bent paa nu.

Nordenvinden tog til at suse, men den vørte det ikke. Asp og Or laa og hujed efter den nede i Knækkene, men den hørte det ikke.

Der steg jo de første blaa Toppene frem. Flere og flere kom til. Hvasse Neb og vældige Skaller.

Smaatjern lyste frem bag Smaatjern. Blaagrønne Bræbølger topped sig i Skarene.

Blødt og dæmped steg Dønnet fra fjerne Elve mod det Blaa.

Svøbt i Ølrøkens bevrende Silkeflor, med Sommerskyens hvide Dunfnug over sig laa Høifjeldet og svømmed i den blanke Æther. —

*

Langt om længe vaagned Bjerken som af en Trolddom og saa sig om efter Asp og Or.

Men for sent. —

Stakkarne havde mistet Modet og git sig igjen nogen Hundrede Fod under Bandet.

„Alene! Alene!“ hvisked Bjerken hen for sig.

„Vi skal følge dig!“ raabte Brisk og Vier i Munden paa hverandre.

„Vi skal følge dig!“

Men da rystet Bjerken sine Grene og lo i sin Glædes Overmod:

„Hjælp Dere selv, stakkars Smaabusker! Jeg trænger ikke Følgeskab. Jeg er fremme!“

Men der misregned den sig, den freidige Sanger. Endda var den ikke fremme. Det skulde den snart sande.

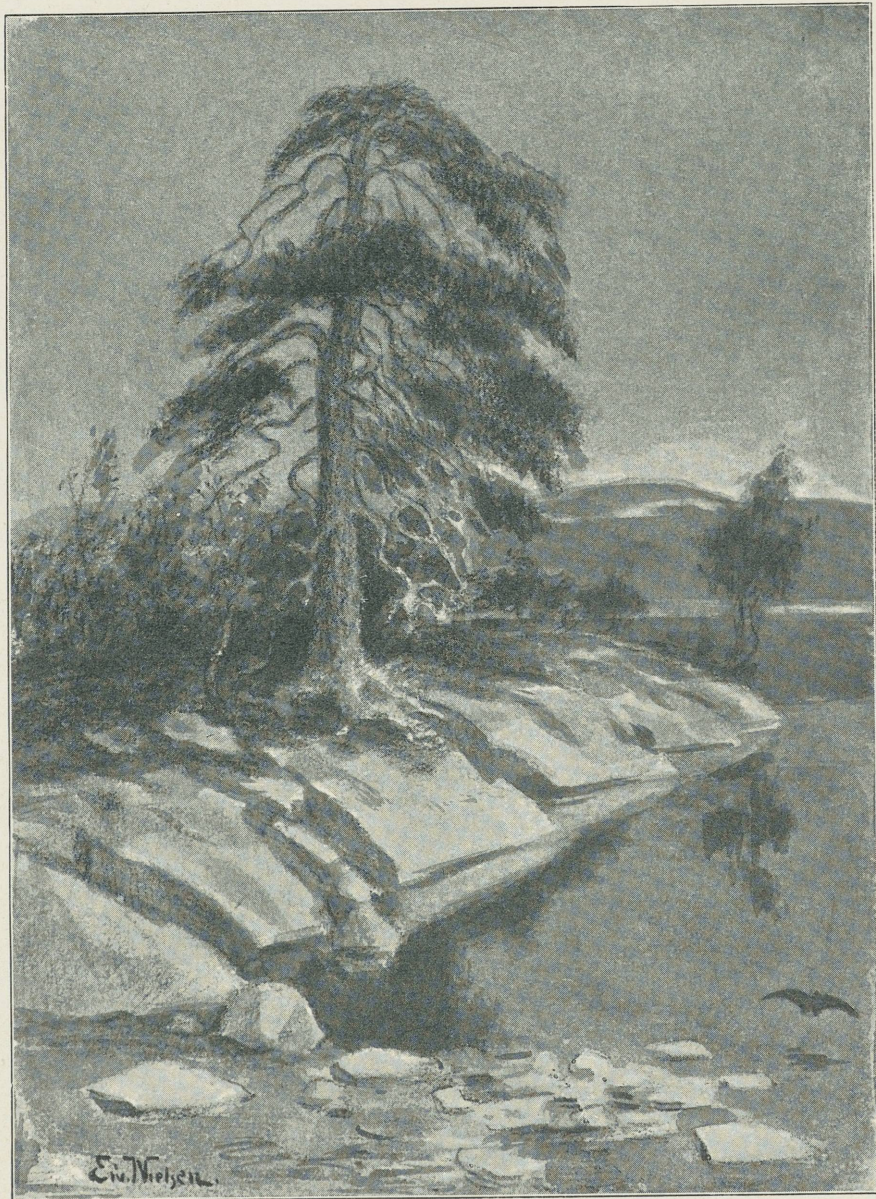
Svære blaasorte Skybanker trak op i Nord. Vinterstormen for frem med sine Hærskarer. Hylende drev Snekongen sine sylhvasse Ispile gennem Luften.

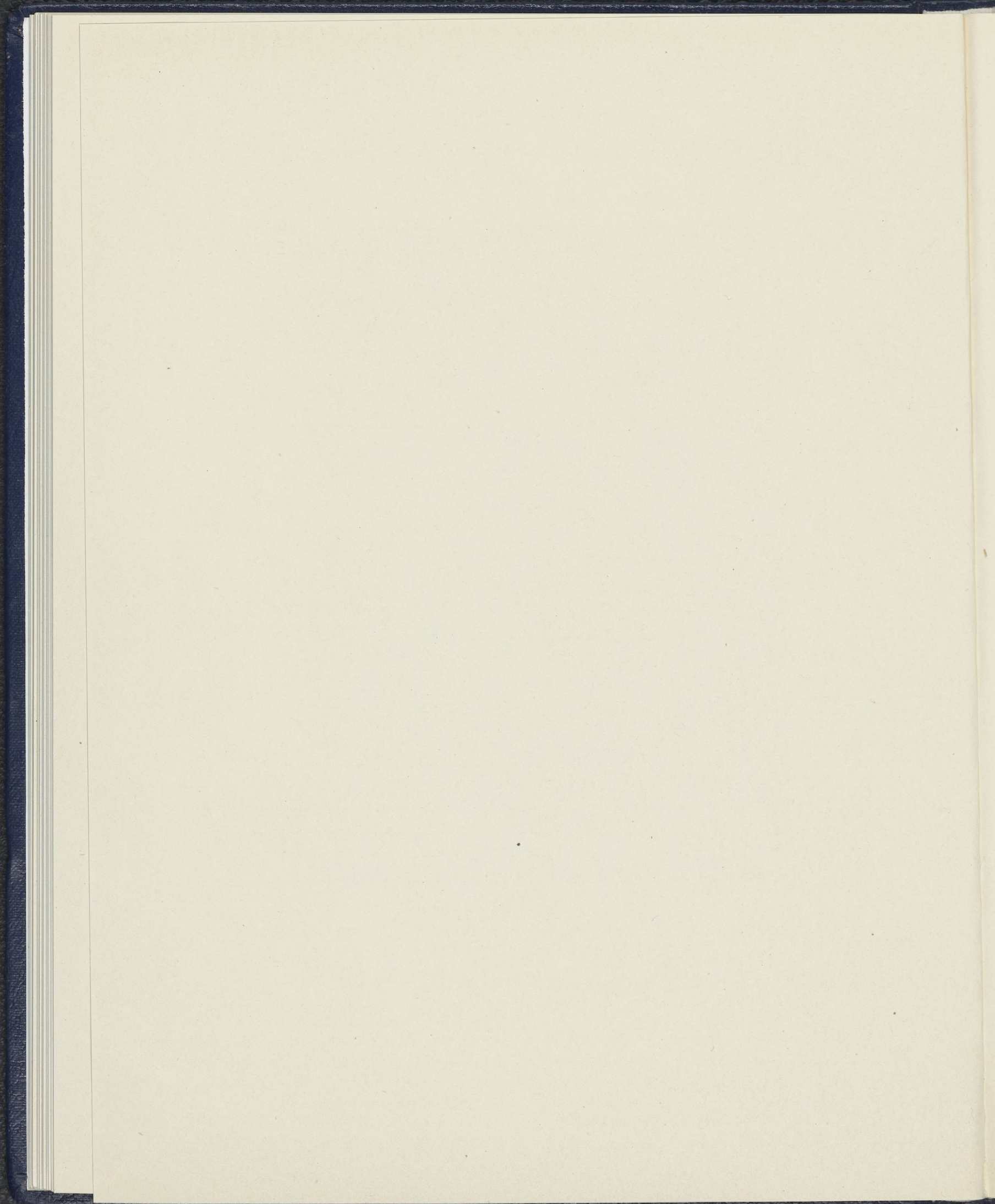
Himmel og Jord gik sammen i en vældig graahvid Hvirvelsky.

Da kjæmped Bjerken den haarde Strid for Livet.

Paa Knæ, de nakne Grene fladt efter Marken, krøb den ind under den islagte Hammer.

Høiere og høiere steg Snehavet. Snart havde den bare Toppen og de øverste Grenene fri.

Da gav den Haabet op og sænkede det trætte Hode mod Jorden.

Men hvad var det? —

Op fra Snekavet steg det som sagte Hvisken: „Hold ut! hold ut! Vi skal hjælpe dig!“

Det var Brisk og Vier, Stakkar! I tætte Lag havde de lagt sig rundt Bjerken for at hjælpe den i Nøden.

Bare en enkelt Vier og Briskegren stak op her og der. Resten laa begravet i Sneen.

Da bøiede Bjerken Hodet endda dybere, og de eneste fattige Livene i den øde Fjeldørken mødtes i Vinternattens Mulm.

*

Skogfald gik, og saa stod Bjerken da endelig ved det vesle Lyng-kranste Vandet, ret under Fjeldets blaa Pande.

Den havde naad Maalet. —

Jublende la den sig ut over det klare Vand; men med et Skrig trak den Grenene tilbage.

Den havde seet et Billede, sit eget Billede, Billedet af en lav og luten, bøiet og forkrøket Stakkar i Sjøspeilet.

Sangen, den havde sunget saa tidt og tillidsfuldt:

„Lad vor Vandringsdag bli lang,
Læggen krøkes, Kvisten falde!“ —

var Ord til andet blit Sandhed.

Den havde stridt og seiret; men Seiren var blit dyr.

I den haarde Kamp for Livet havde den sat til sin ranke Vækst, sin Ynde og Fagerhed, alt hvad den havde været stolt af nede i Lavlandet.

Den var blit en *Busk*, ikke stort høiere end Brisk og Vier, som den saa kaut og kry havde overset.

Da var det, som om alt Mod, al Livsglæde svandt.

Stille og tungsindt, de vanskabte Grenene paaskraa efter Vindretningen, krøb den opover Lien.

Men, bedst det var, blev den staaende som fjetret.

Foran den, midt i Lien, i ensom Storhed stod en vældig *Malmfuru!* —

Fra den ranke, bredvoksne Stamme steg Grenene, knoglede og seige, ut til alle Kanter.

Tryk og trodsig som Fjeldet selv satte den Foden i Klippegrunden, spændte sit Hvælv mod den blaa Sommerhimmel.

Hvorfor havde den skilt sig ut fra Venner og Frænder? —

Var Længslen efter Høifjeldet blit Høvdingen for sterk? —

Hvorledes havde den fundet frem, og hvormange Skogfald var rundne siden den naadde op? —

Gaader som aldrig blev løst, thi aldrig vaaged Bjerken at spørge, og om den havde spurgt, aldrig havde den faaet Svar.

Høifjeldets tause Aand havde sænket sig over den store Fremmede, og hvad den suste i høststille Kvelder, forstod bare Fjeldet selv.

*

Men Bjerken havde med et faaet sit glade Lynne igjen. Den var ikke alene længer.

Som Brisk og Vier la sig rundt om *den* og tok Freidighed af dens lyse Sind, saa flokked Bjerken sig om den gamle Malmfuruen og øste Mod af dens Høvdingehu.

Naar Vinterstormene kom, naar den seg iknæ, naar Snekaftet gik over den, da løfted den sine Øine mod sin Herre og Konge, og Modet vendte tilbage.

Men i de lange, lune Sommernætter, naar alt Liv sov den lyse lette Dæmringssøvn, da, — var det Drøm eller Sanning? — det vidste Bjerken aldrig, — da hørte den stundom Vingeslagene af en Storfugl i den gamle Furu.

Da — var det Drøm eller Sanning? — da gled Tiurspillet tyst og løndomsfuldt ud over Lien.

Og da bøide Bjerken de stakkars krøkede Grenene dybt ned i Lyng og Mos og hvisked i Længsel og Vemod:

Er ikke Længslen Livet selv? —
lægger sig først den sidste Kveld,
da, naar din Stamme falder.

Skogsus.

Jeg stod i Lien en Sommerkveld,
det dæmred tyst over Dale,
og Skogen vidt over Hei og Held
den tog med et til at tale,
ja Bjerk og Graner de rørte sig
og røsted over mit Hode;
men *hvad* de talte, forstod jeg ei,
og tungsindt blev jeg tilmode.

Den vesle Trosten, der gjemt han sad,
da lod sin Stemme han lyde;
han skjønte sagtens, hvor det var fat,
og vilde Talen mig tyde.
Hvert Nyn i Løvet, hvert Ord, som faldt,
han sang det over mit Hode;
han gav sig ei, før jeg skjønte Alt
og blev saa frydfuld tilmode.

Der er i Verden en Tale ei
saa dyb, saa deilig, saa stille;
men *tyde* kan jeg den ei for dig,
om noksaa gjerne jeg vilde,
der er i Verden ei Tonevæld
saa sødt som Skogenes Tale;
men *fange* Tonen — det maa du *selv*,
naar Dagen dæmrer i Dale.

To Søstre.

Med tusinde lyse Blade
blir *Bjerken* en Vaardag til,
den Gladeste af de Glade,
til Bækkenes Fløitespil.

Hvert Hvisk af de
 lune Vinde —
hun synger det ut med Il,
hvert flygtige Streif
 om Tinde —
hun fanger det ind med
 Smil.

Men larmer i Nætter lange
vel Høsten i Li og Lund,
da svinder de glade Sange
og Smilet fra Bjerkens Mund,
og alle de gyldne Blade
de feier som Fnug afsted,
den Gladeste af de Glade
hun *dør* med den første Sne.

*

Alt under de hvasse Naale
har *Granen* saa dybt et Sind,
hun slipper ei Solens Straale,
ei Vinden saa villig ind.
Men hvad hun et Fristed skjænker,
det huser hun *Dagen lang*,
og hvad hun i Løndom tænker,
det suser som Orgelsang.

Se derfor, naar Høsten kommer
og stænger hver Farvei af,
derinde er endnu Sommer
og Lysning og Sol endda.
Ja, Vinteren kan ei knække
det dæmpede Orgeldøn,
og under det hvide Dække
staar Sangeren lige grøn.

Ja, tindrer fra Himmelsalen
de Stjerner ved Julenat,
da vækker med Magt Koralen
det krøkede, frosne Krat.
Da fanger hun Lys fraoven
og Frugter i dybest Næ, —
det deiligste Træ i Skoven,
det *fødes* i Vintrens Ve. —

*

Vist bøier jeg Knæ for hende,
for Bjerken i Brudekrans,
vist vilde mit Blus jeg tænde
med Jubel ved Sankte Hans,
vist vilde som hun jeg brede
mod Solen hvert vaarfødt Blad
og gribe hver lyslet Glæde
og synge den ud i Kvad.

Naar blot jeg som Granen vidste
derinde et stille Skjul,
hvor Sommeren kunde friste
sit lønlige Liv til Jul,
hvor Solen end turde huse,
naar Dæmringens Lys var slukt,
og Orgelet endnu bruse,
naar Sommerens Hal var lukt

Naar blot i den tunge Time,
i *Dødens* det dybe Næ,
jeg hørte de Klokker kime
til Helg over Is og Sne
og fanged som du fraoven
en Straale fra Livets Gud,
du deiligste Træ i Skoven,
naar Øinenes Lys gik ud.

Min Bregne.

Mig lokker ikke Liljen, den Fyrstedatter fin,
ei Rosen, der den bruser over Hegnet.
Det Skogens Barn, jeg elsker, er ikke klædt i Lin
og ikke svøbt i Purpur, den jævne Blomsten min,
den fattige den yndefulde Bregne.

Den har ei Liljens myke og kjæle Aandedræt,
ei Duften fra de elskovsyre Roser;
men Fjeldets Hjerter banker i Blomsten frit og let,
og Skogens Aande stiger fra Bladets tandre Net
og Duften fra de viddefriske Moser.

I Liens Lænde staar den, saa tankefuld og tyst,
saa glitrende af Sommerduggens Perler,
saa tro og traust som Brisken, saa lun som Rugdens Bryst,
saa barneglad som Bækken, som ler af Hjertens Lyst
og pludrer med de morgentravle Erler.

Og derfor — du min Bregne i Hjemmets lune Muld,
som glæder mig ved Vinter og ved Sommer,
du jævne, hjertevarme, du Sjæl saa hel og fuld,
og derfor, du min Bregne, saa tryk og tro som Guld, —
naar Dødens stille Aftentime kommer. —

Naar engang jeg skal gribe den tunge Vandringsstav
og fare til de ubekjendte Egne, —
da plant en Sommeraften, du kjære, paa min Grav, —
ei Roser og ei Liljer, men Blomsten, jeg holdt af, —
den fattige, den yndefulde Bregne. —

Høststemning.

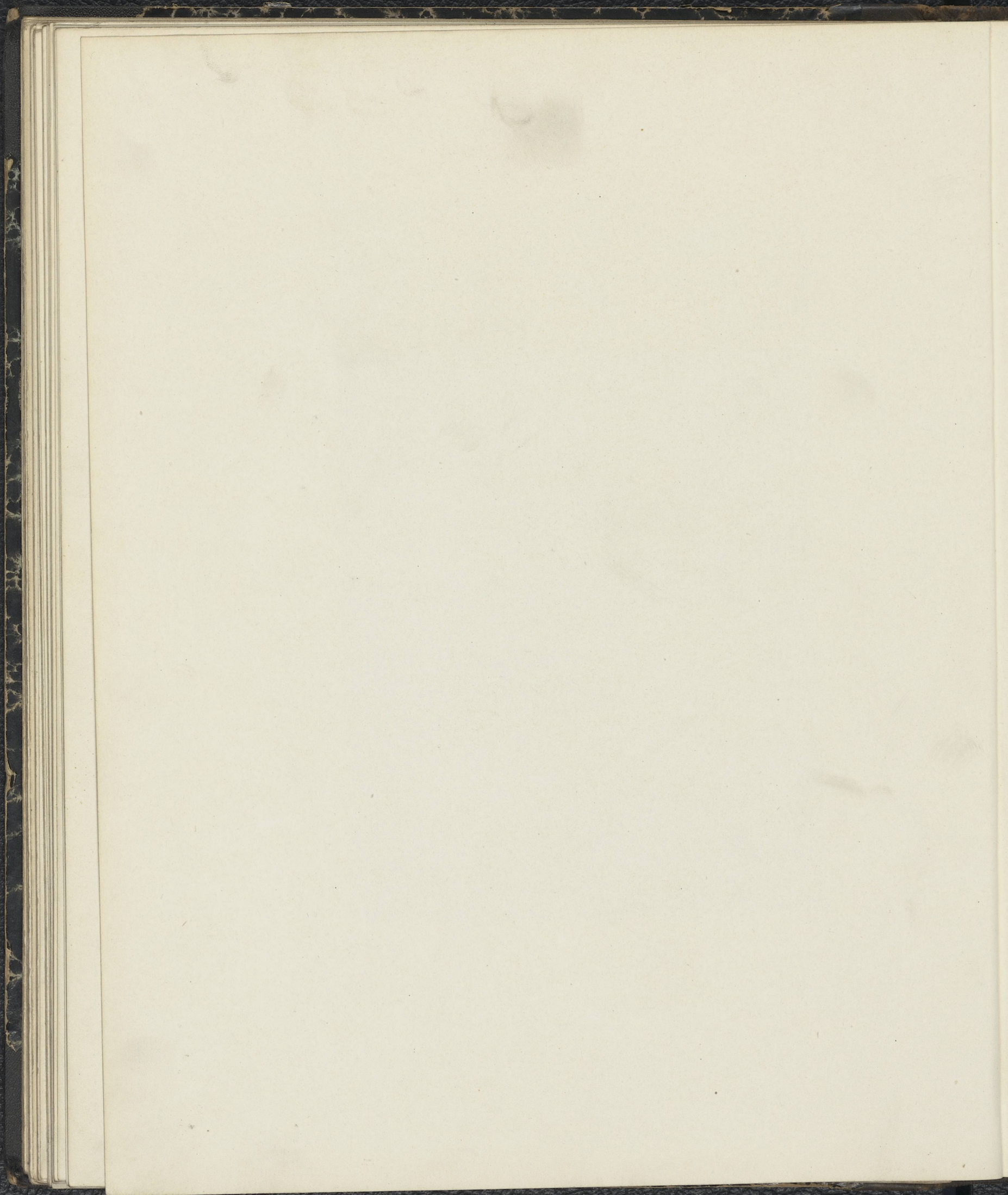
Staar du i Høstkveldens Øde ved Elven,
der, hvor den gaar gennem guldgule Lier,
fanges dit Øre af Aspenes Skjælven,
Høstvindens Sus i den sølvtunge Vier,
fjætres din Sjæl af de sukkende Vover, —
da — som et Syn, som en listende Skygge —
staar han paa Bredden derover! —

Ser du ham ei! — paa de mosedede Stene —
ute paa Odden, der Stargræsset hvisker,
Fjeldfyrrer løfter de knoglede Grene, —
ser du ham ikke! — der staar han og fisker, —
vender et Anlete, furet af Rynker,
merket af Sorg og af nagende Tungsind
mod dig, mens Aftenen synker.

Stirrer du paa ham, han løfter ei Blikket,
ser ikke op fra de listende Vande.
Taler du til ham, han hører dig ikke,
blegere farver kun Kvelden hans Pande.
Stille, som Dæmringen slukkes om Tinde,
glider han ut i det høstlige Øde,
løser sig op og forsvinder. —

Hvad er hans Ærend, den sælsomme Fisker? —
Gaa til det fattige Mos, naar det blegner!
Spørg ham den farende Vind, hvad han hvisker!
Læs det i Skogfuglens Blik, naar den segner! —
Elven og Skogen — spørg alt, hvad der lever! —
Alt, hvad der aander og længter og lider,
kjender hans Fodtrin og — bæver! —

Skogens Kirkegaard.

Jeg spurgte Gran og Furu og Alt, i Skogen var,
jeg ledte i Heien, den øde.
Vel tusind Tunger talte, men ingen gav mig Svar:
Hvor Skogen den gjemmer sine Døde.

Hvor Liens glade Sanger med Livet tar Farvel,
hvor Vildduen dølger sin Kvide.
Jeg spurgte Brisk og Bregner; de vidste det vel;
men ingen, slet ingen vilde si det.

Og alle Markens Blomster trohjertig paa mig saa,
men kunde sig ikke besinde.
Saa rysted de paa Hodet og raadde mig at gaa
og spørge de vidtbereiste Vinde.

Saa gik jeg da til Vinden. Den suste og den sang
og svarte mig hastig fra Heien:
„Og vil du bare lytte til Blaaklokkens Klang,
den sætter dig visselig paa Veien.“ —

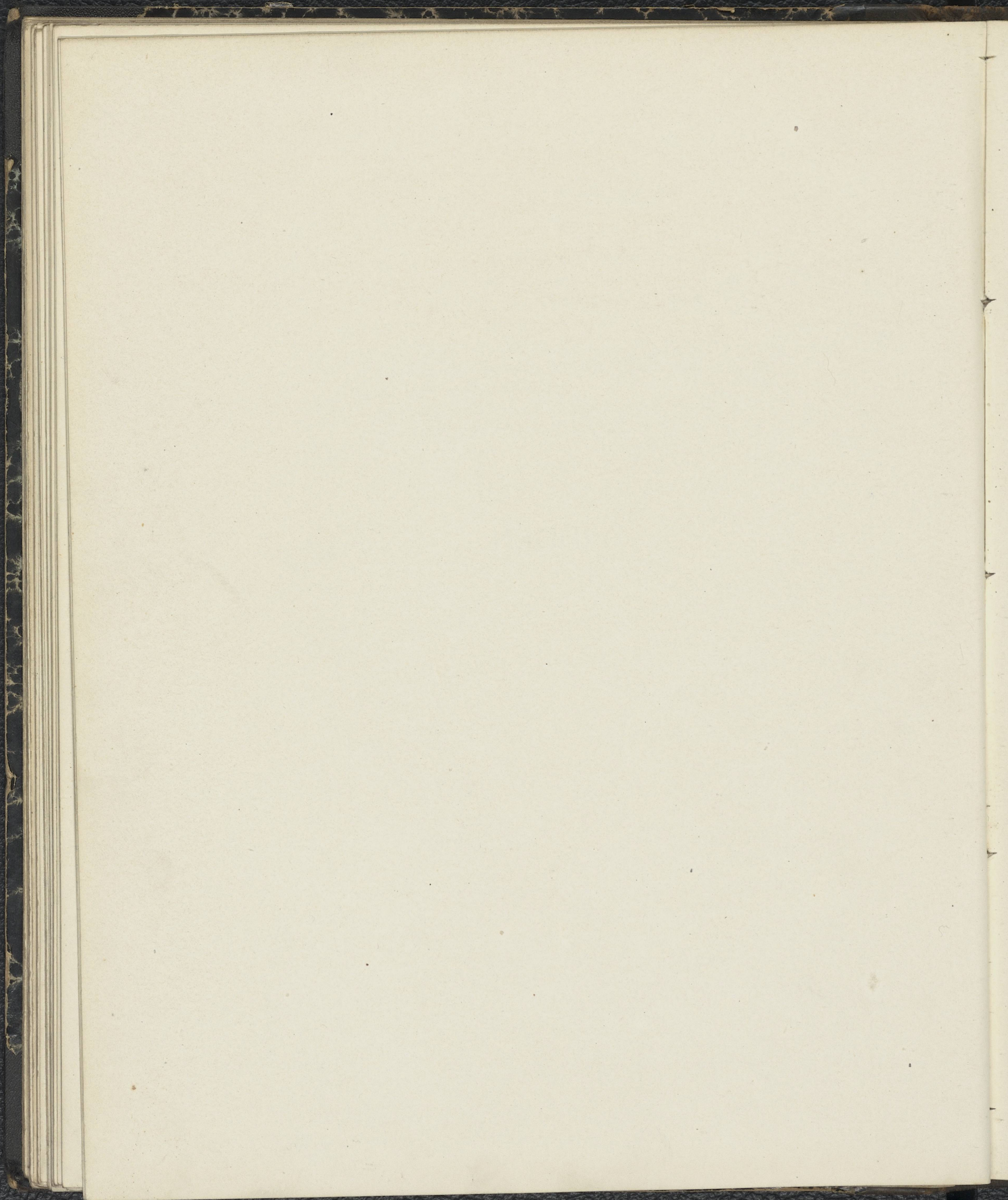
Men da jeg lagde Øret til Tuens lave Jord
og lyttet ved Solefaldstide,
da bares der imod mig en Klokkeklang saa stor,
og da fik jeg Sandheden at vide.

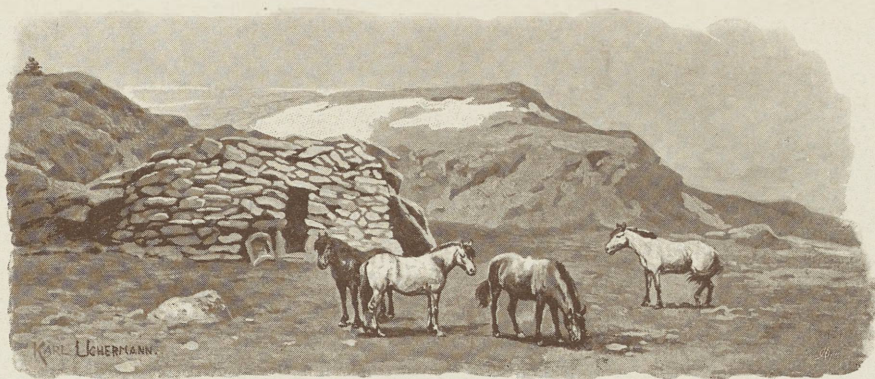
Da kimed det i Lien, da kimed det i Lund
og kimed i Heien den øde,
ja, hvor jeg satte Foden i Skogens frie Grund,
der vandred og vandred jeg blandt Døde.

Saa ved jeg da, at Døden har allesteds sin Gang,
saa vide som Skogene bruse,
at allesteds, hvor Livet gaar jublende som Sang,
der lar den sin Aftenklokke suse.

Og altid, naar jeg hører de klare Klokker gaa
saa sagte ved Solefaldsstunde,
da gribes jeg af Vemod, da mindes jeg de Smaa,
som lider og vaander sig i Lunde.

VIDDEN

„Der er sørget for, at Trærne ikke vokser ind i Himlen,“ sier et Ord, og Høifjeldet stadfæster det efter Bogstaven.

Gran og Furu — Asp og Or og Ask og Rogn — en efter anden falder de af og blir borte, altsom de nærmer sig Vidden og Himmelhvælvet.

Tilslut er bare Bjerken igjen.

Det klarøiede Skogens Barn med det lyse, freidige Sind — skal det kanskje naa Vidden alligevel — *det* alene?

Hvor inderlig den vil det, hvor ihærdig den haker sig fast i Knækken, huker sig ned for Stormen, hviler ut bag Hammeren! Hvor trolig den stræver for at naa sit Ungdoms Ønske.

Og saa nære den er Viddesalen! Hundrede Fod endnu, og den var oppe. Men nei! —

„Der er sørget for, at Trærne ikke vokser ind i Himlen,“ og der er ingen Undtagelse gjort for Bjerken.

Men gi sig *vil* den ikke, *kan* den ikke. Da gaar et underfuldt Omslag for sig i dens Sind. Tyst og stille gir den sig ind under Forvandlingens Lov.

Det ranke Løvtræ, som rysted de skinnende Lokker i Solen og stormodig saa ned paa Fjeldets Smaabusker, gaar i sig selv og bøier sig ned til dem.

Ja, dybere end Brisk og Vier luter den sig, lægger sig fladt efter Tuer og Skar og — kryber som et Barn ind paa Vidden.

Thi det er Vilkaaret for Alt, som vil op mod Hvælvet, at det *bøier* sig, blir *Barn* i Tanke og Sind.

*

Saa har Eneren gjort og Graavieren og Grønieren. Ringe har de agtet sig selv, og let som en Leg vandt de op. At kranse det nakne Fjeldvand og klæ de stenede Rabber er al deres Attraa.

For denne Lov har Gyldenris og Gjeiterams bøiet sig, Maristak og Smørblomst og den lubne lyserøde Fjeldtidsel. Glade og letnøide smutter de frem mellem Snarene, brer sig i Renlavets hvidgule Seng og samler sig til duftende Haver langs Bækkefarene. Intet kræver de for sig selv; villig gir de sit Liv for Flyen.

Saa ogsaa Viddetjernet. Villig har det skilt sig ved det lune Skoghegn, ja git Slip paa Ørrettens muntre Leg, alt for at glæde de ensomme Tinder og speile det dybblaa Hvælv.

Og Heiloen — Fjeldfuglen med de store mørkebrune Øine! Engang var den saa gjæv en Sanger, muntre end Maaltrøsten, rigere paa Toner end Nattergalen. Men Viddelængslen tog den; mod Fjeldet droges den tidlig og sent, den lange Vinter og den vaagnende Vaar, — til den ikke kunde længer, til den ofred sin stolte Sang for Viddens lave Tue.

Men endnu dirrer Vemodet i dens lange, dybe Tone. Derfor — til Vederlag — har Høifjeldets Aand git denne Tone en Magt og Fylde, en Inderlighedens Rigdom som ingen anden.

Og saa ogsaa med alle de andre Liv deroppe. Selvhengivelsen har lagt en betagende Ynde, en forunderlig Renhed over dem alle. Klarere end Tjernet er intet jordisk Øie, Persiens Tepper ikke finere end Guldskjæggets Væv.

Bjerken har ingen Skade tat paa sin Høihed, da den fornede sig og blev som et Barn; thi Fyrsternes Sale eier ikke grannere Fletverk end den krybende Dverg birk.

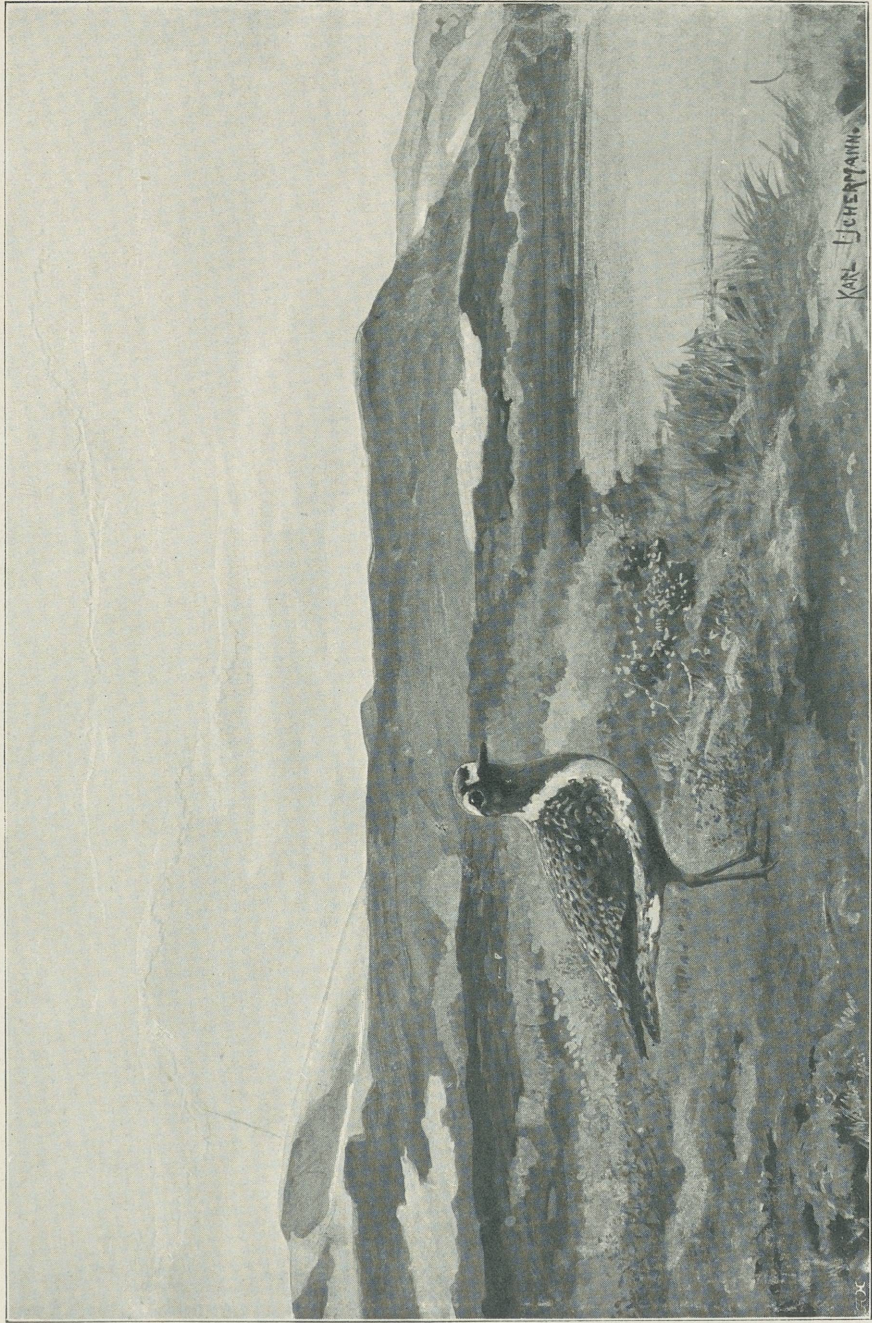
*

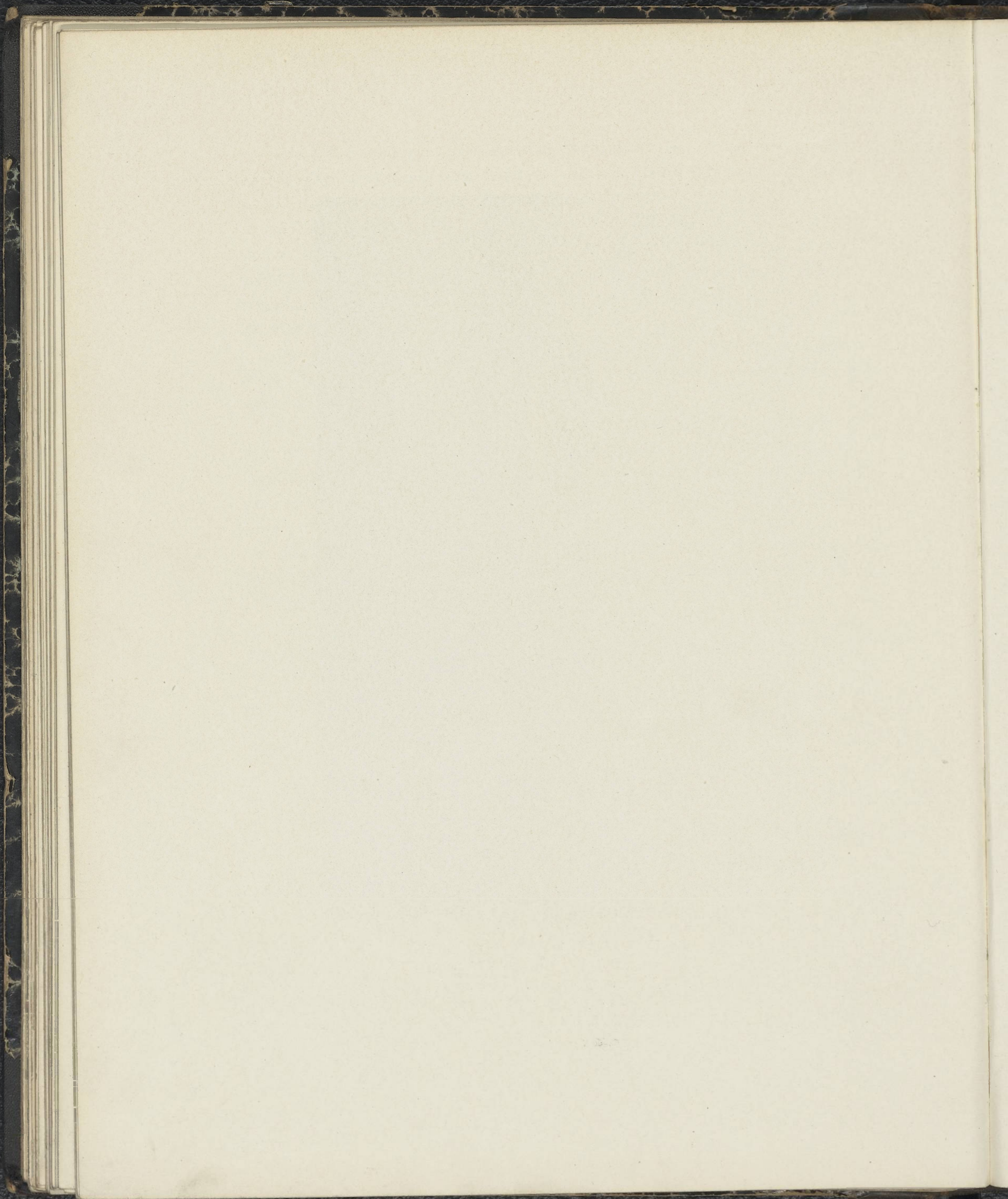
Det var Jonsokkveld paa Vidden. Solrøken skalv over Moser og Sten, og Fjeldbækken tralled under Viersnaret.

Men opefter Bækkefarene laa Blomsterne og fniste og lo af Alt og Ingenting. „Hei Humle! find paa no!“ raabte Gjeiterams. Høit oppe paa Elvebakken stod den og vifted med det røde Hodet.

„Sum, sum!
Først maa jeg æde,
lad mig faa Rum!“ —

sa Humlen og satte hodestups ned i en blaa Stormhat.

„Saa du da, Rypestegg!“ skreg Smørblomst og Maristak i Munden paa hverandre. „Find paa no!“ —

„Ja, find paa no!“ steg det i Kor fra Harelab og Fjeldtidsel over paa hin Side Bækken.

Og Blaaklokkerne ringte inde i Øret paa Steggen:

„Find — paa no! Find — paa no!
Ellers gir vi dig ikke Ro!“

Ja, om det var gamle Mor Myruld, saa virred hun med Hodet og kom med nogen underlige Lyd.

Men Rypesteggen bare gløtted saavidt paa det høire Øiet og snøvled:

„Gak! gak!
Lad mig faa sove,
skal du ha Tak!“ —

Men længst nede ved Bækkefaret laa Forglemmigei — en hel Hage af lyseblaa Smaahoder.

Og allesammen la de sig utover og saa ned i Bækken med de troskyldige Barneøinene og hvisked: „Aa kjære, lidt Moro!“ —

„Moro! — pas paa!
Det skal du faa!“

kniste Bækken. Dermed slængte'n en Vandstraale lige i Synet paa en gammel Lemæn, som laa og sov under en Tue.

Lemæn op af Søvn og til at hvæse og fræse, saa det lyste om'n.

„Hei, huf da!“ lo Bækken, „kom Blomster og Dyr! Her skal Dere se paa en underlig Fyr!“ —

„En Løve!“ sa Rypa, „ta Kar'n, ta Kar'n!“
„En Gaupe!“ skreg Trosten i Kjæret.
„Lad se!“ hvinte Lærken, fra Skyerne skar'n,
„aa fy da! en Grisunge er det!“
Men Blomsterne kniste med Hodet paa Snei:
„Aa kjære Hr. Løve! aa myrd ikke mig!“ —

„Hvad bjæffer du af slig en Høisommerdag? —
Pst, pst! vil du svare!“ sa Myggen.
„Aa kjære!“ sa Klæggen, „faa sidde paa bag!
Sum, sum! vil du rappe dig, Styggen!“ —
Og Myggene surrede, og Klæggen han stak,
og Lemænen han hvæste og hven, — til han sprak!“ . . .

*

Solen sank bag fjerne Fjeld, og Skyggerne blev lange.
Da kom Vestenvinden sættende fra Skavl og Skar.
„Slut!“ sa Vestenvind. „Ring ind, Blaaklokker! ring Afdagen ind!“ —
Og Blaaklokkerne neide sig, og Klokkespillet gik over Flyen:

„Sving, sving
Klokker for Solefaldsvinde!
Fred over tusinde Sinde!
Skyndsomme Svale,
sænk nu din Ving!
Sving! sving!

Spil, spil,
spil nu til dæmpede Streng,
Elv i de duggede Enge!
Dagen er omme,
dæmp nu dit Spil!

Hvisk, hvisk
Vier nu sagtelig bare!
Husk, der er Ryper i Snaret!
Du ogsaa læg dig,
fattige Brisk!

Slyng, slyng
kjærlige krybende lille
Bjerk dine Arme nu stille
tæt om din Søster,
solglade Lyng!

Hvil, hvil
sødt nu paa sølvstukken Pude
Blomster paa Flyen derude!
Krusede Moser
sov nu med Smil!

Tys! tys!
tys nu hvert nagende Minde!
Se dog, nu strøes om Tinde
Stjernernes sæle
tindrende Drys!

*

Kveldsalmen var død hen. —
Bjerk og Lyng — det vesle Søskenparret — laa alt i sødeste Søvn.
Guldskjæg smilte i Drømme. Blomsterne dubbed og dubbed.
Et Hvisk fra og til og — borte var de.
Bare Brisk og Vier var oppe endda og prated sagte med Fjeldbækken.
Men tættere og tættere faldt Opholdene.
Bedst det var, fik Bækken ikke Svar længer.
Alene for den og smaanyndet i den store Stilhed.
Blank og stor stod Maanen ind over Vidden. Ikke en Sky i den klare
Himmelsal.
Dog jo! — en eneste en — en underlig blaasort Dødsseiler. Tung og
trodsig kom den seilende der Vester fra.
Lige mod det høie herlige Himmellegeme satte den. Tænkte ikke paa at
bære af.
Nu skar den ind over Maaneskiven.
Da — hvad var det! —
I samme Nu gik et isnende Drag, et Suk, et Støn, over al Vidden.
Blomsterne for op af Søvn og la Hoderne sammen i lønlig Rædsel.
Et varende „gak!“ fra Rypesteggen; fra Svarttrosten en opskræmt Skvatren.
Brisk og Vier skalv som af Kulde, og Bækken løftet med et Røsten til
en tung trøstesløs Tale.
Thi se! — over Vidden gled han i samme Stund, den Gaadefulde, den
Uafvendelige.

Han, som slukker al Livets Lyst med sin iskolde Aande, fast han aldrig aabner sine Læber.

Den Navnløse. Han som alle har mødt, fast ingen kjender ham.

„Fiskeren“ med de blege Kinder og det stive sorgfulde Blik.

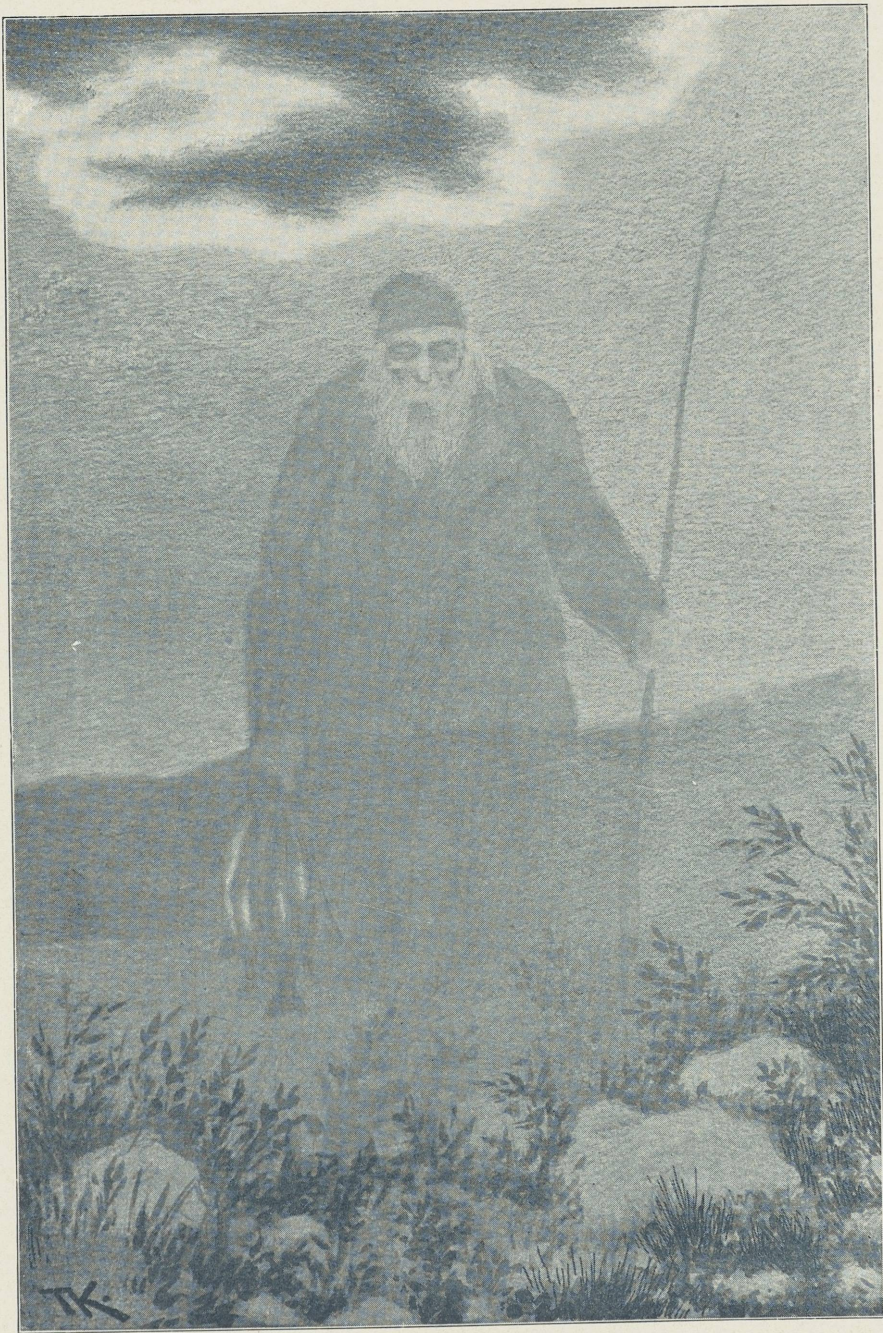
Over Vidden gled han som en gjennemsigtig Skygge. Blomsterne skalv og lukked sine Øine.

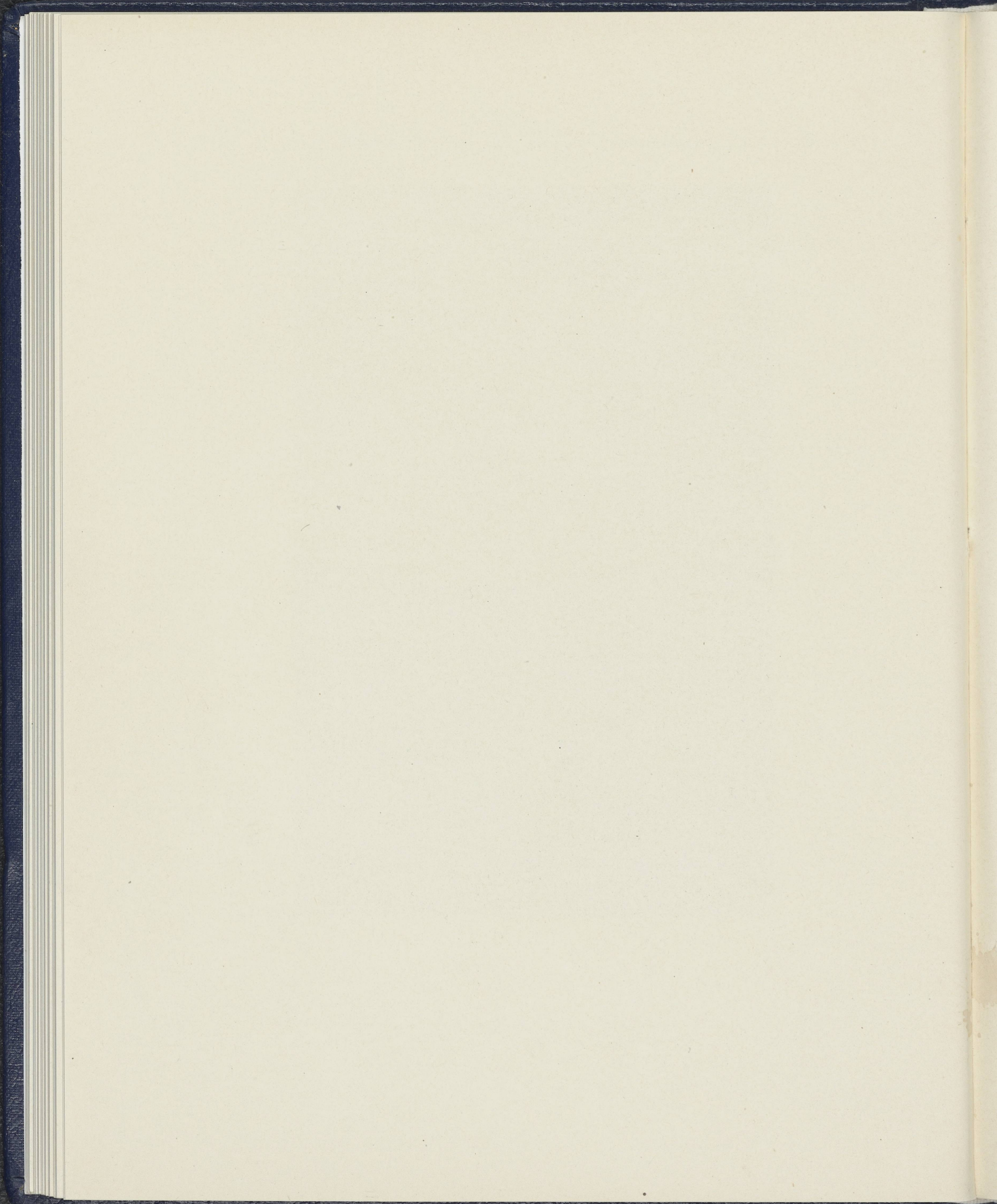
Bare Glemmigei saa forundret op med de store troskyldige Barneøine.

Saa gled Maanen frem igjen.

Han var borte.

Vidden sov atter sødelig i den lyse Juninat.

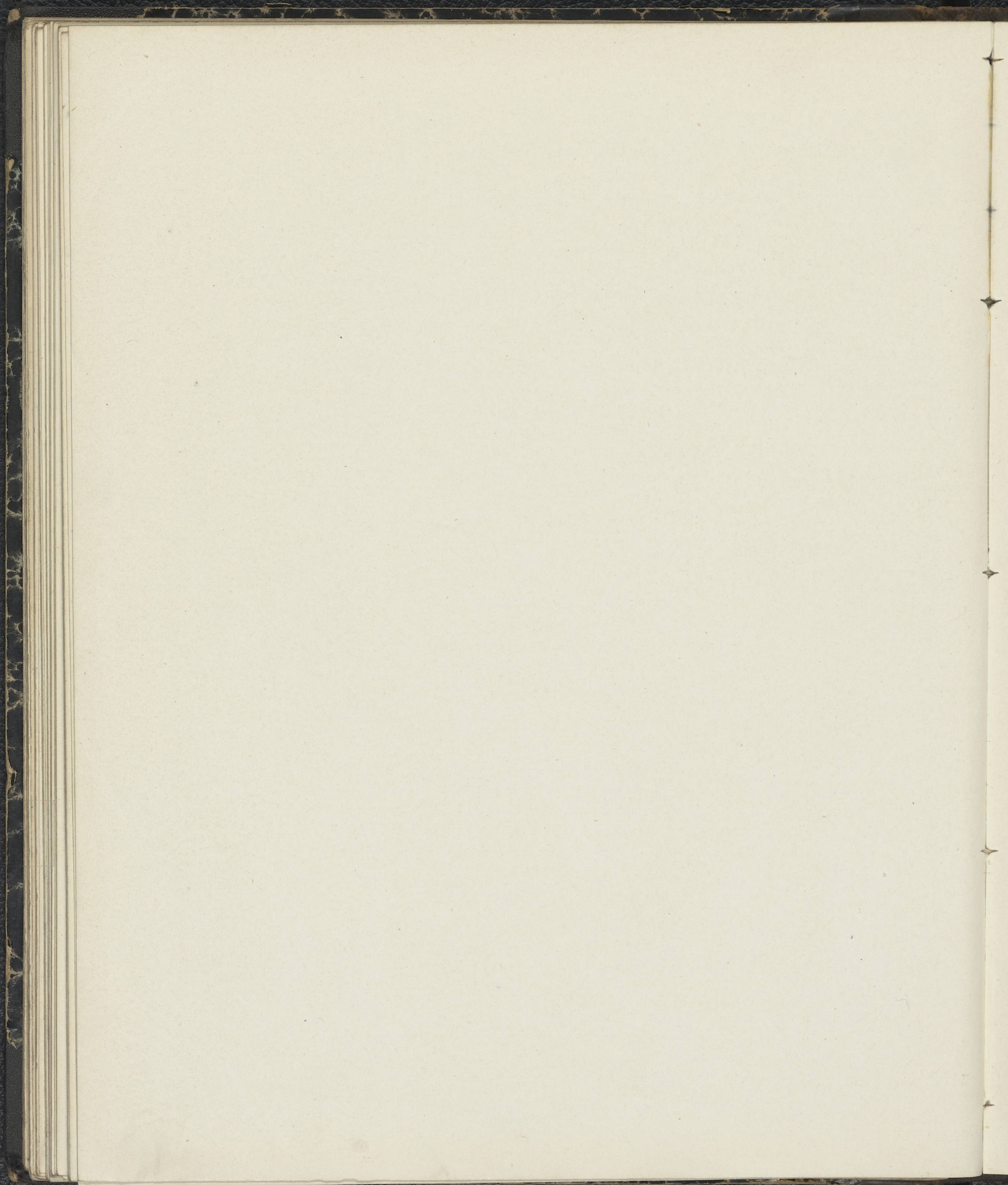
„Jeg slæbte min Kvide til Viddens Vang.“

Jeg slæbte min Kvide til Viddens Vang
i Høisommerdagens Stunde;
men Lærken hun slog, og Bækken sang,
og Strengelig steg over Flyen lang
og Nyn ifra Blomstermunde.

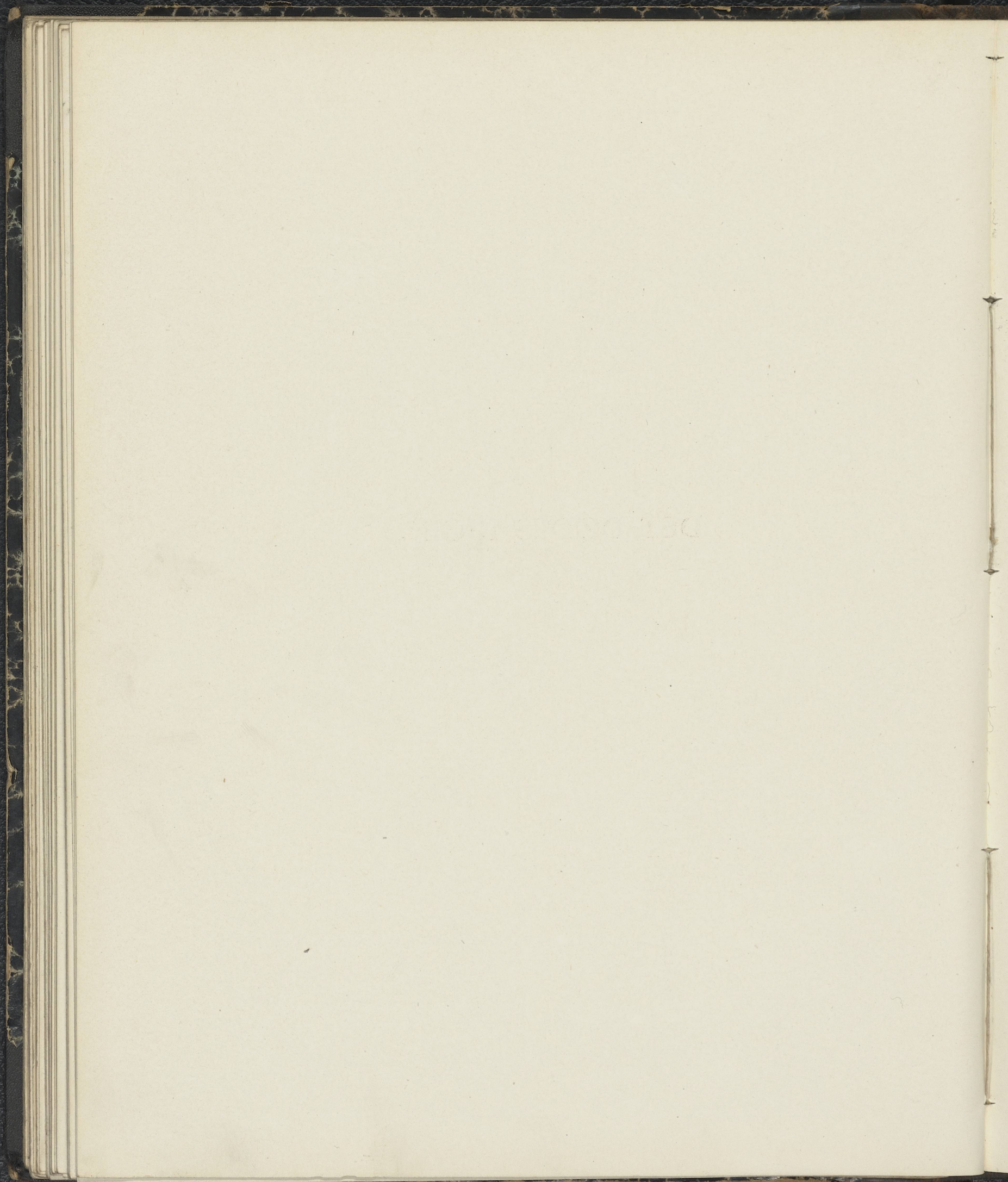
Da Bækken han rørte sit Harpespil,
og Vindene strøg sin Gige,
da Gjeiterams vugged Takt dertil, —
da lysned det op, og ganske still
begyndte min Sorg at vige.

Da Blaaklokken lod sine Klokker gaa,
da letted mit tunge Sinde;
da Lærken hun slog, — der var ei Raad —
da reiste min Harm mod det lyse Blaa
og spredtes for alle Vinde.

Det vil jeg da raade hvert modløst Sind,
som huser en lønlig Kummer:
Han stige derop mod Bræ og Tind,
han lægge sit Hode til Vidden ind,
den synger hans Sorg i Slummer.

DET DØDES RIGE

Høit over Vidden svæver det, svøbt i Dødens Farver, — Kulsort og skinnende Hvidt — svære stivnede Bræbølger og hvasse, veirsmuldrede Tinder:

„Det Dødes Rige.“

Men lad Morgenvinden løse Skoddesvøbet, lad Sommersolen stryge de kolde Dønninger, kysse det furede Fjelddrag, — og det Livløse vaagner. Det Haarde mildnes, det Hvasse rundes, det Blege tar Farve. Sjælen vender tilbage i det vældige Høifjeldslegeme.

„Det Dødes Rige!“ — søg det, hvor i Verden du vil! *her* er det ikke. Her vælder netop Livet saa fint og aandigt som intetsteds ellers, og tror du det ikke, da skal du faa Syn for Sagn.

Smaat om senn har du drad dig opover mod Bræen i den dæmrende Augustmorgen. Afstanden har narret som altid, Eneren holdt igjen, Uren heftet og den graagule Bræelven vinglet sig indimellem paa mangeslags underfundig Vis. Men endelig staar du paa Toppen af Morænemælen, og Bræen ligger for dig,

I samme Sekund — uventet som et Lyn — slaar en Sneskur imod dig, en Sneskur af fine, lysende Isnaaler. Lige ut af Bræens blaa aabne Bryst synes den at komme, hvirvles hid og did, samles og sprer sig i det solfyldte Blaa, kaster sig fløitende til Marken for i næste Nu at sætte tilveirs igjen.

Det er *Snespurven*, Snehavets Maager, Bræens rene, skydløse Sjæl!

Underlige Modsætning! den mindste Fugl og den uendelige Sneørken, de granneste Fløitetoner og det mægtige Jøkelbryst! —

Saa vidner da det lyse, flygtige Fnug af en Sanger, at intet i denne Verden er helt uden Liv, plystrer det i dit Øre, netop som du skal lægge ut mellem Bræhavets Brændinger.

Thi ogsaa dette Hav har sine Braat. Svære stivnede Krapsjøer af blaa-hvid Is bryder og brækker mod Morænestranden. Perlemor-glinsende Fosse-hvirvler med grønne Bølgestænk iblandt velter nedover.

Men alt saa stille, stille, uden Bølgeskval og Havets Døn. Langt ute og høit oppe et Glimt af det rolige hvide Ocean, svagt farvet af Morgenrøden.

*

Da vaagner Havlængselen, den dunkle Higen mod det Høie, det Rene, det Uendelige:

„Havet stunder jeg mod, ja Havet!“ —

Varsomt stevner du frem mellem Ismarkens Undre og Eventyr — skinnende Ringmure og sylhvasse Istinder, blaagrønne Grotter og blanke Cisterner.

Dybt nede i Isrevnens blaa Ginungagap synger Bræelven sin dæmpede Sang. Engang — en klar Høisommerdag — fandt et Solstreif Veien ned:

„Engang den saa
som en venlig Strimmel
af Hjemmets lysende Himmel.“ —

Og fra den Stund har den ikke Ro paa sig:

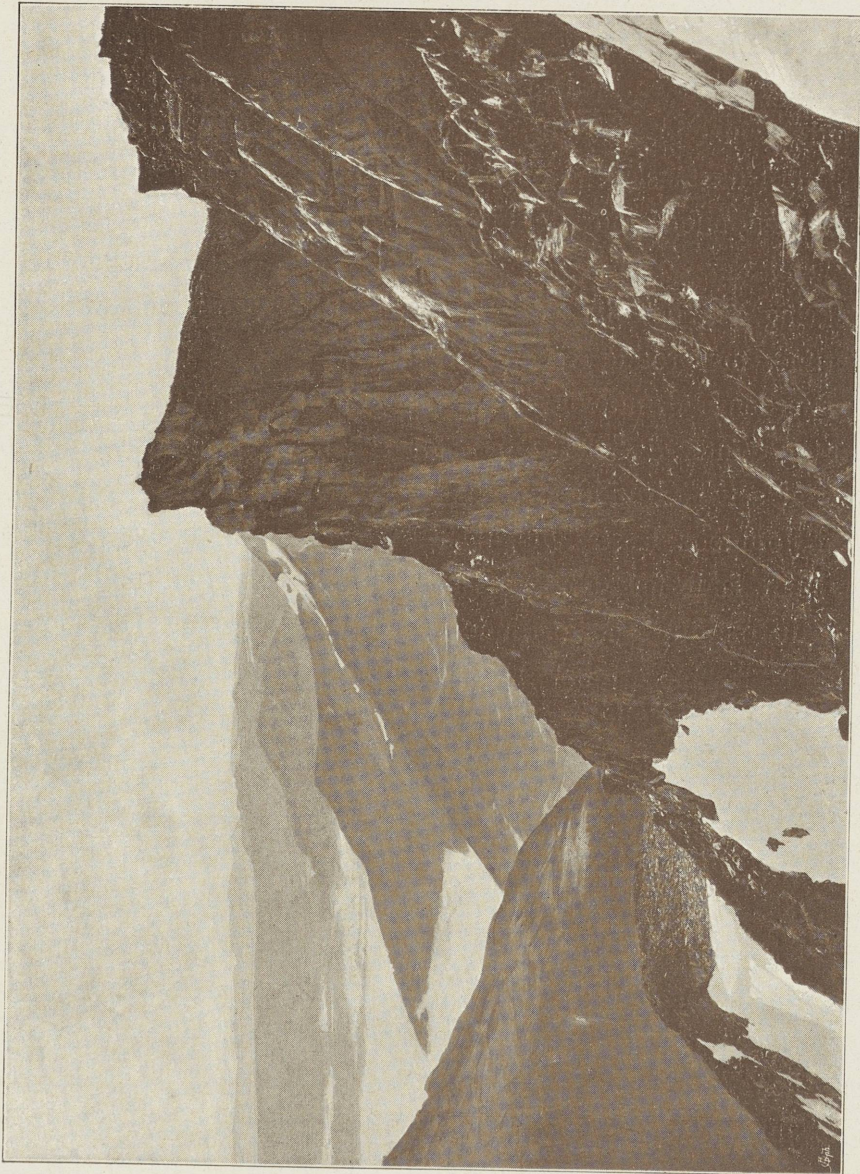
„Ut vil den, ut! o saa langt, langt, langt!“

Lønligt gjemt mellem Isbjerge blinker en artesisk Brønd. Væggene af skjæreste Sølv. Himlens Øie speiler sig i det krystalklare Væld, værd at øses af Guldpokaler.

Du har naad det aabne Hav og krydser langsomt op over det glitrende Baaredrag. En efter anden dukker Tinderne frem rundt om. For hvert Skridt en ny Sølvhjem, en ny Staalsærk, til hele Kystdraget ligger for dig, Fjeld bag Fjeld i Sommerdagens blaagraa Dis, Bækkeglans og Isglimmer i de sorte Revner.

Der staar du i Hjertet af „*det Dødes Rige*“; og alt omkring svømmer i *Lys og Liv*.

*

Dagen tar til at helde. Solefaldsvinden lufter lunt fra Skavl og Skar, og dunlette Makrelskyer seiler over Krystalhavet. Langt om længe har du tat Land paa hin Side og sidder tankefuld i Uren.

Uren! — er der i Skabningens ganske Verden nogen saa mislikt, saa ilde omtalt som disse „Forargelsens Stene“ i ligefrem Forstand! Uren — om den er alle enige: den er kjedelig, død, det Ødsligste af alt Ødsligt.

Og sandt er det jo, der gives en død, ensformig, aandløs Ur. Jeg mener de jævne, slette Pukstenslagene oppe paa Høifloden, de store, ordinære Samlinger af nedramlet Sten under lodrette Fjeldvæggen.

Men saa *er* der da ogsaa en anden, *levende*, eiendommelig Ur.

Se omkring dig, der du sidder! — Se disse svære, veirsmuldrede Heller, denne rødbrune, mosgrodde Kjæmpesten!

Siden Verdens Grundvold blev lagt — Aarhundrede efter Aarhundrede — Sommer og Vinter, i Solskin og Storm har de ligget der, disse utsprængte Brudstykker af selve Grundfjeldet.

Det var Jotunens Kasteskyts, naar Thor rulled frem over Fjeldene, Gravhøien, naar han faldt for den knusende Hammer. Dypt under disse Klippestykker kan du endnu, kanske, finde det uhyre Skelet af Mastodonten.

Farvede Skorpemoser har ristet sine Runer i Hellen, Kræklinglyng og Kjærringris stænger for Gluggerne.

Den har Karakter og Adel denne Kjæmpehøi. Evighedens Aande omsvæver den. Derfor synker du ogsaa uimodstaelig hen i Drømme, der du sidder.

Sommerkvelden er jo ogsaa saa kjælende blød og skjær. En ørliden Sildre af en Bæk glir og sklir efter Svaberget, slipper sig knisende paa Pynten og slænger lige i Synet paa Dvergviieren nedenunder. Solefaldsvinden tar Barnefliret op, dæmper og hæver, øger og døver det i skiftende Drag. Tandre Isranunkler vugger sig i de grusfyldte Aabninger mellem Stenene, og høit over Fjeldsiden seiler Taarnfalken med klagende Skrig.

Stille og umerkelig vysses du ind i Høifjeldets uendelige Ro. Ingen Tanker, ingen Ønsker, ingen Attraa — ikke Liv, ikke Død — Nirvanas underfulde Stilhed. —

*

Hys! hvad var det? — Noget rørte sig oppe i Uren. Du ser og ser, men ingenting at fornemme. Men *noget* var det, det hørte du skjellig.

Langsomt farer du endnu en Gang over Uren fra Sten til Sten.

Jo saa sandelig! — At du ikke har faaet Øie paa den før! —

Paa en flad Helle, ikke 70 Skridt fra dig, sidder en *Fjeldrype*. Kveldsolen skinner paa det fine, blaagraa Bryst. Urørlig som Stenen, graa som Uren selv sidder den i den synkende Dag og ser utover med store, blanke Øine.

Hvad tænker den paa, hvad drømmer den om den stiltfærdige Eneboer, som af alle Verdens Riger og deres Herlighed har valgt sig den fattigste Pletten til Eie? —

En af vore ypperste Jægere og Naturkjendere har kaldt Fjeldrypen *dum*. Dum, fordi den ikke som „den lette, livlige, sangvinske Dalrype er istand til at finde sig hjemme overalt, hvor Skjæbnen hensætter den“. Fordi „den er saa ensidig, saa begrænset i Valget af Opholdssted“.

Fordi Stenuren er dens Liv og Lyst, dens hele Verden. Dum vel ogsaa, fordi den rolig lar sig skyde ned heller end at løfte Vingerne til Flugt.

Men han tar feil, hvor erfaren han er. Fjeldrypen er ikke dum, ligesaa lidt som han var dum hin græske Lærde, som bare havde *en* Tanke, *et* Ord til de indbrytende Soldater:

„Rør ikke ved mine Cirkler!“ —

Stenuren er dens snevre Hjem; men fra Uren har den et friere og videre Utsyn over Verden og dens Herlighed end denne Verdens Barn.

Frygtløs, med klare, dybe Øine ser den Bøsseløbet hævet mod sit Bryst; men dens Ro er Selvforglemmelsens ædle Kjensel.

Inderligere end nogen anden Skabning gir den sig hen og gaar op i Høifjeldets store, underfulde Stilhed, og den Løndom Naturkjenderen kun i Livets Høitidsstunder aner, den ligger aaben og afdækket for Urens Eneboer.

Fjeldrypen og Heiloen er Tvillingbrødre af Liv og Lynne. Men medens Naturen har skjænket hin Moseflyens Yndling Sangens Gave til at uttale sin Længsel og sin Klage, er dens Tvillingbror Fjeldrypen stum.

Men derfor har ogsaa Fjeldet, den retvise Gamle, løftet sin ensomme Søn høit over Flyen, lagt ham til sit eget Hjerte og gjort ham til sit kjæreste Barn.

Stille og ubevægelig, taus som Fjeldet selv, ser den ut over Vidder og Vand, stum og dog en af de vakreste Melodier i Høifjeldets tunge Nocturne.

Sommernat paa Bræen.

Stille, stille! Bræen sover
nu i Sommernattens Lyst. —
Lange, lyse, svale Vover
smyger imod Uren tyst.

Sorte Nuter
lyttende utover luter
mod det høie, rene Bryst.

Hør! i Dybet Bækken traller,
gjemt i Bræens Aarenet,
prøver i de klare Haller
Strengelæg og Klarinet.

Stjerner funkler,
fromme, blege Isranunkler
vugger sine Hoder let.

Løft dit Øie! se utover! —
Fjeld og Fønner fjern og nær,
Tjern ved Tjern i Dybet sover,
svøbt i Nattens Dæmrings skjær

Stille, stille!
Hør det store, tause, vilde
Høifjeld drar sit sagte Veir!

Renblom.

Renblom, Fjeldets yngste Datter,
smyger dig til Gubben ind,
drysser over ham din Latter,
kysser ømt hans haarde Kind.
Grus og Sten for Kveens Svær,
venneløs i Vind og Veir.
Renblom Renblom over Dale!
Fattigbarn i Fyrstesale,
Kongedatter, lys og skjær! —

Renblom, du den Gamles Glæde,
leger om hans Kongestol,
ser paa Verden dybt dernede,
strækker dig og drikker Sol.
Altid nøisom, aldrig nei,
allesteds saa glad ivei.
Renblom, Renblom, Renblom lille!
Om jeg kunde, som jeg vilde —
ligne dig, ja, ligne dig! —

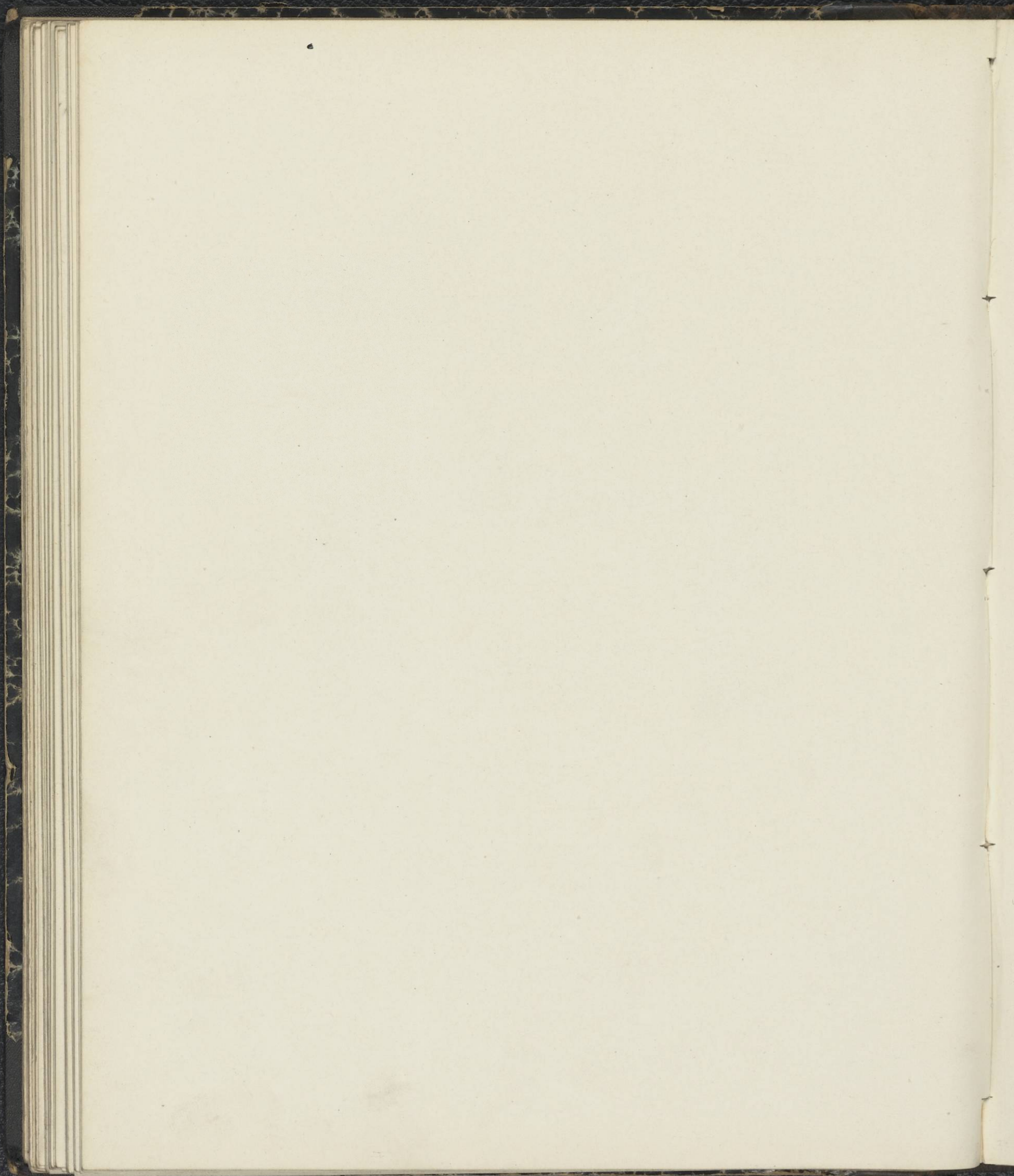

Gloria in Excelsis.

Snedrev over Bræens Vidder, —
Snespurv, Snespurv, lys og glad! —
ørfin Sommerfuglekvidder —
ved ikke hvorhen, hvorfra, —
leger, løfter sig og letter,
flager bort og stilner af, —
Klarinetter, Klarinetter
i det store Gloria! —

Og Bækken han lytter og fanger det ind,
og Vindene slynger det høit op i Veiret,
og Fjeldene toner, og Bræhallens svære
skinnende Orgel bruser mod Tind:
„Lover den Herre med Ære!“

HØIFJELDSTYPER

Høifjeldet, det norske Høifjeld, stiger sjelden stums i Veiret.

Senfærdig som Folket selv drar Aasene sig bortover langs Dalsiden. Mil efter Mil samme Høidedraget. Det haster ikke; bedst at fare i Mak, naar en har høie Formaal.

Reiser fra og til en utaalmodig Vildstyring af et Fjeld Hodet for at faa Utsyn, saar tar paa Timen de nærmeste Grander Afstand og gjør sig saa meget lavere.

Stanser en akselbred Rusk af et Fjeld op i Dalsvingen, sætter Foden frem og raaber: „Nu stænger vi af!“ — nei, straks rygger Fjeldene paa hin Side tilbage, lar Dalføret smyge forbi og Kjæmpen staa igjen og rope.

Det ser temmelig haabløst ut. Men smaat om senn har nu Høidelinjen hævet sig likevel. Bare, at det er gaet for stilt til at merkes straks.

Endelig maa dog al Tvivl svinde. Den kolde Gufs fra Skarene hvisker det, den styrtende Ur og den flygtende Skogli stadfæster det, Elven i trodsigt Jag brøler det ut, det ene fjetrende Ord: *Høifjeld!*

Men kraftigere end Luften, Lien og Elven taler *Sneflekken*. Den første, blyge lille Sneflekken oppe i Skaret. For dens stille tilforladelige Røst maa al Tvivl tysne.

Du staar paa Høifjeldsgrund; men tro dog ikke, at du dermed bare har igjen at banke paa Dovregubbens Port.

Nei, selv nu stiger ikke Høifjeldet ende i Veiret. Endnu ligger Vidotten stor og skiftende mellem dig og de solgyldte Snetinder i det Fjerne, endnu ser du bare ind i Forhallen. Men vel har denne Forhal, dette Høifjeld opunder Høifjeldet sit Særmerke, sin eiendommelige Tillokkelse.

Skogløse graa Sæterfjeld lunter magelig opefter; her og der skyder digre Kamper Bjørneryg, reiser en enslig Hø sin brede blaa Skalle.

Fjeldryg bag Fjeldryg helt opimod Snefjeldenes Blaane, men indimellem bølgende Vidder, tause Vandspeil, lønlig larmende Elve, lysegrønne Sæterkveer og en og anden uhjælpelig forvildet Fjeldgaard.

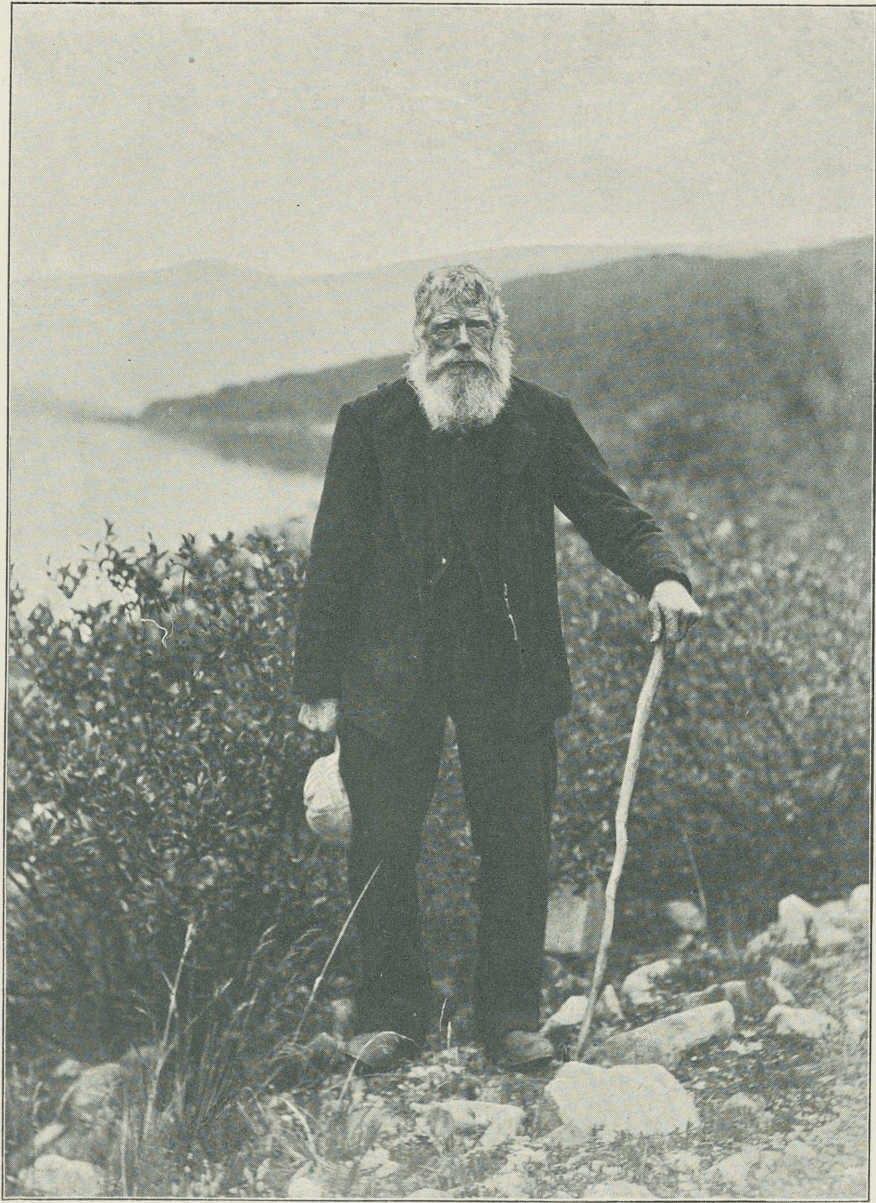
*

Eiendommelig for dette Høiland er det Brede, Afrundede, det ustadig Skiftende. Det ved endnu ikke af det egentlige Høifjelds hvasse, kantede, hensynsløse dristige Fjeldannelser. Det har ligesom endnu ikke samlet sig til et magtfuldt Forsæt, endnu ikke hævet sig til Høifjeldets enkle, usammensatte Storhed.

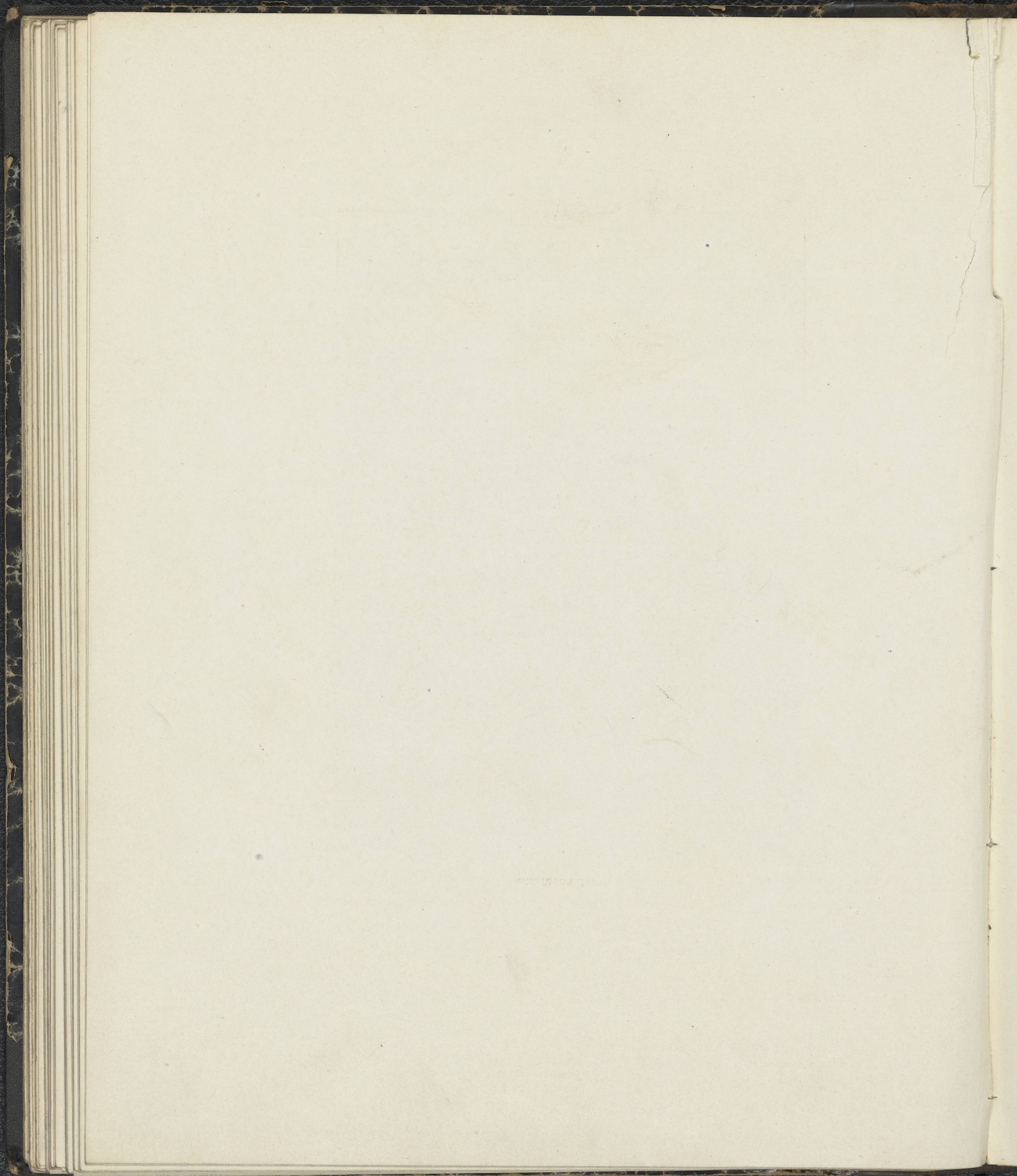
Til Vederlag byr det da i rigere Mon end det egentlige Høifjeld paa skiftende Stemninger af drømmende Fred, godslig Troldskab, bortgjemt Frodighed, smilende Ynde.

Her, lige under Snefjeldene, urørt af Turiststrømmen, som høiere oppe snor sig mellem Tinder og Bræer, ligger Afdale, der Bregneskogen gaar en op paa Livet, digre Jotunkamper gjemmer sig bort i Bjerkelien, og den enslige Fisker paa lange Strøg ikke naar til at faa slængt Snøret i Elven. Men indimellem disse trange Afdale bugter Viddehavet sig, det vide, vældige, stenlagte eller moseklædte Parketgulv i Forhallen. Dens rolige brede Baaredrag utgjør kanskje det eiendommeligste Træk i dette romantiske Landskab.

I de gode gamle romantiske Dage var da disse Trakter Huldrens og Troldenes lovlige anerkjendte Hovedbøl. Senere Tidens Realisme har ogsaa paa Digtingens Omraade æsket Skjøde for al Eiendom. Huldren og Troldene, som ikke havde „Dokumenterne“ i Orden, maatte paa Dør, og var det ikke for *Bjørnen*, som rigtignok ved at dokumentere sin Ret paa en mere realistisk Maade, saa vilde dette Høiland være fuldkommelig blottet for al levende, personlig Naturmystik.

HØIFJELDSBJØRN.

Men Bjørnen, den lubne brune „Grastass“, lever heldigvis trods Skudpengene. Endda er det ikke lyktes at skille Høilandet ved dets Sjæl, den store, vare, godmodige Sjæl, som passer saa godt ind i den svære Landskabskrop.

Her, under Jotunkampen nede ved Elven, huser han, den underlige Eneboer i Bjørneskindsklær, sover den ene Halvpart af Aaret og spæger sig den anden med Græshopper og vild Honning.

Her, i Afdalens Ulænde, drømmer han sin Sjæls fagreste Drøm, skyder Bjørneryg under Høens nakne Skalle og lunter i de skymrende Augustkvelder bedagelig opefter de graa Sæterfjeld.

Hænder det, at han paa disse Rækster syner sig for Menneskenes Barn — en enslig Fisker eller et Par turisterende Lærerinder ved Folkeskolen, da sker det altid uforsætlig, og altid gir han Bod for den Øieblikkets Angst, han volder, med et helt Livs stolte Minde.

*

Men saa kan det ogsaa træffe „han Far sjøl i Stua“, at han uforvarende staar Ansigt til Ansigt med en krokrygget, bredvoksen Gammelkar med busket Bryn, langt rødt Skjæg og et svært Fange Bjerkeved paa Ryggen.

Og da hænder det ikke sjelden, at Mand og Bjørn blir staaende og maale hverandre med Øinene et Bil — rolig, omtænksomt — uden saa meget som at blunke engang.

Og hvi skulde de ogsaa være ræd hverandre? —

De er jo Grandfolk, Gudbrand Utigaarden og Bjørnen. Ikke er det første Gangen, de raaker hverandre, og ikke blir det sidste Gangen, det ved de begge to, der de betænkt snur sig og husker videre hver sin Vei.

De er Grander, ja mer end det. De eiendommelige Naturforhold har paa Sæt og Vis gjort dem til Skyldfolk.

De er Brødre i Liv og Lynne, og tilsidst tør det netop være den dunkle Fornemmelse af Frændskab, som bringer Dyr og Menneske til at stanse op og mønstre hverandre med Eventyrets lune Ro.

Det brede, afrundede, senfærdige Høifjeldslænde har i lige Mon merket dem begge.

Tungt stabber de afsted; det knaser under Fødderne paa dem; bent sætter de paa — ingen overflødige Fakter, ingen utidige Kast, saanær som Huskingen.

Den hører med. Dens jævne Bølgedrag passer lige godt som de svære, urydige Hoder ind i denne Høifjeldsnatur.

Og slig „Høifjeldsbjørnen“ er af Ydre, slig er ogsaa hans Indre.

Et urokkeligt Flegma er Grunddraget i hans Karakter. Rolig lar han Turiststrømmen fare hen over Gaarden sin.

Ikke strækker han Hænderne ut efter Fremmedfolket, men heller ikke gaar han afveien for det.

Sanatorier og Hoteller skyder op i Dalen nedenfor og i Høifjeldet ovenfor ham. Men Gaarden *hans* staar, som den stod; hverken Husets Kost eller dens Kostende undergaar Forandring eller Skygge af Omskiftelse.

Ypperlige Vafler og smækfed Fjeldørret utgjør nu som for en Menneskealder Anretningen, og hvad der er over, er sjelden af det Gode.

Lige venlig dækker Mari op, og lige villig stabber den ærlige Buskbjørn afsted for at sætte Turister over Vandene.

Om det er tredie eller fjerde Gangen han ror den Dagen — Aaretakene er lige lange, lige afmaalt rolig falder Ordene fra hans Mund, og lige ubændig ryster Grubelatteren hans Bringe, naar den først er løsnet som Skredet i Fjeldet.

Men lige styrløst, lige bjørnagtig komisk er da ogsaa hans Sinne, naar Brændevinet en sjelden Gang faar ægget det op.

Da er han bogstavelig talt Bjørnen, som danser Reel, og den, som engang har seet hans underlige Fakter og Steg ved slige Leiligheder, glemmer det aldrig.

*

Saa kommer Høsten, og den stiltfærdige Eneboer lager sig til at gaa i Hi. Langsomt lunter han i den skymrende Septemberveld opigjennem Lien for at hente Løvkjærv til Vinterfor eller skyder Bjørneryg paa Utslaatten sin opunder Høens nakne Skalle.

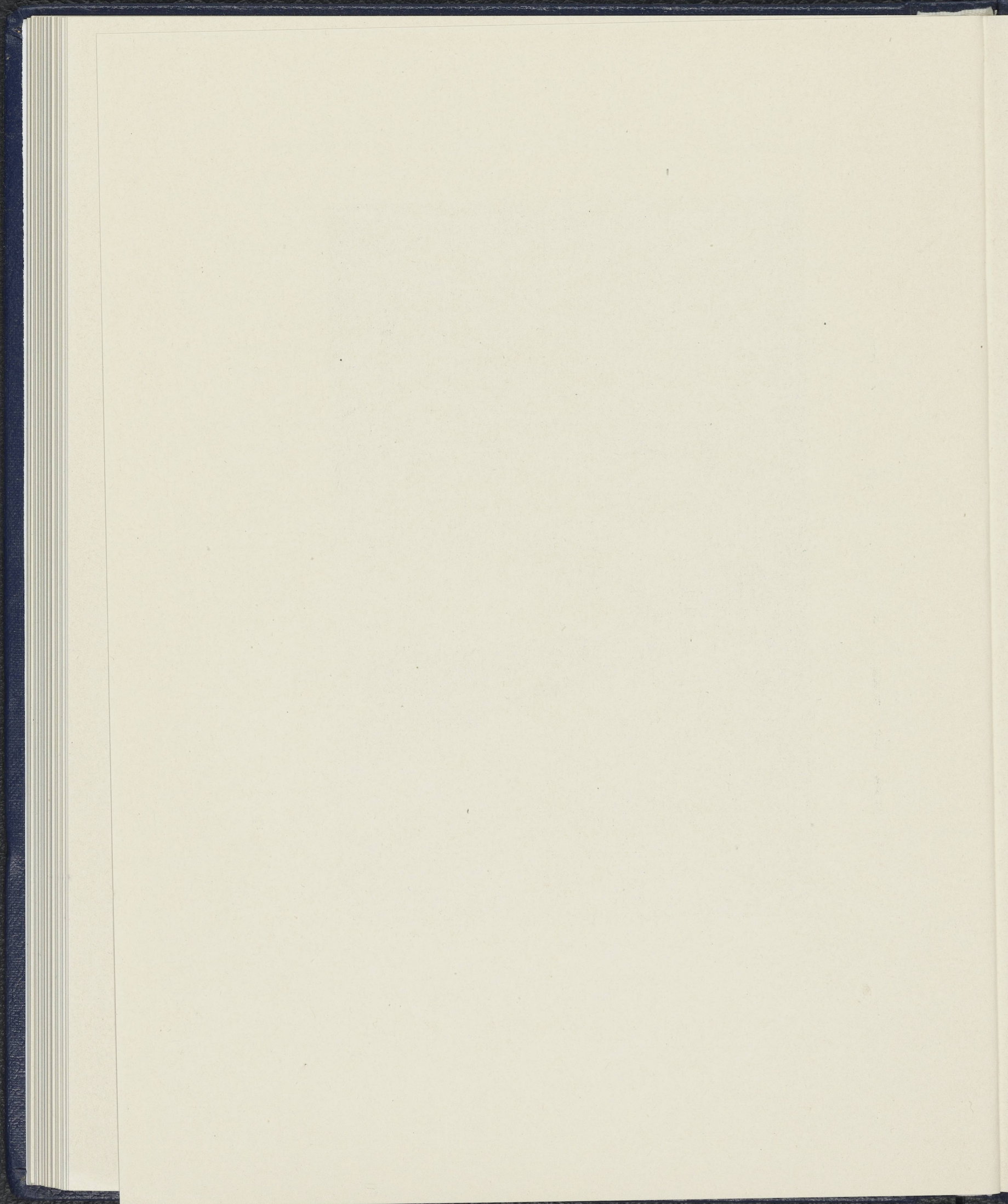
Byjægeren paa Utreise fra Fjeldet blir ham var nede fra Vandet og faar Kikkerten frem: „Skulde det være?“

Nei, det er nok bare „han Far sjøl i Stua“ paa *Utigaarden* likevel!“

Vandene lukker sig; svære, blygraa Skybanker driver ind over Fjeldene fra Nord.

Dagen dunkles, og Snefillerne tar til at fyke.

Da gaar han ind i Arken med sine Sønner og Døtre, Hunden og Katten og alle sine Husdyr. Og naar han den tredie Dags Morgen derefter opløfter sine Øine, da ligger Snedriverne en Alen over Vinduskarmen.

Hiet er fuldfærdigt.

Hvad han grunder paa derinde i de lange Vintermaaneder? —

Ja, hvem kjender vel Tanker, som aldrig uttales!

Men er hans Tankeliv i Almindelighed lidet udviklet, saa gaar vel allermindst i den Tid hans Betragtninger synderlig utover Dagens Gjøremaal, over Veir og Vind og Fjøs og Stald, over Rypefangst i Lien og Ørretfiske paa Isen.

„Høifjeldsbjørnen“ er ikke ligegyldig for de religiøse Ting. Men utestængt som han er fra Gudstjenesten og al religiøs Paavirkning utenfra, vil hans religiøse Liv lettelig faa det samme Præg af farveløs og fattigslig Jævnhed, som kjendemerker hans aandelige Liv i det Hele.

Nøisom i Alt andet er han det ogsaa i sin Guds frygt. Gamle Arndts og Scrivers storstilede Postiller utgjør hans aandelige Kost som Melken og Poteterne hans legemlige.

Ligesaalidt som det falder ham ind at dra deres Ord i Tvil, ligesaalidt gir de ham Leilighed til dybere Overveielser.

Han grunder ikke over Gud, men ikke heller er han ræd ham. Han er overhodet ikke ræd nogetsomhelst.

Hvadenten han en Vaardag skydser sine Barn ut af Fjeldet — paa Vei til Amerika — eller i Vinterkveldens Mulm kjører deres Lig ned til Bygdens Kirkegaard, altid gjør han det med det Menneskes Ro, som føler sig under Nødvendighedens Lov.

De evige Stjerner, som Aar om Aar og Nat efter Nat lige uforanderlig tindrer over hans ensomme Gaard, har uforanderlig det samme Budskab at bringe ham: „De æ saa laga.“

I dette Ord har han sammentrængt al sin Livsvisdom, med dette Ord paa sine Læber gjør han sig selv færdig til at fare herfra, ubesværet for Doktor og Prest, dem han aldrig har trængt, og af Verden og dens Glæder, dem han aldrig har smagt.

*

Til en retskaffen Høifjeldstur hører det med at se *Ren*.

Flokken være saa langt unna, den være vil, — selv om Kikkerten bare magter at gjengi den som Prikker paa den hvide Bræflade, — der gaar dog et Stød gennem Turisten, Ødets og Vildhedens Aand slaar ham imøde, han har faaet et Glimt af Høifjeldets vare Sjæl.

I de senere Aar har det dog Gang paa Gang hændt, at Folk har seet *Ren*, og det paa nærmeste Hold, uden at slige ophøiede Følelser er overkommet dem.

Langsomt — i dine egne Tanker — gaar du og drar dig opefter et Bakkehald paa Vidden.

Med et tværstanser du og tør knapt dra Pusten.

I et lidet Dalføre et Par hundrede Alen ovenfor gaar en diger Rensbuk og beiter. Merkelig nok har den ikke faaet Veiret af dig, men endelig reiser den Hodet og blir dig var.

Det var da snodigt! Bukken blir ganske rolig staaende og glane!

Saa snur den sig endelig, gjør nogen høvisk-kjække Kast bortefer Dalen og snur sig igjen som for at se, hvad Indtryk dens Opvisning i national Høifjeldssport har gjort paa Fremmedkarene.

Men har du det mindste Kjendskab til Rensdyrets Lag og Lynne, vil du snart være paa det rene med, at „Artisten“ bærer *Tamren*-Merket i Øret, og i samme Stund vil ogsaa Løftelsen være strøgen af dig.

Ja, er du dertil lidt mere forfaren i Turistlivet, slig som det har artet sig i de sidste 20—30 Aar, da vil Dyret kanske minde dig om Mennesket, ganske uvilkaarlig føre din Tanke hen paa en og anden gammel Kjending af en Turistvert eller Turistfører.

For der findes *Tamren* blandt dem ogsaa.

Jeg tænker naturligvis ikke paa de mange Høifjeldsbønder, som er og blir sig selv, jævne, endefremme Mennesker, ikke netop *Vildren* kan hænde, men derfor ingenlunde *Tamren* heller.

Nei, jeg mener de faa oprindelig djærve, uforfalskede Fjeldfolk, som Turistfærdselen i mere eller mindre Grad har svækket, utvandet, „merket i Øret“ de ikke faa, som under Samkvemmet med Byfolket tar Skade paa sin fribaarne Vilje.

*

Flegmatisk af Sind tog „Høifjeldsbjørnen“ det rolig med Turisttrafikken, hverken søgte eller skydde Fremmedfolket.

Tamrenen blandt Høifjeldsboerne er gjerne Sangviniker, og Samkvemmet med Turisterne har — uanseet Indtægten, de skaffer ham — den største Tillokkelse for ham.

Gaardsstellet, eller hvad andet han sysler med udenfor Turisttiden, blir ham alt mere og mere et Underbrug, det han bekvemt overlader til Kone og Barn.

Paa Høifjeldsminder lever han den lange Vinter, og mod Høifjeldet gaar hans Tanker, straks Sneen gaar af Marken.

Han liker de høie Fjeld og den lette Luft, men mere endda det lette, lystige Byfolk. Deres kvikke Prat morer ham; det urolige Turistliv blir ham et Livsbehov.

Og paa sin Side undlader han da heller ikke noget for at hæve sig i deres Omdømme. Tamren, som han længst er blit i Sind og Skind, har han intet imod at sidde tilskue i Damelag, som den vælige Vildren, den trauste Høifjeldsmand. Og mangan troskyldig Lærerindesjæl følger med store, beundrende Øine de spræke „Kast“ i hans Tale, ser ikke Tamrenmerket i hans Øre og skjønner ikke, at det Hele bare er „Opvisning“ af en gammel Høifjelds-Artist.

Med dette sit Hang til at „agere“ er „Tamrenen“ i det Hele en hyggeligere Mand for Turisten end den ærlige, men faamælte og noget tørre Høifjeldsbjørn.

Han har let for at snakke, gir sig gjerne af med Turisterne, interesserer sig for deres Planer, tar Del i deres Held og Vanheld.

Han har et skarpt Blik for det Komiske, bider straks Merke i sine Medmenneskers Svagheder og ved at gjengi dem paa en harmløs, men fornøielig Maade.

Men forresten — udenfor Turistlivets Omraade — er hans Tankeliv grundt nok.

Saa meget grundere end „Høifjeldsbjørnens“, som han sjelden besværes af nogen personlig Overbevisning, nogen fast Livsanskuelse.

Er han sammen med Høiremænd, luter han tilhøre, snakker han med Venstremænd, synes han at være Venstre. Ligeoverfor religiøse Alvorsmænd lægger han sit Ansigt i høitidelige Folder, er han i Lag med Fritänkere, tør det nok hælde, at han river af sig en letsindig Spøg nu og da.

Grunddraget i hans Karakter, — om han ellers har nogen — er *Ladhed*.

Kan han saa sandt komme sig fra et Arbeide, opsætte det, faa en anden ti

at overta det, en tilfældig tilstedeværende Kjendtmand til at følge den Reisende paa en Tind eller en rokyndig Turist til at ta Aarerne for sig, da gjør han det uten Betænkning.

Men ligefuldt vil ikke *han* være den, som har lidet at vareta. Var det ligt! Altid er han forkavet med Arbeide og altid opsat paa at ta sig en Styrke-draabe ovenpaa sit Slid og Slæb.

Godt Selskab mangler aldrig.

Saa skal en gammel Kjending af en Turist hilses velkommen med et Glas, saa en anden tømme et Afskedsbæger. Saa skal en vellykket Tindebestigning høitidligholdes, saa nogen Bygdefolk bydes velkommen i Fjeldet.

Slig vandrer han da omkring mellem sine Gjæster, den gamle Tamren, med Glas i Haand og Smil om Mund, lun og hyggelig, ret en Mand efter Turisternes Hjerter.

*

Vildrenen aftar, fortælles der.

Jeg er ikke sagkyndig, og kan hverken negte eller stadfæste det; men at Høifjeldet tyndes for *menneskelig* Vildren, for Folk af *Jo Gjendes Slag*, det tør jeg si forvist.

Til Forskjel fra sine Frænder, „Høifjeldsbjørnen“ og „Tamrenen“ eier „Vildrenen“ som oftest hverken Gaard eller Grund og som tiest heller ikke Kone og Barn.

Hvad han lever af og tar sig til nede i Bygden, er det vanskeligt at bli klog paa. Selv nævner han det aldrig med et Ord, og det, man kan faa ud af hans Sambygninger, er heller ikke stort.

Som en fremmed, hjemløs Fugl lever han iblandt dem, og det er da ikke at undres, at Tungsindet blir hans Ven og daglige Fælle.

Men netop derfor blir ogsaa Høifjeldet, det store, stille, tungsindte Høifjeld, noget andet og mere for dette venneløse, melankolske Sind end for alle andre. Blir hans Hjem, hans Frænde, hans Tempel — hans Alt.

Saasandt han bare faar raade Grunden alene; thi ligesaa lidt som Rensbukken kan han finde sig i at dele den med Turisterne.

Deres Veie er ikke hans Veie; dem skyr han ligesaa ivrig, som hans Frænde „Tamrenen“ søger dem.

JO GJENDE

Ganske andre Ting lægger jo Beslag paa *hans* Tanker deroppe paa Vidden. Som lidenskabelig Jæger og Fisker fører han der et Samliv med al Skabningen som ingen anden, og hans Lydhørhed for dens lønligste Rørelser nærmer sig stundom til det uforklarlige.

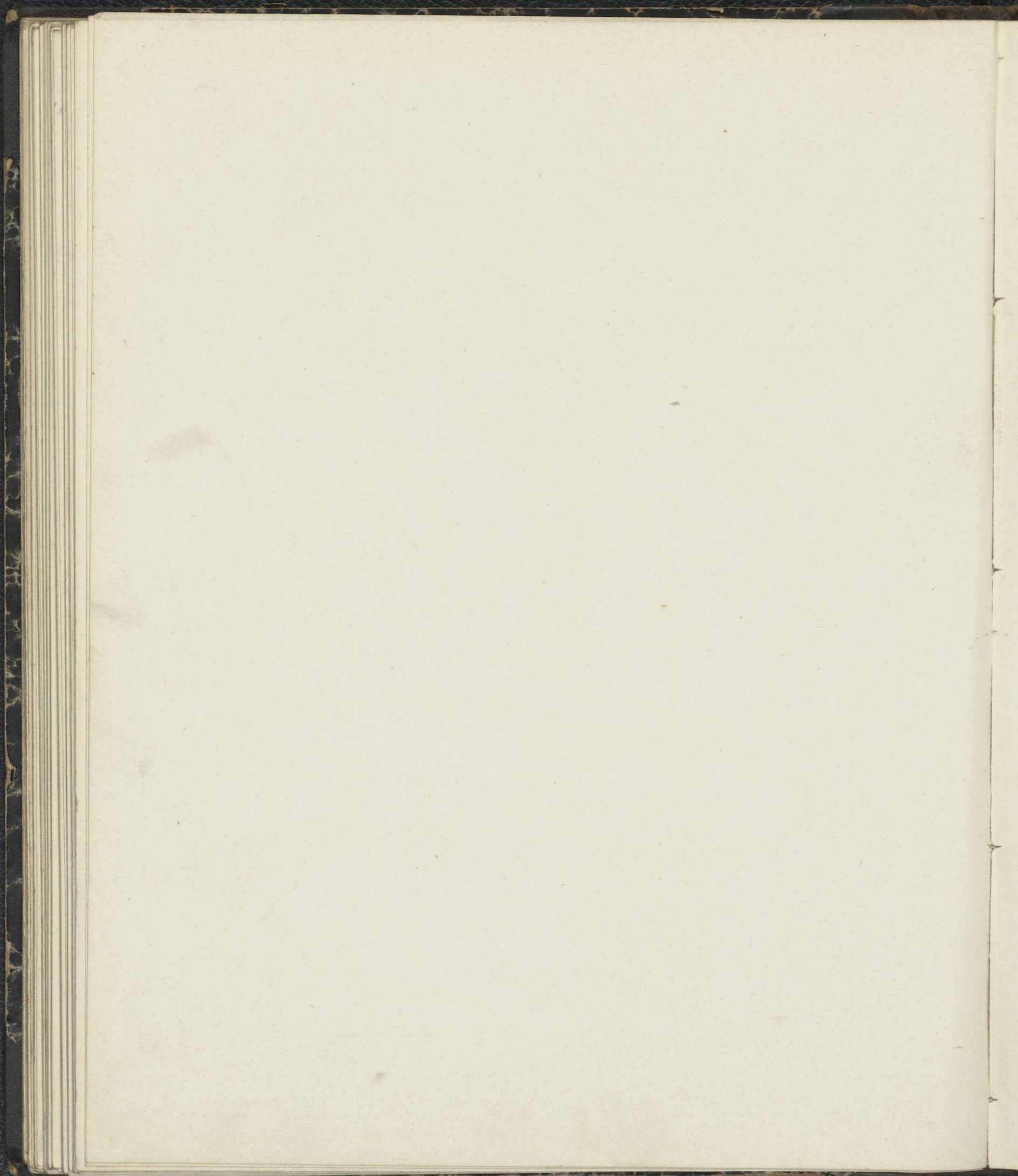
Intet i Naturen, fra Fjeldenes Bygning til Dyrenes Færd og Blomsternes Liv, gaar hans Øie forbi. Om det altsammen har han sin egen stilfærdige, men ofte skarpsindige Formening.

Men ligesaa eiendommelige og afgjorte er hans Tanker om Gud og de evige Ting; thi ogsaa over dem grunder han i sin Ensomhed. Ja, naar Alt kommer til Alt, er kanske *han* den eneste virkelig religiøse Natur af de to Høifjeldsbrødre.

Men *det* er rigtignok at tilføie: som han selv ikke er lig andre, saa er hans Tro ikke den gjængse, og hans Gud ikke den officielle.

Saa vandrer han da deroppe i Ødemarken med sine Tanker og sit Tung-sind. Langt ind i Vinterens Mulm lyser Blinket fra den vesle Fiskerboden, og naar det engang er gaet ut for altid, da har Høifjeldet mistet sin eneste egtefødte Søn.

HØST PAA HØIFJELDET

Høst paa Høifjeldet.

Nu rødmer Lyngblomsten fin og bleg,
nu skinner Nysne paa Fjeldet,
nu stemmer Elven sin Langeleg,
de lune Fuldmaanekvelde.

Der staar en Fest over Mosetjeld,
saa langt som Vidden den klædes,
og gjerne steg jeg didop en Kveld,
naar Høstdagsdansen den trædes.

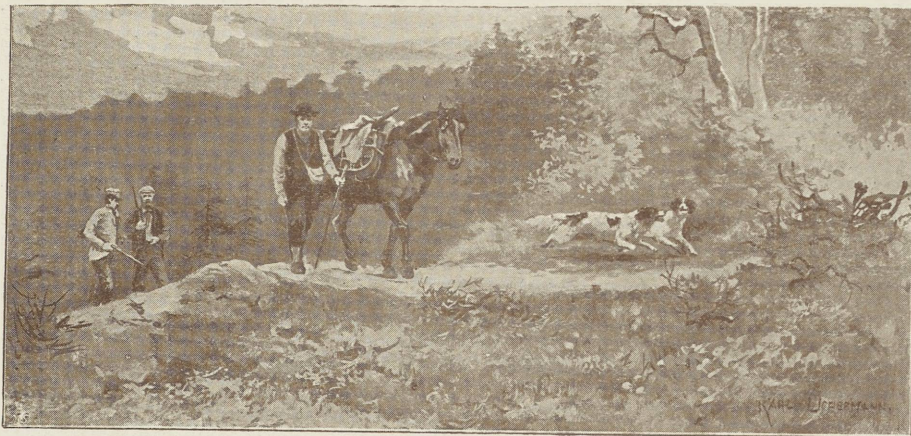
Der staser Bjerken i Silkekjol
blandt Brisk og sølvtunge Vier,
der blaaner Fjeldet i Aftensol
i Kongetanker og tier.

Der flømmer Blod over sorten Muld,
der slikker Ild mellem Stene,
der vugger Sjøen som skjærest Guld
bag Aspens vindunkle Grene.

Og alle Blomster i Vang og Væng
i Fryd og Vemod de mødes,
og Elven dæmper sin Sølvstreng;
thi Festen den er — *de Dødes*.

Engang maa Glæden jo blæses af;
en Dans maa vorde den sidste,
og derfor ræddes hvert guldklædt Blad,
og skjælver vindunkle Kviste.

Og derfor brænder der Ild i Li,
og flømmer Blodet det røde:
naar Dagen dæmrer, er alt forbi,
og Flyen ensom og øde.

Turisternes store staakende Sværm har omsider trukket sig ut af Fjeldet.

Medens Fortravet alt længst har nydt Sødmen af det første Møde med Hovedstaden, vandrer Hovedstyrken endnu paa saare Ben nedover Dalene eller sidder om Middagsbordene paa Mjösen og Randsfjorden, lar sine sidste Kroner gaa til Kalvesteg og Multer og utveksler Sommerens Oplevelser.

Men langt inde i Fjeldet, langs Tyins nøgne Strande, over Moseflyen ved Vinstervandene, i Graneheien ved Olstappen, haster i samme Stund Efternølerne nedover mod Dalsøkkene.

Dagen holder, Skyggerne falder længere; inden Sol gaar ned skal de forskellige Følger være nede i Dalen og Civilisationen.

Da støder de ilsomme Færdesmænd ved en Vending af Stien med et paa et Følge, som søger ind i Fjeldet.

Det er Jægerlaget. Foran Pan og Freya, rent ustyrlige af Fryd og Forventning. Saa — tung og adstadig — Kløvhesten med Geværer og Fiskestænger, Vin og ymse kostelige Sager. Endelig Jægerne selv, Overretssagføreren og Doktoren, gemytlig pratende med gamle Hans eller Ola om Aarets Hændelser og Utsigterne for Jagten.

Stans og Hilsen, nogen almindelige Talemaader om Veir og Vind, og Sommerens og Efteraarets Turister stevner hver til sin Kant.

Sommeren drar sig nedover mod Dalen. *Høsten holder Indtog i Høifjeldet.*

*

Af de to Brødre, Turisten og Jægeren, har vel som tiest den sidste det dybeste og inderligste Kjendskab til Høifjeldsnaturen.

Mindre besværet af Turistens urolige Attraa efter at naa Reisens skiftende Maal, tausere og mindre staakende end Turisten, stemmer hans Væsen bedre med Høifjeldets Ro og Stilhed.

Er hans Omraade mindre utstrakt end Turistens, fordi han oftere end denne søger tilbage til de samme Trakter, saa kjender han til Gjengjæld sit Rige fuldkomnere, elsker det med større Skjøn.

Hele den lange Høifjeldsdag ute i Fjeldet, likeglad med Vei og Sti, fortrolig med hver Belysning, kjendt med hver lun Plet, hver vakkert Utsyn, ser han Høifjeldet til alle Tider og fra alle Sider og naar did, Menskefod ikke før har vandret.

Dyr og Planter, alt det Smaa og Ubetydelige i Høifjeldsnaturen, alt det, Turisten gjerne haster forbi med halvaabne Øine, har i Jægeren en var Iagttager og varm Ven.

Han ved, hvad Ur Fjeldrypen ynder, og i hvad Vierkjær Lirypen er tilhuse, og den fattige graa Fjeldur og den letnøide Vier fængsler hans Sind.

Han kan si dig, hvor paa Vidden Boltiten og Fjeldpisten er at søge, hvor Snespurven plistrer under Snebræen og Blaakjelken synger i Bjerkelien, og Vidden, Snebræen og Lien blir ham dobbelt kjær.

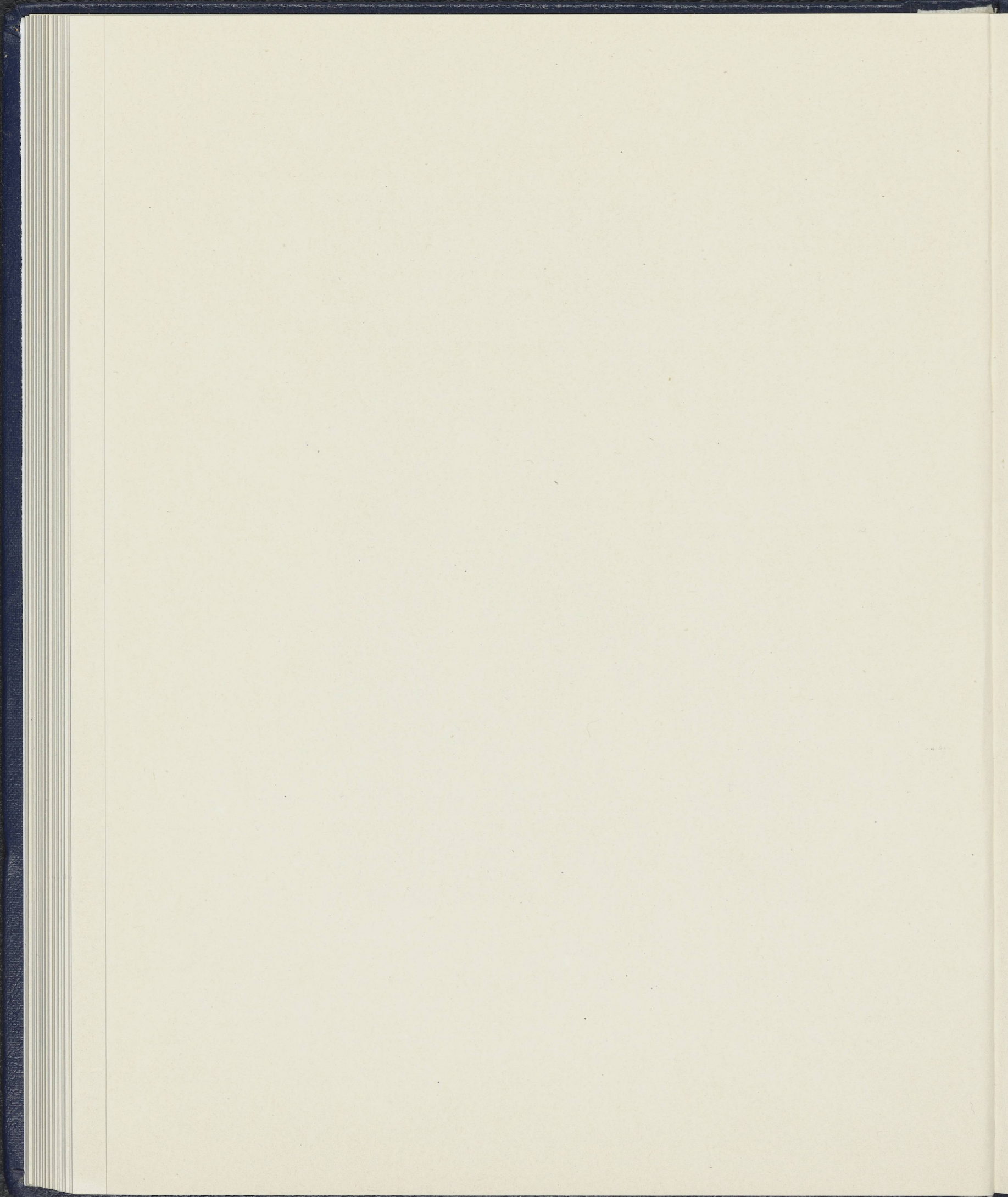
Alle de mange skjære Alpeblomster inde paa de lune græsklædte Pletter mellem Viersnarene kjender han, — Skogstjerne, Gjeiterams, Gyldenris og Gentiana, — og ingen Rosenhave nede i Daldybet kommer i hans Øine op mod denne Høifjeldshave.

Mindre romantisk, fremfor alt mindre tilgjængelig for al *tilstelt* Romantik med Opvisninger i Folkeliv og Springdans paa Bestilling end Turisten, er han i Virkeligheden mere fortrolig med Bondens Liv og Tænkesæt. Han søger nemlig at vinde Kjendskabet der, hvor det tilforladeligst er at finde: ved det flammende Baal paa Peisen, i Kveldens lune Prat med Vertsfolk og Førere.

Det er da ikke tilfældigt, at de fineste, dybest følte intimeste Naturskildringer skriver sig fra Jægere og Fiskere, Mænd som Asbjørnsen, Friis, Barth, Bull, Aars, Gløersen, Guldberg, Gregersen og Martens.

Saa er det da kun for skyldigt Vederlag at regne, naar Høifjeldet sender

Jægerne og Fiskerne, disse sine Æresmedlemmer, Særindbydelse til sin store Efteraarsfest, hin løndomsfulde, farvefagre stille Messe, som gir alt Høifjeldsliv Dødens Vigsel.

*

Til denne Fest har ogsaa Bygden sendt sine Utsendinger.

Naar det lider over Midten af August, og Hovedmassen af Turisterne er ute af Fjeldet, dukker her og der — i Fiskerboden ved Elven, i Fælægret ved Sjøen, i Stenboden opunder Fjeldsiden, — frem nogen underlige Skikkelser, fattigslig klædte, faamælte Mennesker med indadvendt Blik og stilvorne Lader.

Ingen har merket deres Komme. Bare Sæterjenten paa de øverste Sætre har seet dem stryge forbi i Graalysingen.

Det er Vildrenen, det sande og rette Høifjeldsfolk, som vaager sig ind igjen i Fjeldet efter Turistfærdslens Staak.

Komne er de overnat som Trækfuglen, tyst og stille, og Turistforeningens Patentfører, der han i Skumringen rusler tilbage over Flyen efter at ha seet de sidste Turister vel ut af Fjeldet, stanser med et, stirrer bortover mod det vesle Lysblinket ved Leirungsvandet og sir ved sig selv: „Jamen er han i Fjeldet allikevel, han Jakob Rundhøgda!“ —

Ja, i Fjeldet er han allikevel, den tungsindte, folkeskye gamle Renskytter med det blege, smale Anlete og det lønlige Tankeliv.

I Fjeldet er han allikevel, klein som han hele Sommeren har ligget nede i Bygden.

Tilfjelds maatte han; for Fjeldet er Helseboden for hans syge Bringe og mere endda for hans tunge Sind.

Tilfjelds maatte han; thi for ham som for Fjeldskarven, er Høifjeldet, den store, nakne graa Fjelduren, en Livstrang.

Men som Sangens Gave er negtet Fjeldskarven, saa har ogsaa Høifjeldets tause Ensomhed lukket *hans* Mund.

Aldrig har han med Ord kundgjort sin varme Kjærlighed til Fjeldet og kun sjelden forundt nogen et Gløt ind i sit Tankeliv.

*

De fleste af disse stiltfærdige Efteraarsgjæster er vel mere eller mindre i Slegt med Jakob Rundhøgda.

Men ogsaa Høifjeldets lune, fornøielige Scherzo har sine Folk blandt dem.

En Type paa den Slags rare Kultur er gamle Hans Gjæter, den pratsomme, godlynte vesle Nissen, som nu i femti Aar har havt sin Gang i disse Fjeld.

Ikke før er Sneen gaat af Fjeldet, saa stænger Hans den Smule Kaffesjappen, han mere for godt Selskabs end Vindings Skyld har drevet nede i Bygden, og stiger tiljelds.

Mangfoldige er hans Gjøremaal heroppe den lange Sommer.

Møder du paa det ensomme Fjeldvand en Farkost med Vedfang, rod af en liden, kroket, blidlaten Mandsling i rød Toplue, da er det Hans, som er ute og hjælper Budeien paa „nørste Sæteren“ med at hente Ved.

Skal der slagtes en Sau paa „Søresæteren“, saa maa Hans iveien. Skal et Turistfølge nødvendigvis ha Skyds over Vandet, før Sol gaar ned, og ingen Rorskar er at opdrive, da skyder i rette Tid den røde Topluen frem bag en Haug, og Turisten er berget.

Men hans gjæveste Kald er som nævnt at gjæte. Her paa dette Omraade er han sagkyndig, her har han nedlagt Summen af sit fattige Livs Oplevelser.

Snever som hans Synskreds er, falder Talen paa „nybære Kjør“ og „feite Gjældokser“, og det gjør den altid, naar Hans er tilstede, da taler han „som

den, der har Myndighed“, og affærdiger andre Meninger med knusende Overlegenhed.

Forlængst er imidlertid de fede Kjør og Okser vandret nedover til Christiania med Driftekarrene. Alt for en Uge siden drev Hans som sin sidste Kaldsgjerning for Aaret „den halte Kua“ over til Heimdalsvandet. Men endda gaar han der og gjør ikke Mine til at si Fjeldet Farvel.

Ogsaa han hører nemlig til „de Indbudne“.

Saa enfoldig han er, ogsaa han er glad i Fjeldnaturen og kan ligesom ikke skilles fra den, før han har seet den i Høstens Høitidsskrud.

*

Langsomt, umerkelig, næsten som uvillig, klær Naturen sig i Slutningen af August om til Helgen. Det er, som det bæres den for, at den bereder sig til Døden, som om den aner, at de fagre Farver er Livets sidste Opblussen, Dødskampens første Trækninger.

Den første svage Beredelse til Helgen utgaar fra *Lynget*.

I lune, lubne Lag spredt over hele Vidden tar dette Høifjeldets mindste Barn fra Dag til Dag en skjærere Rødme i de bløde Barnekinder. Sterkere og sterkere brydes Flyens grønne Teppe af de fine lyserøde Lyngbaarer, som paa Afstand næsten staar som rødbrunt mod det mørkegrønne Briskekjær.

Langsomt følger saa den *krybende Dvergbirke* efter.

Ingen af Fjeldets Vekster ved saa ypperlig at trække Opmerksomheden paa sig som denne smidige Vildstyring.

Allesteds er den paafærde, krabber sig med smekre smaa Arme frem mellem Sten og Tuer, drar sig med granne Barnehænder opefter bratteste Berget, hager sig ihærdig fast i hver Rift og Revne og hænger sig nysgjerrig ut over hvert Stup.

Men bi saa, til den atpaa sætter igang med sine Forvandlingskunster! —

*

En vakker Morgen opdager du, at de lysegraa Vierkjær er tilstænket med store Blodflekker.

Du arbejder dig ihærdig didhen og finder — Dvergbirken — smilende i sit eget Blod!

Saa en Dag har den svære mosgrodde Kampesten faaet sin Pande kranset med det fineste rødbrune Løvhæng. Du maa derhen.

Naturligvis er det — Dvergbirken, som har git sig til at fiffe Gamlingen op. Pludselig en Kveld er der Ildløs oppe i Uren. De gule Flammer slikker grangivelig frem bagom Stenene.

Atter er Dvergbirken ute med sine Fantestreger.

Saa langt Fjeld naar, findes ikke det Liv, som kan ta det op med denne Tusindkunstner i Ynde og elskværdig Vildskab.

Ganske smaat tar saa Storbjerken og Aspen til at ombytte Sommerens simple Klædning med Skrud af Silke og Purpur.

Underlige, farvefagre Blomster, Væsner, du aldrig synes at ha seet før, dukker altimellem frem i Lierne og drar Øiet paa sig. Sterkere og sterkere, for hver Dag mere lysende og glødende, strømmer Høstens løndomsfulde Ild gennem Bladenes tandre Væv.

Den eneste Uforanderlige midt op i al denne rastløse Omskiftelse er *Brisken*.

Uforfærdet reiser den sit stride, mørkegrønne Ragg som Bust mod Vildskaben. Rolig døier den sine Granders Flir og Hvisk og ryster koldsindig alle Slængord af sig med et lunt:

„Den, som ler sidst, ler bedst!“ —

*

Saa rinder da Solen op for Festens store Dag.

De sidste Par Dage har det været saa underlig ødsligt og stille i Fjeldet. Ikke en Lyd, ikke et Vindpust, ikke et Solstreif. I svære tunge Folder ligger Skoddeforhænget over de mørke snedækkede Fjelde, et mægtigt Sørgeflor over sølvindlagte Katafalker.

Men dulgt bag Sløret har Tilberedelserne gaet paa uden Stans. Og nu, tredje Dags Kveld, er Alt færdigt.

Det lufter fra Nordvest, Skoddesløret bølger og blaffer, sprænges og flænges og feies i Stumper og Stykker hen over Fjeldene. Et sidste Skjær af Kveldsol over glatskurede, vandsprængte Bergsider, gule Bjerkelier og tindrende Vandspeil, og Mørket falder paa.

Kold og rød gaar Fuldmaanen oover Sikkildalspasset.

De netop afslaaede Sæterkveer ligger som lyse Akerpletter i den blege

Dæmring, og langt ute paa Leirungen stænker Maanen Sølv over de smaa-krusede Vand.

Ved den østlige Ende, der den vesle Bækken sagte sildrende lister ut af Sjøen, staar Jakob Rundhøgda og steller med sine Garn.

Den fede, gule Leirungsørretten har i de sidste Dage begyndt at sætte ind-over for at gyde. Under den utoverhængende Vier langs Bredden og i de smaa sølvblanke Kulper staar Stimen saa høit og tæt, at man kan ta Fiskene med Næverne. Bedst det er, skjærer en Rygfinne op i Vandskorpen, efterfulgt af et lynsnart Glimt, naar Fiskene snur den rødgule Bugen mod Maanelyset.

Inat tar han Fisk, den stilfærdige Fjeldmand, og vel tør han efter fuldført Verk unde sig den Kaffeskvætten, Hans Gjæter netop sætter over inde i Fiskerboden.

Gjennem den aabne Døren ser du lige ind paa Gamlingen, der han sidder med Snadden mellem Tænderne og stirrer ind i Ilden med de smaa melkeblaa Øinene.

*

Men langt inde i Fjeldet, hvor Tjernhulsbræen bred og skinnende drar sig indunder de svarte, stupbratte Tinder, ved Bredden af det vesle grønne Brævandet, har Rensdyrflokken slaat sig ned for Natten.

Det har været en strid Tid for den. Jaget fra Fjeld til Fjeld, — fra Blaatjernshullet over i Svartdalen, fra Svartdalen op i Knutshullet, fra Knutshullet ned i Leirungsdalen, — havde den tænkt at faa sig en Hviledag idag paa den aabne, brede Heimdalshø?

Men netop der har Ulykken for Alvor raaket den.

Kringsat fra alle Kanter af Strøgets Jægere, Sagføreren, Doktoren, Jakob Rundhøgda og to-tre unge Bygdejægere, har ikke mindre end 6 af dens 20 Dyr maattet undgælde med Livet.

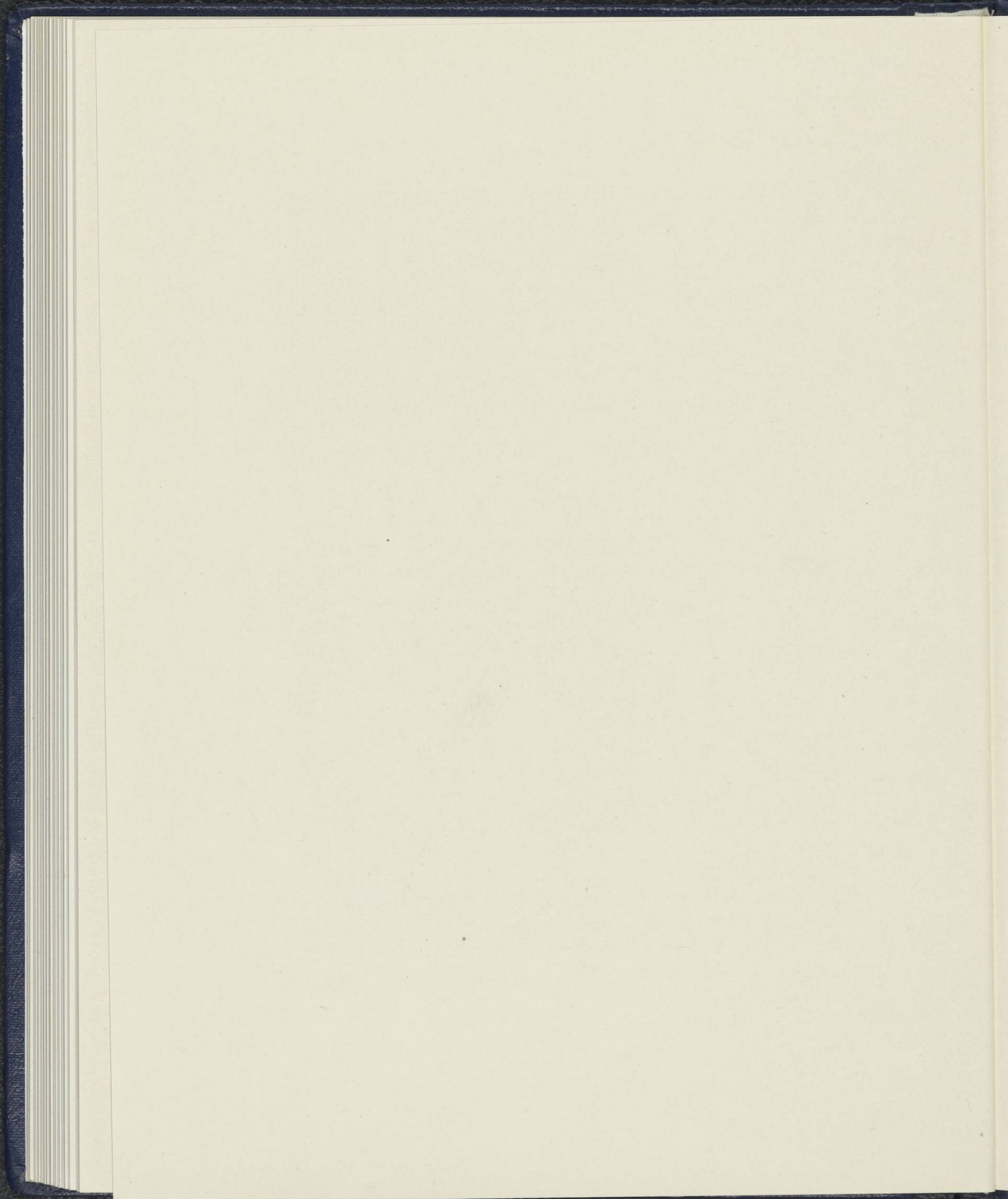
Den ene Fremfoden knust af en Kugle, har det syvende Dyr, en vakker Ungbuk, saavidt orket at følge sine Kamerater.

Der ligger den nede ved den grønne Iskanten med de store, sorte Øinene. Ingen Raad og ingen Redning. Vinteren for Døren. Hvor skal den med sin afskudte Fod kunne grave Mose frem af Sneen!

Men høit, høit over den saarede Stakkar tindrer de evige Stjerner, og Bækkene suser dæmpet i den maanelyse Nat.

*

Dagen gryr. De første gyldne Straaler lister let henover Besshøs høie Herskerpande og Glittertinds hvide Kroningskaabe. I rygende Fart sætter Herolden, den spræke Bessa, nedover med Budskab fra Høifjeldsborgen:

„Vaagner, vaagner! Vidder og Vang!
Hilsen og Bud fra de blaanende Sale:
Endnu en Gang er der Sommer og Sang,
endnu en Gang er der Dans over Dale,
endnu en Gang, før det visner i Lierne,
ødes om Vandene, stænges for Stierne,
vaagner til Høitid — endnu en Gang!“ —

Og Vindene, de lette Solgangsvinde, vaagner og hvisker det til Blaaklokkerne, og Blaaklokkerne retter sig og ringer det ut over al Vidden:

„Sving, sving
Klokker for hviskende Vinde!
Nu stiger Sol over Tinde.
Vaagner til Helgen
Videnomkring!
Sving, sving!“

Og Høifjeldet vaagner til den store Afskedsfest.

Trær og Busker ryster sig for Morgenduggen. Rypeflokken rører sig i Snarene. Stenskvættten smatter i Uren. Jagtfalken holder med smaa bævrende Slag over Fjeldsiden, og stolt staar Fiskejohn ut over de blanke Vand.

Høiere og høiere stiger Solen, og snart ligger hele Høifjeldssalen badet i Guld og Glans.

For en Herlighed, fin og underfuld som Eventyrets!

Der er ikke den Farveskygning af Sort og Blaaf, Gult og Hvidt, Graat, Rødt og Brunt, som ikke dette „Kongerige vestenfor Sol og østenfor Maane“ skulde kunne by dig. Det være sig i Bjerken, Bræen og Moserne eller i Vieren, Uren, Aspen og Dvergbirken.

Og Grønt! — ja, nu har da Brisken faaet Opreisning.

Alt har skiftet Farve, alt har klædt sig i skinnende Klædebon. Hvor var det blit af det Grønne, af Livets evig unge Farve, om ikke den ærlige Brisken saa haardnakket havde sat sig imod al Omskiftelse!

Nu tier alle haanende Røster, nu staar dens fattige stive Ragg som den fineste, blødeste grønne Fløil imod alt det Gule, Røde og Brune.

*

Men vandrer du saa i det tindrende Solguld gennem denne Eventyrverden, gaar du langsefter Elven, mild og tankefuld som den Slyng i Slyng snor sig nedefter de gyldne Bjerkelier, da kan det hælde sig, at du med et stanser som fjetret:

Foran dig, i ensom Ynde nede ved Elvebredden staar en slank, hvidstammet Bjerk, fra øverst til nederst klædt i luftig, lysegul Silke.

For dens Fod har Graaskjæg og Guldskjæg videnom vævet et Teppe af fin, gulhvid Brokade.

Men midt i den gulhvite Brokade har igjen Hestebærlynget lagt en bred Korallbord af purpurrøde Smaaskjæl.

Og lar du saa Øiet vandre nedover Elven, da skimter du tvers igjennem Bjerkens luftig gule Silke den blanke Fjeldsjø og hinsides Fjeldsjøen den stenkulsorte Ur, indfattet i rødbrun Blomsterramme, og over Uren de blaa Fjeldskar, indlagt med Nysneens Perlemor.

*

Længe staar du der urørlig, hensunken i dette vidunderlige Syn. Saa vaagner du pludselig ved et Skud, et underlig tungt, langdrageligt Skud inde i Fjeldet.

Dine Tanker slaar ind paa en anden Vei. Var det ikke, som om Lyden kom fra Sydsiden af Gjende?

Kanske fra Tjernhulstind.

Skulde det være?

Jo netop. Det stakkars skaskudte Dyr deroppe ved det grønne Brævandet har faaet det frelsende Skud.

Gamle Jakobs skarpe Øie har seet det slide sig efter sine Kamerater, og hans medfølelse Hjerter har ikke kunnet taale den Tanke, at det skulde gaa der og pines utover Vinteren.

Blodsporene paa Sneen har vist Vei, og nu er dets Pine endt.

Men med dette fjerne, dæmpede Skud falder der med et som en tung mørk Skygge over Festglæden. Det er som Signalskuddet til Ophør, første Tegn til Afsked og Opbrud.

Langsomt, men uafvendelig sænker Høifjeldets store, tause Tungsind sig over Vidder og Vand.

Endnu ligger Naturen der i urørt Herlighed, endnu dirrer Luften af Sol, men Anelsen om den nær forestaaende Død har lagt sit Vemod over alt Levende.

Da er det Heiloen, denne Høifjeldets gudindviede Sanger, endnu en Gang samler alle Sind til en hjertefyldt Tak, et bævende vemodsfult Farvel.

Vindene stanser sin lette Leg, Fjeldsjøen hulker sagte mellem Stenene, og hvert Straa i de gule Lier bøier ydmygt Hodet og lytter.

Det er Høifjeldets „stille Messe“.

*

Det lakker ad Kveld.

Mere og mere skraat falder Solstraalerne, Kulden stiger efterhvert, og tunge, mørke Sneskyer seiler op i Nord og Vest.

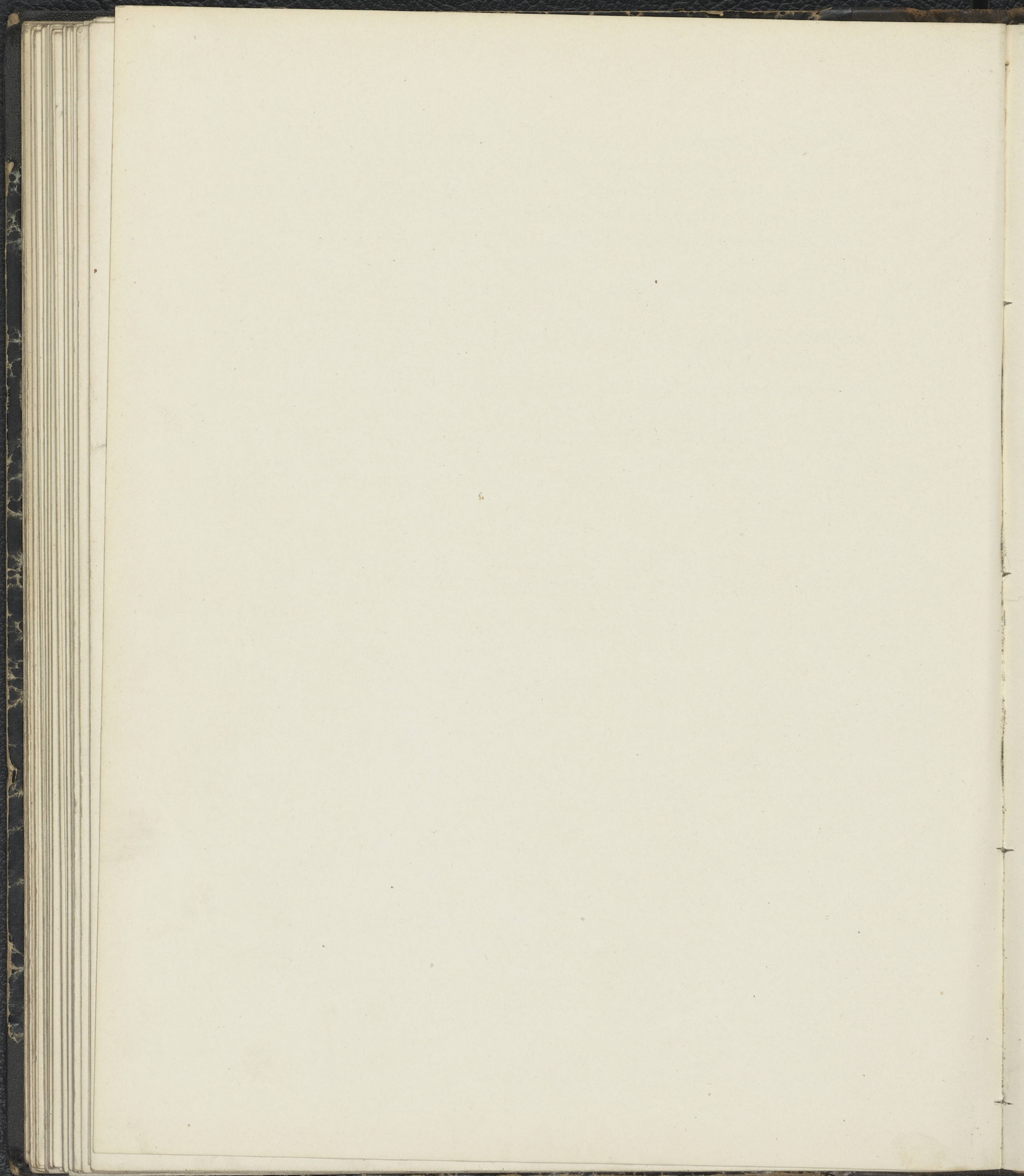
En barsk Nordenvind ruser hen over Vandene, rusker i de festklædte Bjerkeliet og feier plistrende hen over Kløfter og Skar.

Bævrende af Kulde lægger Blaaklokkerne de vesle Hoderne op til hverandre og ringer døende ut over Vidden:

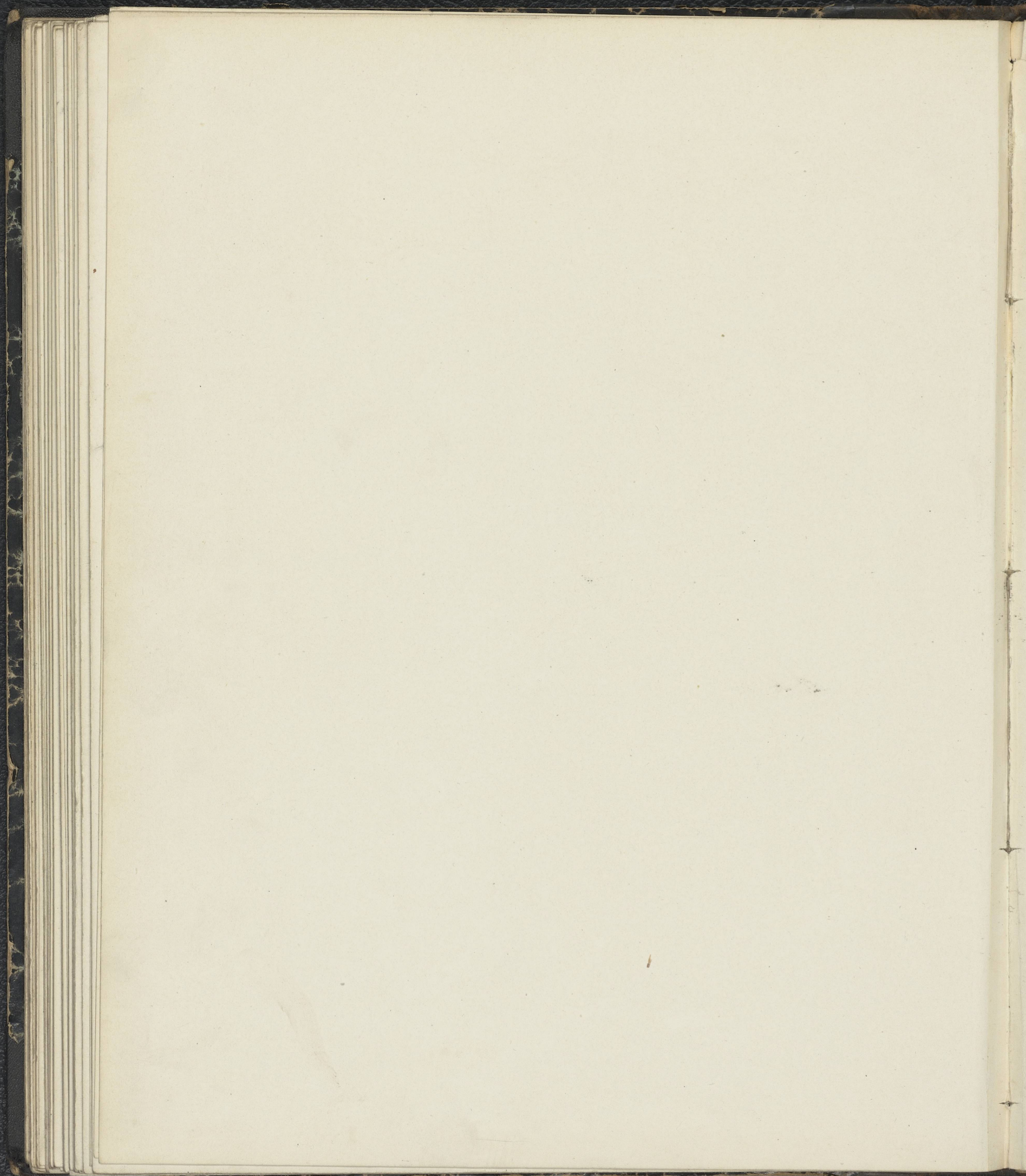
„Tys, tys!
Nu synker Sol over Lunde,
Brødre, saa vil vi da blunde
blaanende Drømme
dunbløde Kys
Tys, tys!

Mørket falder paa. De første hvide Snefnug siger og stiger og driver langsomt hen over Bjerketoppene.

Naar Dagen atter dæmrer, tung og graakold, har Døden lagt sin hvide Fell over al Høifjeldets Herlighed.

VINTERLIV

„Der staar en lystig Herrefærd.“

(Skivise.)

Der staar en lystig Herrefærd
igjennem Norges Dale,
det nynner her, det nynner der
i Morgensol, i Stjerneskjær,
i vinterstille Sale:

„Hallo! halli!

saa stevner vi

mod Tind og Top!

Aa Fædreland! vaagn op! vaagn op
af Vinternattens Dvale!“ —

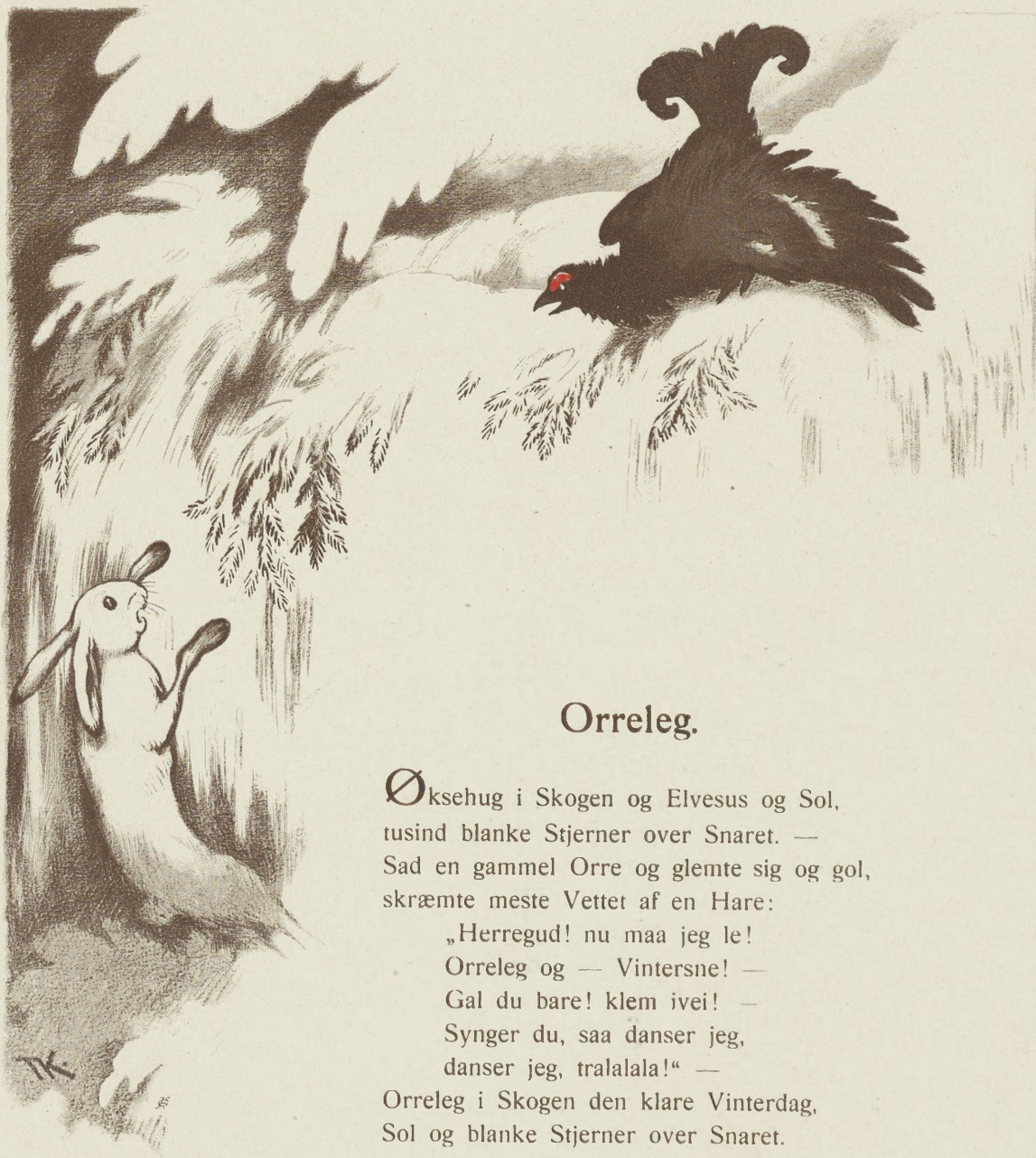
Du gjemte tyst din varme Jord
med Sneens hvide Vove;
men vi fandt Spor, du gamle Mor,
vi stryger som et Fuglekor
igjennem dine Skove.

„Se op! sæt af!

Hurra! hurra!

Saa seiler vi,

saa suser vi paa lette Ski
igjennem dine Skove!“

Orreleg.

Øksehug i Skogen og Elvesus og Sol,
tusind blanke Stjerner over Snaret. —
Sad en gammel Orre og glemte sig og gol,
skræmte meste Vettet af en Hare:

„Herregud! nu maa jeg le!
Orreleg og — Vintersne! —
Gal du bare! klem iver! —
Synger du, saa danser jeg,
danser jeg, tralalala!“ —

Orreleg i Skogen den klare Vinterdag,
Sol og blanke Stjerner over Snaret.

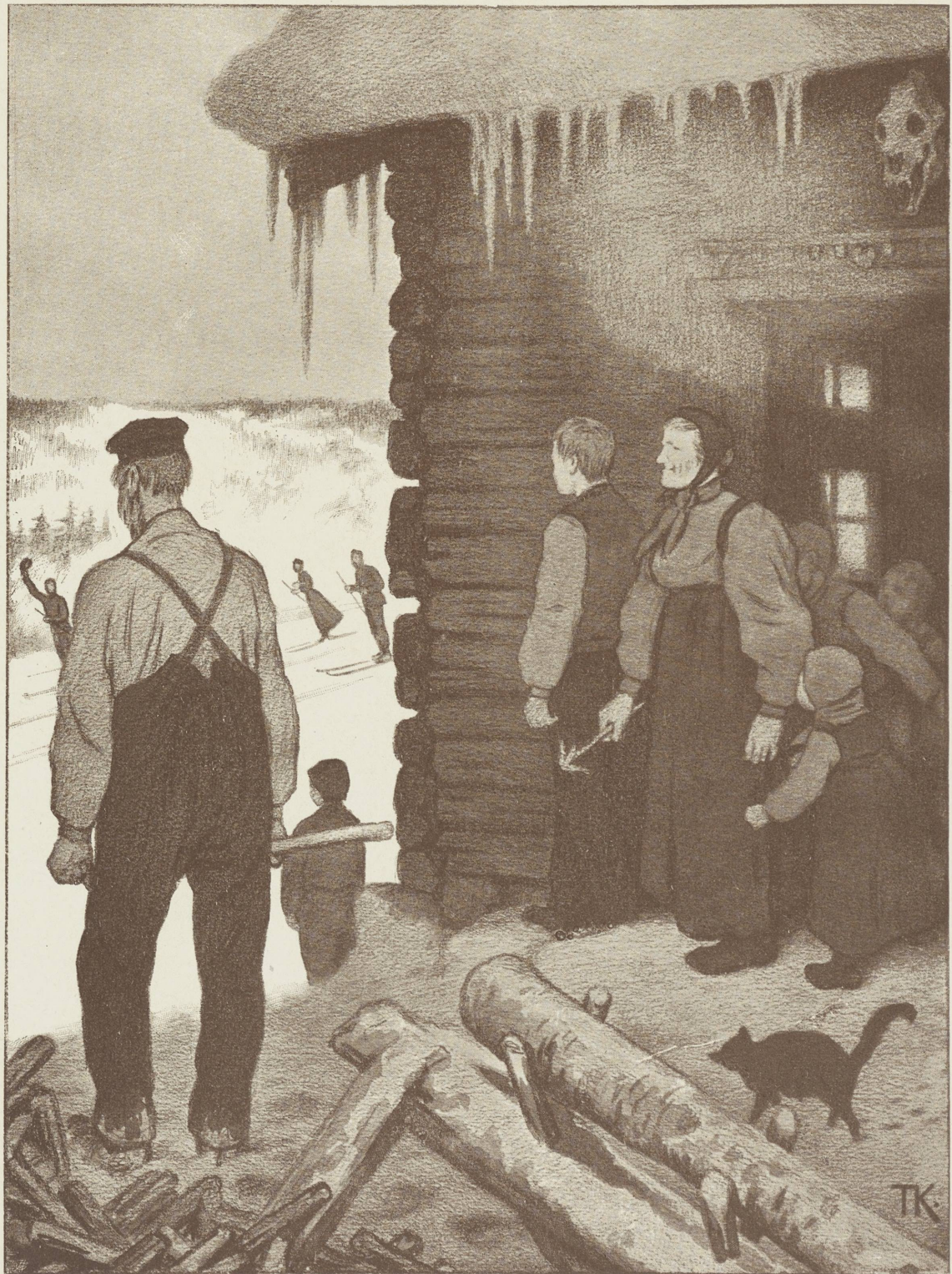
Halvor Kletten.

Halvor! — har du set'n,
Husmand under Kletten? —
Moro eller Alvor,
stødig eller gælen —
lige færdig er'n
Halvor.

Elgehorn og Bjørneskalle
ved jeg Tallet paa dem alle! —
Snar i Skogen, kvass paa Slaatten,
vaad og frossen ved en Peis, —
saa en diger Dram i Skrotten
og en Springer,
saa det klinger,
og en „Harjan“ og en „Sveis“. —
Halvor! Halvor! Halvor Kletten!
Rop! saa staa'n der paa Pletten! —

Har du set a Kari? —
Hvad den Kona tar i,
alting er a snar i. —
Unger har a tretten
Kjærringa paa Kletten
Kari! —

Snart i Stalden, snart i Stua,
saa i Grua, saa hos Kua.
Brit og Ingeborg ved Væven,
atmed Stabben Per og Knut.
Jo ved Vogga, Gro ved Slevn
og hu Anne
efter Spandet,
Vesle Ola ind og ut. —
Kari! Kari! Kari Kletten! —
Rop! — saa staa a der paa Pletten! —

Vinterdrømme.

I Osen under det frosne Krat
gaar Elven i sorte Strømme,
gaar Elven ene ved Vinternat
og mumler i dunkle Drømme.

I Lænker sturer det trauste Vand
hver Busk i sin Celle sover;
men Elven slider i Lænken, han,
og vil ikke gi sig over.

Han mindes endnu den grønne Kve,
og ler under Fængselsvæggen,
han skotter op til den hvide Sne
og nynner en Stub om Hæggen.

Han kan ei sprænge den tunge Slaa,
ei frelse sin Frænde, Tjernet;
men selv saa fanger han Himlens Blaa
og Aftenens blanke Stjerne.

Han kan ei vække det frosne Krat
med jublende Seirstoner;
kun nynne kan han en Vinternat
paa lønlige Foraarsvoner.

Nytaarsløier.

„Jeg stod i Skogen en Vinterkveld.“

Jeg stod i Skogen en Vinterkveld;
men vist saa drømte jeg bare,
for Tjernet laa i et Straalevæld
af Guld og glitrende Skare.

Og der var Fagnad den lange Nat,
der dansed Gran og der tripped Krat,
og Bjerken tralled, og Ekorn smaa,
aahei aahaa!
han for i Halling med Hare.

Men som jeg stod der og lo og lo,
saa klang der Fløiter og Fele,
og ind kom stigende — — pikajo!
jeg tror, jeg drømte det Hele! —

Der kom de stigende Par om Par;
paa Tromme dunked han „Bedstefar“,
og Skrubben blaaste, saa det var Gru,
aa hutetu! —
og Mikkel gned paa e Fele.

Gangar.

Bjørn (paa Tromme).

Hugen stur og slunken Vom,
graadig Saeplager, —
Nytaarsleite, trommelom! —
værdig Trommeslager. —

Skrubben (paa Horn).

Magre Farmænd østerfra,
„Skarvepak og Fanter!“ —
Nytaarsleite, trarara! —
glade Musikanter! —

Hare og Ekorn (Fløite og Triangel).

Hodet paaskakke, og Øret paasnei,
klingende Fløiter og hopsan og hei!
Skrubben, den Slagter!
er spak som et Lam,
og Mikkel der agter,
hvad vører vi ham! —
tram! tram! —

Mikkel (paa Fele).

Nytaarstid og lette Triller
hvorhen lokker I mit Sind? —
Maanens Sølvstraaler spiller
paa det myke Hareskind.

Hver en syndig Attraa rømmer,
og jeg slaar mit Øie ned,
og mit Rævehjerte drømmer,
drømmer, ak! om — evig Fred! —

Jubilate.

Strengelig om lyse Strande,
nynnende Guitarer og Fagot.
Nordlyskronen om sin Pande
kommer han, den høie
Vinterdrot.

Se! nu stiger han paa Tronen,
hyllet i Smaragder, klædt i Lin,
om hans Pande Nordlyskronen,
over ham al Himlens
Baldakin.

Alle Klokker lad dem klinge!
Bøier Jer I Skogens tause Trær!
Sisik løft din gule Vinge!
Eventyrets høie
Drot er nær.

Kongesang.

Du som kommer, naar Bladene falmer,
og Blaaklokkens Klage dør ud,
du som kommer, naar Aftenens Salmer
bær Afskedens dæmpede Bud,
som bøier dit Hode med signende Ord
og strør over Mulde dit skinnende Flor:
Jeg hilser dig, hellige Vinter!
Du gjæveste Konge paa Jord! —

Du som kommer, naar Drømmene stiger,
og løfter din tryllende Stav,
du som kommer til Fløiter og Giger,
med Perler og skinnende Rav, —
 som tænder de tindrende Fakler i Nord
 og kalder til Gilde med klingende Ord:
Jeg hilser dig, hellige Vinter,
du gjæveste Konge paa Jord! —

Vinterkongen

(reiser sig fra Tronen og hæver Sceptret).

Syvestjernen funkler med fyrstelig Glans,
Cymbler og Sang over Dalene svæver:
 „Træder i Dans
alt hvad som aander og lever!“ —

Haredans.

Hvad lister sig paa Silkesko
i Sølv og dybe Faner? —
Hvad svinger sig, aahei! aaho!
om vinterhvide Graner? —

Hys, stille! stans! se Fod i Fod
om Briskesnar og Bjerkerod
der staar en Dans
i Maaneglans;
en Haredans i Heien! —

Det gaar i Ring med hei og hop,
det traller og det triller.
Mor Hubro i sin Furutop
tar paa sig sine Brilller:

„Aa hille mænd! for en Skandal!
Mit fromme Hus en Dansesal
med verdslig Spring
og Klingeling
og Haredans i Heien!“ —

Hvad skotter frem fra Bjerkesnar?
En Buskesvans! et Øre! —
„Hei Mikkel Ræv! vi ser dig Far!
Husk: se, men ikke røre!“ —
Det spretter her, det spretter hist,
der drysser Sne fra Orekvist,
der staar en Dans
i Maaneglans,
en Haredans i Heien! —

Huskomhei.

Saa svinger det med Staak og Styr,
Dyresvans og Stakker,
Bjerkelægg og Granebarm,
Haremor i Rævearm,
lodne Furunakker.

Bedstefar og Skrubben
de hiver sig om Stubben,
hei falleri! og fallera! og bom! —

Saa gyver det i Maaneskjær,
krøker sig og springer, —
Rumpedusk og stive Knær,
Hakeskjæg og Hanefjær,
Brudeslør og Bringer.

Mikkel høit paa Stabben
gnir Fela si med Labben,
hei falleri! og fallera! og bom! —

Ugleskrig.

Jeg ser oc ser. Huad Huskestu
Huer Skapning staar paa Hode.
Jeg hafnet er aa hutetu!
paa en feylachtig Clode.

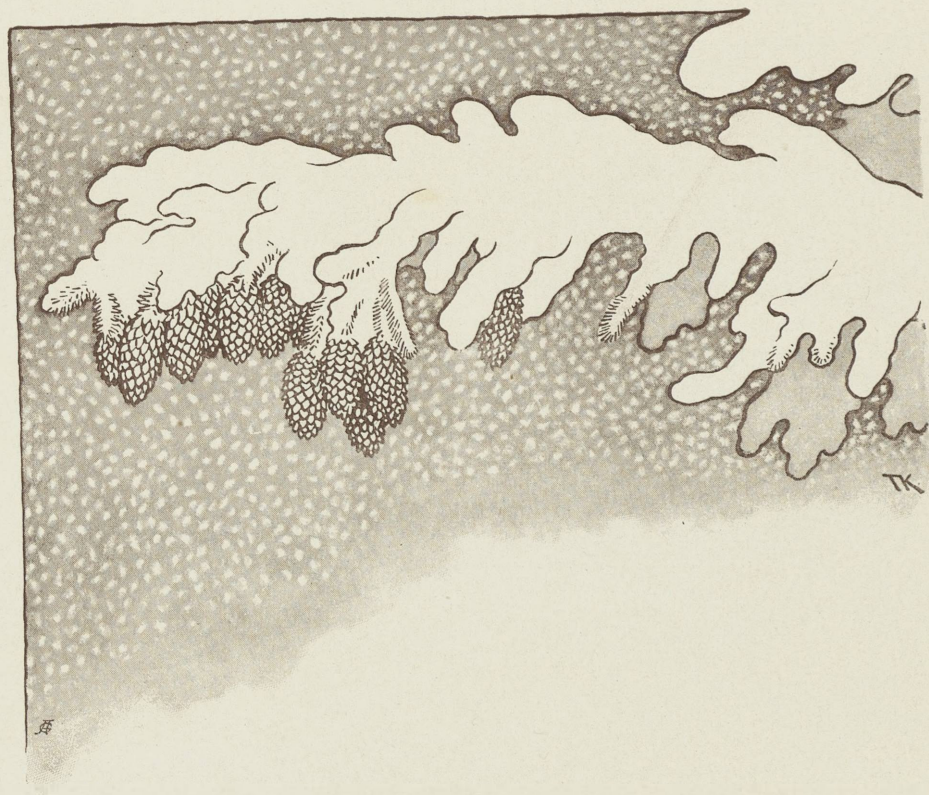
Huad er vort Lif! — Ac idel Gru
oc Sorrig oc Elende! —
Gak hen oc læg Jer! hutetu!
Min Vise haffuer Ende. —

Jeg stod i Skogen en Nytaarskveld;
men vist saa maatte jeg drømme;
for Tjernet laa i et Straalevæld
af Guld og glitrende Strømme.

Det hvisked her, og det hvisked hist,
det var saa tyst under Granekvist,
og Bjerken nynned, og Ekorn smaa,
aahei, aahaa!
han for og føited i Drømme.

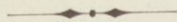

Norge, mit Norge.

Norge, mit Norge! — saa sover du tyst
i Vinterens skinnende Sale,
og ingen kan drømme saa let og saa lyst,
naar Elvene synker i Dvale,
og ingen kan smile saa stille og glad,
naar Meisernes fløitende Stemmer dør af
og Skogene sover i Dale. —

Norge, mit Norge! — saa giv mig din Vaar
med Sol over vuggende Vande! —
Men hør mig, ja hør mig: Naar Dagen forgaar,
og Aftenen skygger min Pande, —
da lær mig at visne, aa Norge, min Mor,
da red mig en Seng i din hellige Jord,
naar Sommeren drager af Lande.

C 270 n
4

J. Caspari

Norsk treipend

BOKKORT

Utlånets
forfaldsdag

Laantagerens
nummer

32 14

88 100

196

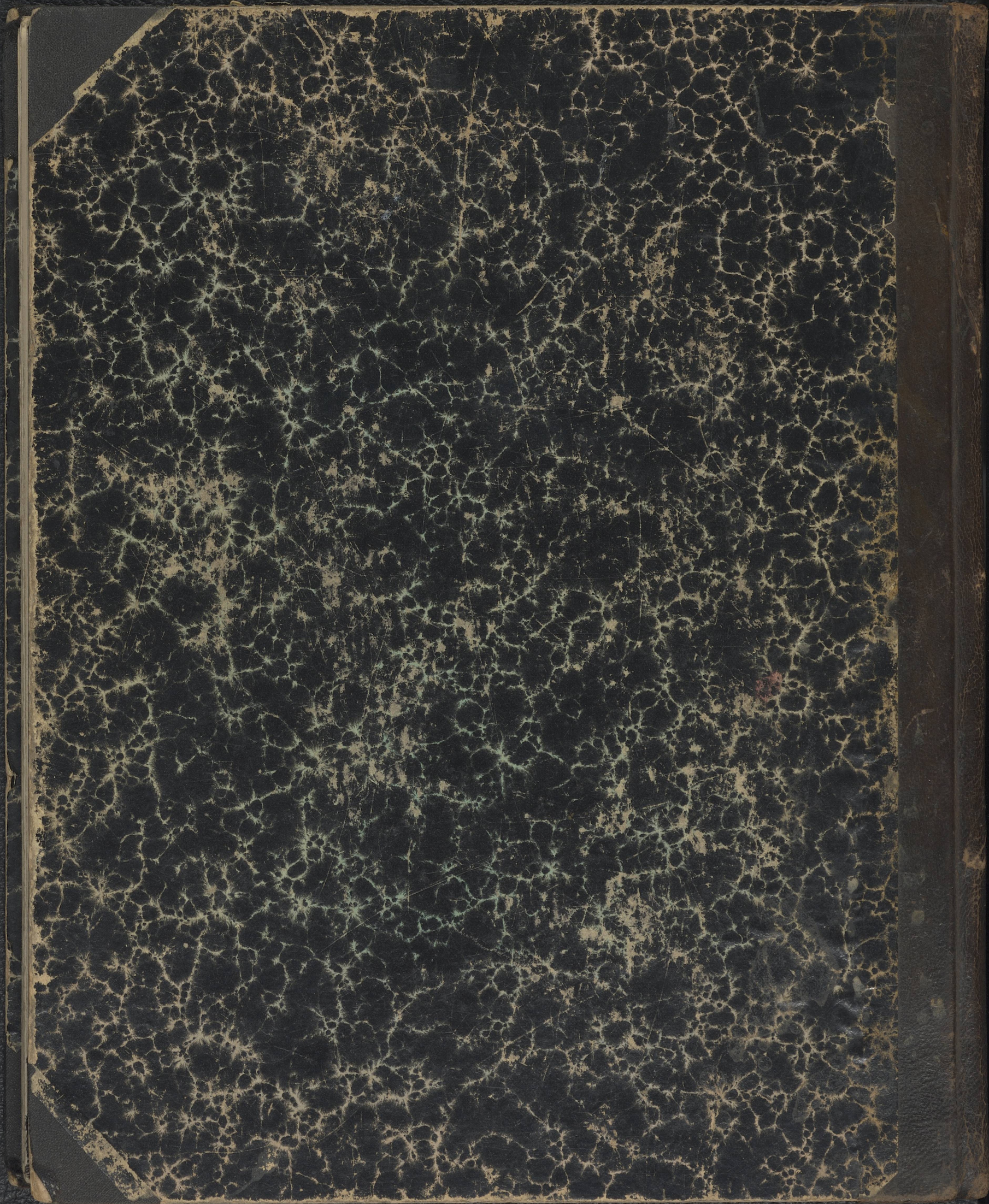
23

C 270 n
4

Settes på
skjærulitt.

Mag

Urmakerkunst i Norge
q681.1 I
INGSTAD, Olav

C.270n

T. Caspari

Norske
Høifjeld